

اللهم صل على محمد

مقدمات و مبانی تکنسین داروخانه

به انضمام فهرست جامع داروهای (OTC) و داروهای طبیعی کشور

گردآورنده:

زهرا جعفری

انتشارات پژوهشگر برتر

تهران ۱۳۹۷

نشانی مرکز نشر: تهران، کدپستی: ۱۷۶۷۹۷۸۱۱۷
دفتر مرکزی نشر: ۳۳۱۸۶۵۲۹، ۳۳۱۷۴۸۰۷، دورنگار: ۳۳۱۶۹۴۰۶
W_Site: www.bookpb.ir E_mail: info@bookpb.ir

نام کتاب: مقدمات و مبانی تکنسین داروخانه

نویسنده: زهرا جعفری

صفحه آرا: محمدحسین عین‌الهی

نوبت و سال چاپ: اول (۱۳۹۷)

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۹۷-۱۷-۲

طراح جلد: محبوبه سربندی فراهانی

شمارگان: ۵۰ نسخه

قطع کتاب: وزیری

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۸	پیشگفتار
۹	فصل اول: داروخانه
۹	سازمان غذا و دارو
۱۰	ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت فرآورده‌های سلامت محور
۱۳	پرسنل داروخانه
۱۳	مؤسس
۱۴	مسئولفنی
۱۶	تکنسین داروخانه
۱۸	شرایط فنی داروخانه
۱۹	سیستم نرم‌افزاری داروخانه
۲۱	فصل دوم: کلیاتی پیرامون دارو
۲۱	منشأ داروهای نوین
۲۲	داروهای طبیعی
۲۳	داروهای نیمه صناعی
۲۴	داروهای صناعی
۲۴	نامهای دارو
۲۵	نام شیمیایی
۲۵	نام عمومی
۲۵	نام تجاری
۲۷۷	داروهای بدون نسخه
۲۸	رده‌بندی داروهای بارداری
۲۹	تداخلات دارویی
۳۱	فصل سوم: اشکال دارویی
۳۱	سیستمهای نوین دارورسانی
۳۳	اشکال رایج دارویی
۳۳	محلول
۳۴	سوسپانسیون
۳۵	پودر
۳۶	گرانول
۳۶	قرص
۳۸	کپسول
۳۹	شریت
۳۹	الکزیر

۳۹ شیفاف
۴۰ پماد
۴۰ کرم
۴۰ لوسيون
۴۱ ژل
۴۳	فصل چهارم: آشنایی با داروهای پرمصرف
۴۴ آنتی هیستامینها
۴۵ داروهای ضد درد و التهاب
۴۹ داروهای ضد میکروبی
۵۱ داروهای قلبی عروقی
۵۱ داروهای درمان فشار خون
۵۲ داروهای درمان آریتمی
۵۳ داروهای کاهندهی چربی خون
۵۴ داروهای سیستم عصبی مرکزی
۵۴ داروهای ضد اضطراب و خوابآور
۵۵ داروهای درمانی پارکینسون
۵۶ داروهای درمانی صرع
۵۷ داروهای درمان روانپریشی
۵۸ داروهای درمان افسردگی
۵۸ داروهای گوارشی
۵۹ داروهای درمان اسهال
۵۹ داروهای درمان بیوست
۶۰ داروهای ضد اسید
۶۱ الکترولیتها
۶۳	فصل پنجم: فرآورده های طبیعی، سنتی و مکمل
۶۳ فرآوری گیاهان دارویی
۶۵ اهمیت فرآوری گیاهان دارویی در کشور
۶۶ شکلگیری اداری فرآوردههای طبیعی، سنتی و مکمل
۶۷ آشنایی با فرآوردههای طبیعی، سنتی، مکمل تغذیه‌ای و شیرخشک و غذاهای ویژه
۶۷ فرآورده های طبیعی
۶۹ فرآورده های سنتی
۷۰ فرآورده های مکمل تغذیه‌ای
۷۱ فرآورده های شیرخشک و غذاهای ویژه
۷۳	فصل ششم: اصول نسخه پیچی
۷۳ چهارچوب نسخه
۷۸ فرآیند نسخه‌پیچی

۸۰	اشتباهات داروپزشکی
۸۳	فصل هفتم: تجهیزات و ملزومات پزشکی
۸۴	معرفی اجمالی ادارهی کل تجهیزات پزشکی
۸۴	شبکه‌ی توزیع تجهیزات پزشکی
۸۵	تأمین‌کننده
۸۵	توزیع‌کننده
۸۵	عرضه‌کننده
۸۷	تجهیزات پزشکی خانگی
۹۱	فصل هشتم: فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی
۹۲	طبقه‌بندی فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی
۹۴	تفاوت دارو و فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی
۹۴	آشنایی با چند تولیدکننده‌ی آرایشی و بهداشتی
۹۴	شرکت لایبراتور آخوی
۹۵	شرکت پارس حیان
۹۵	شرکت دانش بنیان طبیعت زنده
۹۶	شرکت گروه بهداشتی فیروز
۹۶	شرکت ایران ناژو
۹۶	شرکت اوژن
۹۷	شرکت صنایع آرایش-بهداشتی سبز گل‌سار
۹۷	ضمیمه‌ی ۱: فهرست داروهای (OTC) ایران
۱۱۳	ضمیمه‌ی ۲: فهرست فرآورده‌های طبیعی ایران
۱۷۵	منابع و مأخذ

پیش‌گفتار

فعالیت در هر مجموعه‌ای مستلزم شناخت و رعایت قوانین و مقررات حاکم بر آن می‌باشد. داروخانه به عنوان یک پایگاه درمانی مرتبط با سلامت جامعه، دارای مقرراتی است که رعایت آن‌ها ارتقای کیفیت خدمت‌رسانی و تضمین سلامت جامعه را در پی خواهد داشت، لذا فصل اول کتاب، به این موضوع اختصاص داده شده است.

از اهداف اصلی کتاب حاضر، فراهم نمودن اطلاعات دارویی برای تکنسین‌های داروخانه می‌باشد. این اطلاعات در فصول دوم تا پنجم و هم‌چنین ضمایم کتاب قرار داده شده است. همان‌گونه که شما عزیزان مطلع هستید، دامنه‌ی مباحث دارویی بسیار گسترده می‌باشد و نه تنها در این کتاب بلکه در چندین کتاب هم به طور کامل نمی‌گنجد. در این فصول سعی بر این بوده است تا به عمق مسائل وارد نشویم، چرا که هر چه عمیق‌تر شویم، ذهن شما بیش‌تر مغشوش خواهد شد.

پس از آشنایی با اطلاعات دارویی، در فصل ششم اصول نسخه‌پیچی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. لازم به ذکر است که برای شروع کار و دسترسی نداشتن به داروخانه جهت کار و یا کارورزی، داشتن تعداد زیادی نسخه جهت تسلط ضروری می‌باشد.

از آن‌جا که در داروخانه‌ها علاوه بر دارو، فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی و هم‌چنین تجهیزات پزشکی نیز عرضه می‌شوند، آشنایی مقدماتی با این‌گونه فرآورده‌ها نیز در دو فصل آخر گنجانده شده است.

امید است این کتاب در کنار سایر متون مرتبط با این حوزه، مورد استفاده‌ی علاقه‌مندان قرار بگیرد.

زهرا جعفری

آبان‌ماه ۱۳۹۷

فصل اول: داروخانه

مطابق با آیین‌نامه‌ی تأسیس و اداره‌ی داروخانه‌ها، به شماره‌ی ۶۶۵/۱۴۷۴۵۳، مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۵، داروخانه یک مؤسسه‌ی پزشکی است که با اخذ مجوز از کمیسیون قانونی^۱ تأسیس می‌شود و با داشتن مسئول فنی واجد شرایط به ارائه‌ی خدمات دارویی و عرضه‌ی فرآورده‌های سلامت محور از جمله دارو، شیرخشک، مکمل‌های تغذیه‌ای، غذاهای کمکی شیرخواران، لوازم مصرفی پزشکی و فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی مجاز مبادرت می‌نماید.

سازمان غذا و دارو

در نیمه‌ی دوم قرن ۱۹ میلادی، جعل برند و تقلب در مواد غذایی و داروها افزایش یافت. در همین زمان، اداره‌ی شیمی آمریکا، تحقیق و بررسی در خصوص این مسئله را آغاز

^۱ کمیسیون عبارت است از کمیسیون تشخیص امور مربوط به داروخانه‌ها و شرکت‌های توزیع کننده‌ی دارو موضوع ماده‌ی ۲۰ مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی، مواد خوردنی و آشامیدنی مستقر در سازمان غذا و دارو (کمیسیون مرکز) و معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی مربوطه (کمیسیون دانشگاه)

نمود. تلاش‌ها و فعالیت‌های این اداره، منجر به تصویب قانون فدرال غذا و دارو در سال ۱۹۰۶ گردید. در سال ۱۹۲۷ اداره‌ی شیمی به سازمان غذا، دارو و حشره‌کش و در سال ۱۹۳۰ به سازمان غذا و دارو تغییر نام داد. از آن زمان تاکنون تأییدیه‌ی سازمان غذا و داروی آمریکا (FDA) در مورد تولیدکنندگان محصولات غذایی، دارویی و پزشکی در سرتاسر جهان به منزله‌ی اعتبار جهانی به شمار می‌رود.^۱

در کشور ایران، سازمان غذا و دارو در ۱۵ اسفند ۱۳۸۹ در شورای عالی اداری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تصویب و تشکیل شد.^۲ مسئولیت این سازمان بر عهده‌ی معاون غذا و داروی وزارت می‌باشد.

ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت فرآورده‌های سلامت محور

از آنجایی که بخش زیادی از فرآورده‌های سلامت محور وارداتی هستند، کنترل و نظارت سازمان‌های ذیربط از جمله سازمان غذا و دارو بسیار حائز اهمیت می‌باشد. نظام ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت فرآورده‌های سلامت، برنامه‌ای است که هدف اصلی آن شناسایی فرآورده‌های اصیل می‌باشد. منظور از فرآورده‌های اصیل فرآورده‌هایی است که از طریق مسیر مورد تأیید سازمان غذا و دارو تأمین گردیده است. این گونه فرآورده‌ها در حلقه‌های مختلف زنجیره‌ی تأمین تا عرضه و حتی بعد از آن دارای صاحب و مسئول مشخص و پاسخ‌گو می‌باشند.

مطابق با دستورالعمل این نظام، به تمام فرآورده‌های تحت نظارت سازمان غذا و دارو، فرآورده‌ی سلامت اطلاق می‌شود. این فرآورده‌ها شامل فرآورده‌های دارویی، داروهای گیاهی، فرآورده‌های بیولوژیک، مکمل‌های تغذیه‌ای، شیرخشک، فرآورده‌های خوراکی و آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی، تجهیزات و ملزومات پزشکی و لوازم کودک می‌باشند.

^۱ از سال ۱۹۸۰ تاکنون این سازمان به عنوان زیر مجموعه‌ی وزارت بهداشت و خدمات انسانی آمریکا فعالیت می‌کند.
^۲ با توجه به نیاز این سازمان به بازرسان آموزش دیده، از سال ۱۳۹۰، دانشکده‌ی دارو سازی دانشگاه علوم پزشکی تهران اقدام به راه‌اندازی رشته‌ی نظارت بر امور دارویی در مقطع کارشناسی ارشد نموده است.

سامانه‌ی ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت که به اختصار سامانه‌ی تی تک (TTAC)^۱ نامیده می‌شود، مجموعه‌ای از بانک‌های اطلاعاتی، نرم‌افزارهای مختلف، سرویس‌های اطلاعاتی، روال‌ها، پروتکل‌ها و استانداردهای فنی است که حسب نظر سازمان غذا و دارو ایجاد شده و وظایف مختلف مرتبط با طرح، همانند ایجاد شناسنامه‌ی الکترونیک اختصاصی فرآورده‌ها، تکمیل آن‌ها، امکان ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت، بازرسی‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و بسیاری از موارد دیگر را بر عهده دارد.

در صورتی که شرکت صاحب پروانه به هر دلیل نتواند شناسه‌های لازم را بر روی جعبه در خط تولید چاپ نماید، می‌تواند این شناسه‌ها را به صورت برچسب بر روی جعبه‌ها الصاق نماید. بر روی برچسب ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت، موارد زیر درج می‌شود:

(۱) شناسه‌ی تجاری فرآورده (GTIN):

شناسه‌ی تجاری فرآورده یا شماره‌ی جهانی اقلام تجاری بر مبنای استانداردهای سازمان (GS1) صادر می‌گردد و دارای طول ثابت ۱۴ رقم می‌باشد. با توجه به این که رقم اول این شناسه مربوط به سطح بسته‌بندی فرآورده‌ها می‌باشد، معمولاً در کوچک‌ترین واحد بسته‌بندی، سطح صفر لحاظ می‌گردد.

(۲) شناسه‌ی ردیابی، رهگیری (UID):

شناسه‌ی (UID) بر اساس استانداردهای خاص خود تدوین می‌شود. این شناسه ۲۰ رقمی و منحصر به فرد جهت واحد فرآورده است. منظور از واحد فرآورده کوچک‌ترین واحد/قلم/بسته‌ی قابل عرضه، فروش یا مصرف از هر فرآورده است که نیازمند شناسه‌گذاری اختصاصی می‌باشد.

(۳) شناسه‌ی کنترل اصالت (Scratched):

شناسه‌ی کنترل اصالت، شناسه‌ای ۱۶ رقمی، منحصر به فرد و متناظر با (UID) است. این شناسه پس از برداشتن لایه توسط مصرف‌کننده آشکار خواهد شد.

۴) شماره‌ی سری ساخت (Lot/Batch Number):

شماره‌ی سری ساخت، شماره‌ی منحصر به فردی است که شرکت تولیدکننده در موقع ساخت فرآورده، به هر سری ساخت اختصاص می‌دهد و بیان‌گر یکنواختی اجزاء و شرایط ساخت جهت بخشی از تولید می‌باشد. این شماره جهت کنترل‌های کیفی، سلامتی و ... مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۵) تاریخ انقضا (Exp Date):

تاریخ انقضای میلادی فرآورده باید به صورت عددی با طول ثابت ۶ رقم و با ترکیب رقمی (YYMMDD)، بر روی برچسب درج شود.

۶) روش‌های استعمال اصالت کالا از سامانه‌ی مرکزی:

روش‌های استعمال عبارتند از:

تلفن ۰۲۱۶۱۸۵

پیامک ۲۰۰۰۸۸۲۲

سایت (www.ttac.ir)

به گفته‌ی سخن‌گوی سازمان غذا و دارو تاکنون بیش از ۷۰۰ هزار قلم فرآورده‌ی سلامت محور در سامانه‌ی (TTAC) ثبت شده است. اصالت همه‌ی داروهای بالای ۵۰ هزار تومان تولید داخل در سامانه‌ی (TTAC) قابل رهگیری و کنترل است. هم‌چنین تمام داروها، فرآورده‌های غذایی، آرایشی و بهداشتی، شیرخشک‌ها و مکمل‌های وارداتی در این سامانه شناسه‌گذاری شده است و در صورتی که کالایی فاقد شناسه باشد، قاچاق بوده و اصیل نیست. تجهیزات پزشکی تنها حوزه‌ای است که اطلاعات آن به صورت کامل در سامانه ثبت نشده و با توجه به تنوع ۳۸۰ هزار قلمی، نیازمند زمان بیش‌تری برای ثبت است.

توجه

-تمام فرآورده‌های غذایی، آرایشی و بهداشتی و مکمل که مشمول درج برچسب فارسی

نویس هستند، می‌توانند شناسه‌های ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت را با برچسب فارسی نویس خود تلفیق نمایند.

پرسل داروخانه

هر داروخانه دارای سه رکن می‌باشد که در ادامه با آن‌ها آشنا خواهید شد.

مؤسس

مؤسس فردی است که صلاحیت وی جهت اخذ مجوز تأسیس داروخانه مطابق با آیین‌نامه‌ی تأسیس و اداره‌ی داروخانه‌ها و ضوابط و مقررات مربوطه، به تأیید کمیسیون قانونی رسیده و پروانه‌ی تأسیس داروخانه را دریافت نموده باشد. مطابق با آیین‌نامه‌ی ذکر شده، وظایف مؤسس داروخانه عبارت است از:

- ۱) نظارت بر رعایت شئون اسلامی، اخلاقی و مسائل حرفه‌ای در داروخانه
- ۲) اشراف بر امور داروخانه (به غیر از وظایف مسئول فنی) به طوری که شرح وظایف مؤسس را تأمین نماید.
- ۳) افتتاح حساب بانکی به نام خود و اعلام آن به شرکت‌های پخش و سازمان‌های بیمه‌گر جهت گردش مالی داروخانه از طریق حساب فوق
- ۴) اشراف بر فروش و گردش مالی داروخانه
- ۵) رعایت و اجرای نظریات و پیشنهادات فنی و بهداشتی مسئول فنی داروخانه
- ۶) تدارک تمهیدات لازم برای فعالیت بهینه‌ی داروخانه
- ۷) تأمین و تدارک مواد اولیه‌ی مورد نیاز ساخت داروهای ترکیبی، اقلام دارویی، شیرخشک، مکمل‌های غذایی، غذاهای کمکی شیرخواران، فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی و لوازم مصرفی پزشکی مجاز از طریق شرکت‌های معتبر مورد تأیید وزارت طبق ضوابط و با نظارت مسئول فنی

- ۸) تأمین کادر فنی و خدماتی واجد شرایط در داروخانه طبق ضوابط
 - ۹) رعایت نظافت و بهداشت عمومی داروخانه
 - ۱۰) اجرا و رعایت کلیه مقررات، ضوابط و دستورالعمل‌ها و تذکرات دانشگاه و در صورت لزوم ابلاغ به کارکنان داروخانه
 - ۱۱) تأمین لباس کار به رنگ مناسب مطابق ضوابط
 - ۱۲) پرداخت به موقع حقوق و مزایای مسئول فنی و کارکنان داروخانه طبق قرارداد منعقد و قوانین مربوطه از جمله قانون کار
 - ۱۳) همکاری با بازرسی دانشگاه و سازمان
 - ۱۴) رفع نواقص و مشکلات ابلاغی داروخانه توسط دانشگاه به نحوی که در ارزشیابی سالانه داروخانه روند تلاش داروخانه در بهبود کیفیت خدمات ملموس باشد.
- علاوه بر رعایت موارد فوق‌الذکر مؤسس داروخانه پاسخ‌گوی کلیه امور داروخانه می‌باشد.

مسئول فنی

مسئول فنی داروسازی است که با اخذ پروانه‌ی مسئولیت فنی صادره از سوی دانشگاه مربوطه به وظایف قانونی خود در داروخانه عمل می‌نماید. این فرد با داشتن اطلاعات کافی در مورد داروها از جمله نحوه‌ی ساخت، مواد متشکله، موارد مصرف، عوارض جانبی و تداخلات دارویی، فعالیت‌های دارویی داروخانه را هدایت و مسئولیت علمی مؤسسه را پذیرفته است.

مسئول فنی علاوه بر رعایت قوانین و مقررات و ضوابط علمی و حرفه‌ای ملزم به رعایت موارد زیر است:

- ۱) حضور فعال در داروخانه در ساعات تعیین شده طبق پروانه‌ی مسئول فنی
- ۲) کنترل نسخ و ارائه‌ی داروهای تجویز شده طبق ضوابط و امضا و مهر نمودن نسخ

- ۳) عرضه‌ی داروهای بدون نسخه مطابق فهرست و ارائه‌ی راهنمایی دارویی برای استفاده از آنها
- ۴) رعایت ضوابط مربوط به بسته‌بندی مجدد داروهای تجویز شده با ارائه‌ی توضیحات لازم و تحویل بهداشتی آنها
- ۵) بررسی موارد ابهام و در صورت لزوم جایگزینی اقلام در نسخ تجویزی، پس از مشاوره با پزشک معالج طبق ضوابط
- ۶) نظارت بر شرایط نگهداری داروها، شکل ظاهری، کیفیت فیزیکی و تاریخ مصرف و نحوه‌ی تدارک و عرضه‌ی داروها و اعلام اشکالات مشاهده شده در داروها برابر الگوی تعیین شده از طرف سازمان
- ۷) ساخت و ارائه‌ی داروهای ترکیبی طبق ضوابط با توجه به اصول علمی و فنی به نحوی که مانع انجام سایر وظایف قانونی وی نگردد.
- ۸) جلوگیری از دخالت افراد غیر مجاز در امور فنی داروخانه
- ۹) استفاده از روپوش سفید با نصب پلاک مشخصات
- ۱۰) همکاری با بازرسین دانشگاه یا سازمان
- ۱۱) تکمیل فرم ارزیابی فعالیت داروخانه طبق ضوابط و نگهداری در داروخانه جهت ارائه به بازرسین دانشگاه
- ۱۲) تکمیل و ارسال پرسشنامه‌ها برای امور اطلاع رسانی، تحقیقاتی و یا نظارتی در ارتباط با برنامه‌های ابلاغ شده از سوی سازمان
- ۱۳) نظارت بر اجرای فراخوان جمع‌آوری داروها (Recall)^۱
- ۱۴) گزارش عوارض جانبی احتمالی داروها و مشکلات احتمالی مربوط به کیفیت داروها به دانشگاه و یا سازمان
- ۱۵) تلاش در جهت ارتقاء کیفیت ارائه‌ی خدمات به نحوی که روند بهبود در ارزشیابی

^۱ ریکال مکاتباتی است در جهت جمع‌آوری داروهایی که منجر به ایجاد عوارض در بیماران گردیده است.

سالانه‌ی داروخانه توسط دانشگاه ملموس باشد.

اهم وظیفه‌ی داروساز در داروخانه طبق مستندات سازمان بهداشت جهانی (WHO)^۱ عبارت است از، دادن اطمینان به بیمار:

- ۱) در رابطه با این که دارو از منبع مطمئن تهیه می‌شود.
- ۲) شرایط نگهداری دارو استاندارد می‌باشد.
- ۳) بسته‌بندی مجدد دارو در شرایط بهداشتی انجام می‌شود.
- ۴) ساخت داروی ترکیبی به روش علمی و در شرایط استاندارد صورت می‌پذیرد.
- ۵) هرگونه تداخل دارویی احتمالی با پزشک در میان گذاشته می‌شود.
- ۶) هرگونه هشدار و احتیاط در رابطه با مصرف دارو به بیمار اطلاع داده می‌شود.
- ۷) دستور مصرف دارو به بیمار توضیح داده می‌شود.
- ۸) به عنوان یک مشاور قابل اطمینان (برای توصیه‌های درمانی متعارف و مشاوره‌ی دارویی) به راحتی در تمام روز در دسترس می‌باشد.

تکنسین داروخانه

تکنیسین داروخانه یا دستیار داروخانه یا تکنسین دارویی که گاهی اوقات با نام نسخه‌پیچ نیز شناخته می‌شود،^۲ یکی از ارائه‌دهندگان خدمات درمانی است که در داروخانه و تحت نظارت مستقیم یک دکتر داروساز فعالیت می‌کند.^۳ تکنسین داروخانه با انجام بسیاری از کارهای اجرایی و روتین به داروساز کمک می‌کند و در نتیجه داروساز وقت بیش‌تری

^۱ سازمان بهداشت جهانی یکی از آژانس‌های تخصصی سازمان ملل متحد می‌باشد که به عنوان یک مرجع سازمان دهنده بر بهداشت جهان ایفای نقش می‌کند.

^۲ تکنسین‌های دارویی شاغل در داروخانه‌ها علاوه بر نسخه‌پیچی می‌توانند خدمات دیگری نیز ارائه دهند.

^۳ تکنسین‌های دارویی علاوه بر داروخانه‌ها می‌توانند در بخش‌های دیگری مثل شرکت‌های دارویی، شرکت‌های بیمه و شرکت‌های نرم‌افزاری نیز کار کنند.

برای دادن مشاوره به بیماران و مشتریان دارد.

تکنسین دارویی به منظور نسخه‌پیچی باید دارای توانایی‌های زیر باشد:

(۱) بتواند خط پزشک را بخواند:

به عنوان مثال بیماری با نسخه‌ی پزشک متخصص غدد به داروخانه مراجعه کرده است. به علت خوانا نبودن نسخه و با توجه به توضیحی که بیمار می‌دهد (ناراحتی معده و لاغر شدن)، تکنسین داروخانه قرص مترونیدازول (Metronidazole) را برای تحویل به بیمار آماده می‌کند. مسئول فنی در زمان ارائه‌ی توصیه متوجه موضوع شده و پس از تماس با پزشک معالج، داروی متی‌مازول (Methimazole) تحویل می‌شود.

(۲) به مبحث داروشناسی مسلط باشد:

بتواند هر نوع اختصارنویسی تجویزکنندگان را تفسیر کند.

بتواند تشخیص دهد دوز تجویزی بر اساس شرایط سن و جنس بیمار مناسب است.

بتواند دوز صحیح مصرفی را محاسبه کند.

بتواند تداخلات احتمالی دارو-دارو را تعیین کند.

به فرض توانستید از روی نسخه، داروی آتنولول (Atenolol) را بخوانید، در گام بعد باید بدانید این دارو از گروه داروهای ضد فشار خون است تا بتوانید به سراغ قفسه‌ی مربوطه بروید (در اکثر داروخانه‌ها نزدیک به ۱۰۰٪ داروها بر اساس گروه‌های دارویی چیده شده‌اند). در غیر این صورت باید تمام قفسه‌های داروخانه را بگردید.

توجه

در مواردی که نسخه خوانا نبوده و یا داروی تجویزی با معیارهای معمول نمی‌خواند، باید این مسأله به مسئول فنی داروخانه گزارش شود. گاه بر اساس نیاز، مثلاً داروی هورمونی زنانه برای مرد تجویز شده یا هم‌زمان دو داروی کم کاری و پرکاری تیروئید تجویز می‌شود. بازگو کردن تفسیر اشتباه بر روی نسخه می‌تواند باعث سلب اعتماد بیمار

از پزشک و ایجاد مسائل قضایی و حقوقی برای داروخانه گردد.

شرایط فنی داروخانه

با توجه به ضوابط تأسیس و اداره‌ی داروخانه‌ها، شرایط فنی داروخانه عبارت است از:

(۱) داروخانه باید فضای مناسب جهت پذیرش نسخ، استقرار بیماران و قفسه‌ی کتب راهنمای اطلاعات دارویی را داشته باشد.

(۲) محل استقرار مسئول فنی با تابلویی با متن (مسئول فنی و مشاوره‌ی دارویی) مشخص گردد.

(۳) مسئول فنی و پرسنل داروخانه از روپوش مناسب مورد تأیید انجمن استفاده نمایند.

(۴) داروساز مسئول فنی ملزم به نصب اتیکت بر روی سینه است.

(۵) چیدمان قفسه‌های دارویی بهتر است به صورت خواص درمانی دارو و ترجیحاً بسته‌بندی‌های هم‌شکل در جاهای مختلف باشد.

(۶) انبار داروخانه قفسه‌بندی مناسب داشته و مجهز به دماسنج و رطوبت سنج و یخچال دارای نمایش‌گر دما باشد.

(۷) در صورت پذیرش داروهای ترکیبی، در نظر گرفتن محل ساخت داروهای ترکیبی در فضایی مجزا، استفاده از مواد و تجهیزات استاندارد مورد نیاز، داشتن دفتر ثبت ساخت دارو با درج مشخصات و الصاق برچسب با درج مشخصات الزامی می‌باشد.

(۸) داروخانه بایستی دارای سیستم سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مناسب جهت ارائه‌ی اطلاعات درخواستی کلیه‌ی خدمات دارویی باشد. هم‌چنین داروخانه ملزم به ارسال نسخ از طریق سامانه می‌باشد!

^۱ منظور از سامانه، سامانه‌ی مدیریت تأسیس و اداره‌ی داروخانه در بستر (HIX) به آدرس www.pharmacy.fda.gov.ir می‌باشد.

سیستم نرم‌افزاری داروخانه

امروزه بدون یک سیستم مکانیزه‌ی کامل و یکپارچه‌ی داروخانه نمی‌توان مدیریتی کامل بر امور داروخانه داشت. با مکانیزه شدن داروخانه تمام امور داروخانه به نحوی انجام می‌شود که کاغذ و خودکار از محیط داروخانه حذف می‌گردد و تمام امور بدون نیاز به تخصص کاربر به صورت اتوماتیک انجام می‌شود.

یکپارچه بودن نرم‌افزار داروخانه به این معنی می‌باشد که تمام امور داروخانه از قبیل پذیرش و ثبت دارو، امور فروش، (OTC) و آرایشی و بهداشتی را کامل انجام دهد و با صندوق فروش داروخانه نیز ارتباط مستقیم داشته باشد. در ضمن باید کل امور مالی، حسابداری و انبار را به همراه گزارشات مربوطه در اختیار کاربران و مدیران داروخانه قرار دهد. تمام این امکانات باید به گونه‌ای باشد که کاربر برای استفاده از آن نیاز به دانستن علوم کامپیوتر و حسابداری نداشته باشد.

در سیستم‌های نرم‌افزاری داروخانه، امکان اتصال به سامانه‌ی (HIX) فراهم شده است. مهم‌ترین بخش این سامانه جمع‌آوری نسخ داروخانه به صورت الکترونیکی می‌باشد که قرار است پرداخت بیمه‌ها به داروخانه بعد از تأیید نسخ در این سامانه صورت گیرد. همچنین تمامی مکاتبات داروخانه با دانشگاه‌ها از جمله صدور پروانه، جابه‌جایی داروخانه و صدور پروانه‌ی مسئولین فنی از طریق این سامانه مدیریت خواهد شد. مدیریت این سامانه به صورت متمرکز و توسط سازمان غذا و دارو خواهد بود.

فصل دوم: کلیاتی پیرامون دارو

در دانش پزشکی به هر ماده‌ای که برای درمان، تسکین علائم، تشخیص بیماری و یا پیش‌گیری از آن استفاده شود و بر ساختار یا کارکرد ارگانیسم زنده اثر گذارد و پس از ورود به بدن عملکرد بدن را تصحیح کند، دارو (Drug) و به شکل کلی‌تر (Medicine) گفته می‌شود.

سازمان بهداشت جهانی (WHO) دارو را به عنوان هر ماده‌ای که در فرآیندهای دارویی به کار رود و سبب کشف یا اصلاح فرآیندهای فیزیولوژیک یا حالات بیماری در جهت بهبود مصرف‌کننده شود، معرفی می‌کند.

منشأ داروهای نوین

داروها با توجه به منشأ تهیه در یکی از سه گروه داروهای طبیعی، نیمه‌صناعی و صناعی قرار می‌گیرند. داروهای طبیعی و نیمه‌صناعی داروهایی هستند که مواد شیمیایی اولیه‌ی آن‌ها ماهیت طبیعی دارند. داروهای صناعی از مواد شیمیایی اولیه با ماهیت مصنوعی تولید می‌شوند.

داروهای طبیعی

برای کشف داروهای جدید با منشأ طبیعی معمولاً محققان به سراغ طب سنتی کشورهای مختلف می‌روند. در طب سنتی، خواص بعضی از گیاهان، مواد معدنی و فرآورده‌های مختلف جانوری شرح داده شده است.

دانشمندان با روش‌های علمی به بررسی آزمایشگاهی خواص ذکر شده در مواد خام می‌پردازند. این بررسی‌ها شامل شرایط خارج از بدن موجودات زنده (مثل بررسی اثرات ضد میکروبی در محیط‌های کشت) و شرایط داخل بدن (بررسی اثر فرآورده پس از استفاده در جانوران آزمایشگاهی) می‌باشد. در صورتی که فرآورده‌ی خام، مؤثر تشخیص داده شود، ترکیبات مختلف موجود در آن را تفکیک و تخلیص می‌کنند و سپس می‌کوشند تا ساختار شیمیایی این ترکیبات خالص شده را شناسایی کنند.

در پایان اثرات فرآورده‌ی تهیه شده که اکنون نام دارو به آن اطلاق می‌شود، بر داوطلبین انسانی با شرایط متفاوت بدنی و در صورت لزوم در هر دو جنس با در نظر گرفتن بایسته‌های یک تحقیق آماری صحیح بررسی خواهد شد. در صورت مثبت بودن همه‌ی نتایج، کل یافته‌های علمی کلاسه‌بندی شده و با توجه به قانون هر کشور به مراکز دریافت مجوز رسمی ارسال می‌شود.

بعد از حقیقت‌یابی و راستی‌آزمایی نتایج، مجوز عرضه‌ی محدود دارو به بازار کشور یا حتی دنیا صادر خواهد شد. بعد از عرضه، مطالعات بالینی بر جامعه‌ی مصرف‌آدمه خواهد یافت و در صورت بروز عوارض مشکوک، خطرناک یا پیش‌بینی نشده مجوز عرضه و مصرف دارو باطل می‌شود.

گیاه خشخاش (*Papaver Somniferum*) از جمله گیاهانی است که از آن داروهایی با منشأ طبیعی تولید شده است. به شیرهی خشک شده‌ی کاسبرگ گل خشخاش، تریاک می‌گویند. تریاک دارای چندین آلکالوئید است. مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از مورفین (*Morphine*)، کدئین (*Codeine*)، نوسکاپین (*Noscapine*) و تبائین (*Thebaine*).

مورفین احساس درد را کاهش می‌دهد. کدئین نیز یک داروی ضد درد، ضد سرفه، ضد

اسهال و بنا بر بسیاری از گزارش‌ها پرمصرف‌ترین داروی جهان است. نوسکاپین برخلاف بسیاری از آلکالوئیدهای تریاک فاقد اثرات ضد درد و وابستگی فیزیکی می‌باشد. این آلکالوئید از طریق مسدود نمودن مسیره‌های مرتبط با سرفه در مغز اثر خود را اعمال می‌کند. تبائین نیز در صنایع داروسازی به داروهای مختلفی تبدیل می‌شود.

توجه

- گیاه پاپاوربراکتئاتوم (Papaver Bracteatum) از گیاهان بومی ایران است که خودرو می‌باشد. محققان کشورمان توانسته‌اند از این گیاه، چند ماده‌ی ارزشمند هم‌چون تبائین و کدئین استخراج کنند. در سایر کشورها تبائین از گیاه خشخاش و به مقدار کم‌تری استخراج می‌شود.

داروهای نیمه‌صناعی

داروهای نیمه‌صناعی با ایجاد تغییرات شیمیایی بر روی موادی با منشأ طبیعی به دست می‌آیند. برای دستیابی به داروهای جدید نیمه‌صناعی باید تغییراتی حساب شده و اصولی روی ساختار شیمیایی ماده‌ی طبیعی ایجاد کرد و سپس نتیجه‌ی این تغییرات را روی اثر دارو برر سی نمود. این‌گونه مطالعات منجر به کشف رابطه‌ی ساختمان و اثر در یک ماده‌ی دارویی می‌شود.

به عنوان مثال، مورفین دارای اثرات ضد درد، تسکین دهنده‌ی سرفه، ایجاد یبوست و ... می‌باشد. محققان می‌کوشند تا با دست‌کاری در ساختار مورفین (Morphine) داروهایی تهیه کنند که هر یک از اثرات فوق را به تنهایی و بدون دارا بودن خاصیت اعتیادآوری داشته باشند.

در راستای این کوشش‌ها داروهای بوپرنورفین (Bupernorphine) با اثر ضد درد عالی و اعتیادآوری اندک، دکسترومتورفان (Dextromethorphan) با اثر ضد سرفه و بدون اثر ضد درد و اعتیادآوری و دیفنوکسیلات (Diphenoxylate) با اثر ضد اسهال، بدون اثر ضد سرفه و اعتیادآوری خیلی جزئی ساخته شده‌اند.

داروهای صنعتی

در عصر جدید، با پیشرفت علم شیمی، به ویژه دانش شیمی آلی مولکولی و پیدایش روش‌های گوناگون سنتز مواد، میلیون‌ها ترکیب شیمیایی ساخته شده وجود دارد و بدون اغراق همه روزه ده‌ها ترکیب جدید دیگر نیز ساخته می‌شود. با توجه به این موضوع که اثر هر ماده ناشی از ساختار شیمیایی آن است (رابطه‌ی ساختمان و اثر)، محققان حدس می‌زنند که ممکن است گروه‌های خاصی از مواد شیمیایی روی یک بیماری خاص مؤثر باشند. لازم به ذکر است که این حدس، با توجه دقیق به ساز و کار بیماری و ساختار شیمیایی مواد و غالباً با استفاده از رایانه انجام می‌گیرد. به این ترتیب اثر مواد مورد نظر را در آزمایشگاه روی آن بیماری آزمایش می‌کنند.

برای مثال زیدوودین (Zidovudine)، ماده‌ای بود که سال‌ها قبل ساخته شده و کنار گذاشته شده بود تا این که در شمار ترکیبات مورد آزمایش بر روی ویروس ایدز انتخاب گردید و مؤثر بودن آن به اثبات رسید.

البته به منظور دستیابی به داروهای صنعتی جدید الزاماً نیازی نیست که آن ترکیب از قبل سنتز شده باشد. هیستامین یکی از موادی است که در بدن ساخته می‌شود و در اندام‌های مختلف کارکردهای متفاوتی دارد. این ماده در پوست باعث خارش می‌شود، در چشم و بینی رگ‌ها را گشاد می‌کند و منجر به احتقان می‌گردد. در معده روی سلول‌های کناری معده اثر کرده و موجب تحریک ترشح اسید می‌شود. هیستامین در هر یک از این اندام‌ها گیرنده‌های مخصوص به خود را دارد که از این میان گیرنده‌های موجود در رگ‌ها و پوست با گیرنده‌های موجود در جدار معده متفاوت می‌باشند. دانشمندان با الگوبرداری از ساختمان بدن (در نظر گرفتن ساختار مولکولی هیستامین) دو گونه داروی آنتی‌هیستامین طراحی نموده‌اند و سپس در آزمایشگاه آن‌ها را سنتز کرده‌اند.

نام‌های دارو

هر دارو دارای سه نام است البته تا زمانی که اثربخشی دارو کاملاً اثبات نشود، دارو با اسم رمز معرفی می‌گردد.

نام شیمیایی

نام شیمیایی یک دارو، جنبه‌ی انتخابی ندارد. نام‌گذاری آیوپاک نظامی است که زیر نظر اتحادیه‌ی بین‌المللی شیمی محض و کاربردی به نام‌گذاری مواد شیمیایی می‌پردازد. به عبارت دیگر می‌توان گفت که نام شیمیایی یک دارو در واقع ارائه‌دهنده‌ی تصویری واضح از مولکول دارو است و یک شیمی‌دان ورزیده می‌تواند با استفاده از آن، ساختار مولکولی دارو را ترسیم کند. اغلب داروها مولکول‌های بزرگ و پیچیده‌ای هستند که نام شیمیایی آن‌ها چندین خط را اشغال می‌کند. از همین رو نمی‌توان در پزشکی و تجارت از این روش نام‌گذاری استفاده کرد.

نام عمومی

با توجه به مشکلات کاربرد نام شیمیایی یک دارو، به هر داروی جدید تحت مجموعه‌ای از قوانین بین‌المللی، یک نام عمومی (ژنریک) داده می‌شود که بسیار کوتاه‌تر است. مزایای استفاده از نام عمومی عبارت است از:

۱) با توجه به نام عمومی، اغلب می‌توان دریافت که دارو به کدام گروه دارویی تعلق دارد. در این صورت فردی که با داروی مورد نظر آشنایی ندارد، تنها از روی نام دارو می‌تواند تا حدی به خواص درمانی دارو نیز پی ببرد. برای مثال پسوند (Azepam) مشخص می‌کند که دارو متعلق به گروه آرامبخش‌های بنزودیازپینی است.

۲) از طرفی هر دارو تنها یک نام عمومی منحصر به فرد دارد و بدین علت در مقالات معتبر علمی از این نام، به عنوان نام مرجع استفاده می‌شود.

نام تجاری

به دارویی که در نتیجه‌ی ابداع شخص حقیقی یا حقوقی به دست آمده باشد، داروی تجاری-اصلی می‌گویند. مراحل تحقیق و پژوهش برای ساخت داروی تجاری-اصلی مستلزم صرف زمان و هزینه‌ی زیادی از سوی صنایع دارویی است. هم‌چنین سرمایه‌گذاری پرخطری محسوب می‌گردد، زیرا:

۱) از ۵ تا ۱۰ هزار ترکیب شیمیایی معرفی شده تنها یک ترکیب تمامی مراحل را تا کسب مجوز عرضه به بازار دارویی طی می‌کند.

۲) علاوه بر این ممکن است، قبل از آن که فروش دارو سرمایه‌ی اولیه را جبران کند، به دلیل برخی مشکلات پیش‌بینی نشده، دارو از رده خارج شود.

با توجه به دلایل ذکر شده، پس از کسب مجوز عرضه‌ی داروی تجاری-اصلی، امتیاز انحصاری آن برای مدتی مشخص به سازنده‌ی اولیه اختصاص می‌یابد. البته نام تجاری که تولیدکننده‌ی اولیه به داروی خود می‌دهد، برای مدتی نام‌محدود، نام مورد نظر را در چهارچوب حقوق انحصاری اولین سازنده نگه می‌دارد. پس از انقضای این مدت مشخص هر شرکت دیگری بدون پرداخت حق امتیاز به شرکت امتیازدار اولیه، مجاز به تولید و بازاریابی دارو خواهد بود.

شرکت‌های دیگر می‌توانند داروی تجاری-اصلی را به دو صورت عرضه کنند:

۱) داروی ژنریک: به دارویی اطلاق می‌شود که دارای ماده‌ی مؤثره‌ی یکسان با داروی تجاری-اصلی باشد و توسط یک یا چند تولیدکننده‌ی مستقل به بازار ارائه می‌شود.

۲) داروی ژنریک-تجاری: داروی ژنریکی است که با نام تجاری تولید می‌شود.

معمولاً اسامی تجاری با فونت بزرگ و اسامی ژنریک با فونت کوچک بر روی بسته‌بندی دارو نوشته می‌شوند. در کنار اسامی تجاری علامت ® قرار می‌گیرد.

توجه

-گرچه ماده‌ی مؤثره‌ی داروهای ژنریک، ژنریک-تجاری و تجاری-اصلی، یکسان است، اما ممکن است به خاطر انجام فرآیندهای داروسازی، از نظر درمانی تفاوت‌هایی با هم داشته باشند. مثلاً ممکن است قرص ساخته شده توسط یک کارخانه سریع‌تر از همان قرص تولید کارخانه‌ی دیگر در دستگاه گوارش باز شود و در نتیجه سریع‌تر اثر خود را بروز دهد.

داروهای بدون نسخه

کلمه‌ی (OTC) مخفف عبارت (Over-The-Counter) است، یعنی فروش دارو بدون نسخه آزاد است. این داروها عموماً برای تسکین درد و یا برطرف کردن علائم سرماخوردگی، آنفلونزا و حساسیت به کار می‌روند. معمولاً در هر کشوری بنا به متغیرهای گوناگون فهرستی از داروها در این گروه قرار می‌گیرند. فهرستی جامع از داروهای (OTC) کشور در ضمیمه‌ی ۱ آورده شده است.

به طور معمول داروهای (OTC) عبارتند از:

۱) مسکن‌ها (Analgesics):

مسکن‌های غیر مخدر از جمله پرمصرف‌ترین داروهای موجود در بازار دنیا به شمار می‌روند. به دلیل کم‌خطرتر بودن مسکن‌های غیر مخدر نسبت به سایر داروهای مسکن، تعدادی از آن‌ها بدون نسخه عرضه می‌شوند. لازم به ذکر است که هیچ‌یک از فرم‌های تزریقی این داروها (OTC) نمی‌باشد. داروهای مسکن غیر مخدر در گروهی موسوم به داروهای ضد التهاب غیر استروئیدی (NSAIDs) قرار می‌گیرند.

۲) آنتی‌هیستامین‌ها (Antihistamines):

آنتی‌هیستامین‌ها داروهایی هستند که با مهارگیرنده‌های مربوط به خارش، تحرکات بینی، ترشح خلط و عطسه سبب کنترل آن‌ها می‌شوند. از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به دیفن‌هیدرامین (Diphenhydramine)، کلرفنیرامین (Chlorpheniramine) و کلماستین (Clemastine) اشاره کرد.

۳) دکونژستان‌ها (Decongestants):

دکونژستان‌ها داروهایی هستند که باعث تنگی رگ‌های مخاط بینی شده و سبب فروکش کردن التهاب، ورم و احتقان در این ناحیه می‌شوند. از داروهای ضد احتقان بدون نسخه

^۱ در فصل چهارم، قسمت داروهای ضد درد و التهاب با این دسته از داروها آشنا خواهید شد.

می‌توان به فنیل‌افرین (Phenylephrin) اشاره کرد.

۴) داروهای ضد سرفه (Cough Medicines):

داروهایی که برای رفع سرفه تجویز می‌شوند به دو گروه تقسیم می‌شوند:

داروهای ضد سرفه‌ای که سبب مهار رفلکس سرفه می‌شوند. از جمله‌ی آنها می‌توان از دکسترومتورفان (Dextromethorphan) نام برد.

داروهای ضد سرفه‌ای که سبب رقیق شدن خلط شده و بدین وسیله باعث می‌شوند که با هر بار سرفه مجاری تنفسی از خلط و ترشح پاک شود. در این گروه گایافنزین (Guaifenesin) قرار دارد که هم به صورت مجزا و هم در ترکیب اکسپکتورانت (Expectorant) وجود دارد.

رده‌بندی داروهای بارداری

رده‌بندی داروهای بارداری (Pregnancy Drugs Category)، تخمین میزان خطر آسیب رسیدن به جنین، به دلیل مصرف داروهایی است که توسط مادر در دوران بارداری یا شیردهی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این تقسیم‌بندی توسط (FDA) انجام شده است و شامل پنج گروه می‌باشد:

گروه (A):

برای داروهای این گروه، مطالعات کافی در زنان باردار انجام شده است و نتایج، خطری برای جنین طی ۳ ماهه‌ی اول بارداری نشان نداده است. به این گروه از داروها، داروهای مجاز دوران بارداری می‌گویند.

گروه (B):

در این گروه از داروها، مطالعات بر روی حیوانات باردار، بیان‌گر خطر برای جنین بوده است، اما مطالعات کافی در زنان باردار در سه ماهه‌ی اول بارداری انجام نشده است.

گروه (C):

در این گروه از داروها، مطالعات بر روی حیوانات باردار دلالت بر ایجاد عوارض جانبی روی جنین دارد، اما مطالعات کافی روی انسان‌ها انجام نشده است و خطر احتمالی هم قابل رد کردن نیست. داروهای این گروه فقط زمانی باید تجویز شوند که منافع استفاده از عوارض جانبی احتمالی بیش‌تر باشد.

گروه (D):

داده‌های به دست آمده از پژوهش‌ها، نشان‌دهنده‌ی بروز خطراتی در جنین می‌باشد. در شرایط خاصی منافع استفاده از این داروها به مضرات آن برتری دارد. به عنوان مثال، اگر بیماری خطرناک باشد و داروی کم‌خطرتری وجود نداشته باشد، بهتر است این داروها مورد استفاده قرار گیرند.

گروه (X):

این گروه از داروها، باعث ایجاد اختلالات، آسیب‌ها و ناهنجاری‌ها در جنین می‌شود. داروهای این گروه در بارداری منع مصرف دارند و به آن‌ها داروهای ممنوعه در دوران بارداری می‌گویند.

تداخلات دارویی

به دلایل متعدد، یک دارو با داروی دیگر یا با غذا تداخل پیدا می‌کند. این تداخل‌ها نه تنها با مصرف داروهای تجویزی، بلکه به دنبال مصرف داروهای (OTC) نیز ممکن است ایجاد شوند. بهتر است هشدارهای روی برچسب داروها را بخوانید و اگر دارویی مصرف می‌کنید، پزشک را در جریان بگذارید.

به طور کلی تداخلات دارویی در یکی از سه گروه زیر قرار می‌گیرند:

(۱) تداخل دارو با دارو:

زمانی رخ می‌دهد که دو یا چند دارو با یک‌دیگر واکنش نشان دهند. به عنوان مثال، ترکیب شدن یک داروی آرامبخش و یک داروی ضد حساسیت، می‌تواند موجب کند شدن عکس‌العمل فرد شده و رانندگی، کار با دستگاه‌های مختلف و حتی انجام کارهای

منزل را خطرآفرین کند، یا مصرف فرآورده‌های حاوی کلسیم تا ۴۸ ساعت پس از آخرین دوز آنتی‌بیوتیک سفتریآکسون (Ceftriaxone)، به دلیل مرگ ناشی از رسوب ترکیب سفتریآکسون کلسیم در ریه‌ها و کلیه‌ها، در تمام گروه‌های سنی ممنوع می‌باشد.

۲) تداخل دارو با غذا یا نوشیدنی:

این حالت در اثر واکنش بین دارو و مواد خوردنی یا نوشیدنی پدید می‌آید. برای مثال ترکیب الکل با بعضی از داروها می‌تواند موجب خستگی، خواب‌آلودگی و کند شدن عکس‌العمل فرد شود.

۳) تداخل دارو با یک وضعیت خاص:

این تداخل زمانی رخ می‌دهد که وضعیت خاص جسمانی یک شخص نسبت به یک داروی خاص واکنش نشان دهد. به عنوان مثال شخصی که دارای فشار خون بالا است، در صورت مصرف داروهای دکونژستان، ممکن است واکنش‌های ناگواری را تجربه کند.

فصل سوم: اشکال دارویی

فارما سیوتیکس (Pharmaceutics) یا فناوری دارویی یا دارو سازی صنعتی یکی از علوم دارو سازی می باشد که با روند تبدیل یک ترکیب شیمیایی جدید، به دارویی که به طور مؤثر و مطمئن قابل استفاده توسط بیمار باشد، سر و کار دارد. واژه ی فناوری دارویی به معنای علم طراحی اشکال دارویی نیز به کار برده می شود.

در این علم، علاوه بر تبدیل یک ماده ی فعال دارویی جدید به شکل قابل مصرف، سعی می شود تا اشکال دارویی موجود در بازار نیز از نظر کارایی بهبود داده شوند. فناوری دارویی شامل شاخه های فرمولاسیون دارویی، تولید دارویی، توزیع دارویی، تکنولوژی دارویی، فیزیکیال فارماسی و حقوق و قوانین دارویی می باشد.

سیستم های نوین دارورسانی

از گذشته تا کنون روش های آناتومیکی گوناگونی به منظور دارورسانی به نقاط مختلف بدن ارائه شده است. این روش ها شامل دارورسانی از طریق سیستم گوارشی، تزریقی، مخاطی، ریوی و پوستی می باشند. انتخاب راه تجویز بستگی به نوع بیماری، اثر مورد نیاز

و ماهیت دارو دارد.

در اغلب دارورسانی‌هایی که طی سال‌ها مورد استفاده قرار گرفته‌اند، پس از استفاده از دارو، دوز زیادی از دارو وارد بدن شده و پس از گذشت چند ساعت، میزان آن کاهش می‌یابد و فرد مجبور می‌شود مجدداً مقدار زیادی دارو مصرف کند. از عیوب این سیستم دارورسانی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱) دارو فقط تا زمانی که در غلظت‌های بالاتر از حداقل غلظت مؤثر باشد، مؤثر خواهد بود.

۲) سرعت و مقدار جذب دارو تحت تأثیر عواملی مانند خواص فیزیکی و شیمیایی دارو، حضور یا عدم حضور غذا، (PH) دستگاه گوارش و بسیاری عوامل دیگر قرار دارد.

۳) با توجه به این‌که در سیستم‌های رایج، داروها اغلب به طور غیر اختصاصی عمل می‌کنند، داروهای شیمی‌درمانی، هم به سلول‌های سالم و هم به سلول‌های سرطانی دسترسی می‌یابند که این امر موجب بروز عوارض شیمی‌درمانی می‌گردد.

با پیشرفت تکنولوژی، به تدریج سیستم‌های نوینی ابداع شده‌اند. حتی محققین توانسته‌اند اشکال دارویی جدیدی را معرفی نمایند که پیش از این وجود نداشته است. از جمله این سیستم‌ها می‌توان به فرمولاسیون‌های زیر اشاره کرد:

۱) (Delayed Release):

این نوع از سیستم‌های دارورسانی توانایی کنترل مکان و زمان آزادسازی دارو را دارند. به عنوان مثال، با تغییر (pH) و افزایش آن در ناحیه‌ی روده، سیستم تأخیری حساس به (pH) فعال شده و داروی خود را آزاد می‌نماید.

۲) (Extended Release):

این سیستم‌ها که سیستم‌های طولانی‌اثر (Long Acting) نیز نامیده می‌شوند، اجازه می‌دهند تا دارو در مدت زمان طولانی‌تری آزاد شود. از جمله مزایای این سیستم‌ها می‌توان به افزایش زمان اثر دارو، کم شدن دفعات مصرف دارو، حداقل شدن تغییرات

پلاسمایی غلظت دارو و کم شدن عوارض جانبی دارو اشاره کرد. سیستم‌های (Extended Release) به دو گروه تقسیم می‌شوند:

(Sustained Release):

در این سیستم‌ها دارو به مدت طولانی‌تری نسبت به سیستم‌های رایج در بدن آزاد می‌شود، در نتیجه دارو مدت زمان بیش‌تری در بدن باقی می‌ماند.

(Controlled Release):

در این سیستم‌ها مانند سیستم‌های (Sustained Release)، دارو در مدت زمان طولانی آزاد می‌شود اما با این تفاوت که در غلظت بیشینه و درمانی خود، مدت زمان طولانی‌تر و با نوسان کم‌تری باقی می‌ماند. این امر موجب می‌شود تا از نظر درمانی شرایط بهینه‌تری فراهم گردد.

اشکال رایج دارویی

محلول

از نظر داروسازی محلول عبارت است از انحلال جامد، مایع یا گاز در محیط مایع. محلول‌های دارویی عموماً دارای جذب سریع‌تری در مقایسه با اشکال جامد می‌باشند. محلول‌ها با توجه به راه مصرفی عبارتند از:

۱) محلول موضعی (Topical Solution) مانند کلسیپوتریول (Calcipotriol)

۲) محلول خوراکی (Oral Solution) مانند کلرال‌هیدرات (Chloral Hydrate)

۳) محلول چشمی (Ophthalmic Solution) مانند کرومولین سدیم (Cromolyn Sodium)

اشکال دارویی دیگری بر پایه‌ی محلول عرضه شده‌اند. این اشکال عبارتند از:

۱) (INJECTION, SOLUTION)

(۲) (SOLUTION/ DROPS):

قطره‌های تهیه شده از محلول‌ها با توجه به راه مصرفی عبارتند از:

قطره‌ی خوراکی مانند سیتالوپرام (Citalopram)

قطره‌ی چشمی مانند تری‌فلوریدین (Trifluridine)

قطره‌ی گوش‌ی مانند افلوکساسین (Ofloxacin)

قطره‌ی بینی مانند نفازولین (Naphazoline HCl or Nitrate)

قطره‌ی بینی و چشمی مانند سدیم کلرید (Sodium Chloride)

قطره چشمی و گوش‌ی و بینی مانند بتامتازون (Betamethasone)

سوسپانسیون

سوسپانسیون‌ها از مخلوط‌های ناهمگن مایع می‌باشند که در آن‌ها یک ماده‌ی جامد نامحلول، در آب پراکنده شده است.

سوسپانسیون‌ها علاوه بر مواد مشترک با شربت‌ها و محلول‌ها دارای دو ماده‌ی سورفکتانت و سوسپانسیون‌کننده نیز می‌باشند. سورفکتانت‌ها موادی هستند که در صنعت به منظور کاهش کشش سطحی مایع به کار می‌روند و باعث می‌شوند ذرات جامد به راحتی در بین ذرات مایع قرار بگیرند. سوسپانسیون‌کننده‌ها همان موادی هستند که هنگام رسوب ماده‌ی جامد با کوچک‌ترین تکان آن را به حالت اولیه بر می‌گردانند. منیزیم‌هیدروکسید (Magnesium Hydroxide)، نمونه‌ای از سوسپانسیون‌های خوراکی آماده‌ی مصرف می‌باشد.

اشکال دارویی دیگری بر پایه‌ی سوسپانسیون عرضه شده‌اند. این اشکال عبارتند از:

(۱) (INJECTION, SUSPENSION)

(۲) (INJECTION, SUSPENSION, EXTENDED RELEASE)

(۳) (SUSPENSION/DROPS):

قطره‌های تهیه شده از سوسپانسیون‌ها با توجه به راه مصرفی عبارتند از:

قطره‌ی چشمی مانند فلورمتولون (Fluorometholone)

قطره‌ی گوش‌ی مانند سیپروفلوکساسین+دگزامتازون
(Ciprofloxacin+Dexamethasone)

پودر

پودرها یا گردها ذرات ریز یک ماده‌ی دارویی هستند که فعالیت خاصی بر روی آن‌ها صورت نگرفته است. ساشه، کیسه‌ی کوچک یک بار مصرفی است که پودر در آن قرار دارد. متادون (Methadone)، از جمله داروهایی است که به صورت پودر خوراکی نیز عرضه می‌گردد. اشکال دارویی دیگری بر پایه‌ی پودر عرضه شده‌اند. این اشکال عبارتند از:

(۱) (POWDER, FOR SOLUTION):

محلول‌های خوراکی گاه در هنگام مصرف فرآورده تهیه می‌شوند، مانند آزیترومایسین (Azithromycin)، که به صورت پودر در بسته‌بندی ۲ گرمی به منظور تهیه‌ی محلول در دسترس می‌باشد.

(۲) (POWDER, FOR SUSPENSION):

سوسپانسیون‌های خوراکی گاه در هنگام مصرف فرآورده تهیه می‌شوند، مانند آلومینیم+منیزیم (Aluminium+Magnesium)، که به صورت پودر به منظور تهیه‌ی سوسپانسیون در دسترس می‌باشد.

(۳) (POWDER, FOR SUSPENSION, DELAYED RELEASE):

مانند پودر امپرازول (Omeprazole) که با ملح منیزیم، در بسته‌بندی‌های ۲/۵ و ۱۰ میلی‌گرمی به بازار دارویی کشور عرضه شده است.

(۴) (INJECTION, POWDER)

(۵) (INJECTION, POWDER, EXTENDED RELEASE)

(۶) (INJECTION, POWDER, FOR SOLUTION)

(۷) (INJECTION, POWDER, LYOPHILIZED)

گرانول

گرانول‌ها از به هم چسبیده شدن ذرات پودرها به وجود می‌آیند. از مزایای آن‌ها پایداری بیش‌تر و حلالیت آسان‌تر است، اگر چه در این شکل دارویی نیز طعم دارو کاملاً حس می‌شود. مونته‌لوکاست (Montelukast)، از جمله داروهایی است که به صورت گرانول خوراکی نیز عرضه می‌گردد. اشکال دارویی دیگری بر پایه‌ی گرانول عرضه شده‌اند. این اشکال عبارتند از:

(۱) (GRANULE, EXTENDED RELEASE):

مانند گرانول مزالازین (Mesalazine) که در بسته‌بندی‌های ۱، ۲ و ۴ گرمی به بازار دارویی کشور عرضه شده است.

(۲) (GRANULE, FOR SUSPENSION):

مانند گرانول کلاریترومایسین (Clarithromycin) که در بسته‌بندی‌های ۲۵۰ میلی‌گرمی به بازار دارویی کشور عرضه شده است.

(۲) (GRANULE FOR SUSPENSION, DELAYED RELEASE):

مانند گرانول اس-امپرازول (Esomeprazole) که با ملح منیزیم، در بسته‌بندی‌های ۵ و ۱۰ میلی‌گرمی به بازار دارویی کشور عرضه شده است.

قرص

قرص‌ها اشکال دارویی جامدی هستند که از فشرده شدن گردها و گرانول‌ها به وجود می‌

آیند و متداول ترین شکل دارویی می باشند. قرص ها با توجه به راه مصرفی عبارتند از:

قرص خوراکی

قرص زیرزبانی

قرص واژینال

قرص ها در اشکال متنوعی عرضه شده اند. این اشکال عبارتند از:

(۱) (TABLET, ORALLY DISINTEGRATING):

قرص های سریع باز شونده ی دهانی، اشکال دارویی جامدی هستند که در زمانی کم تر از ۱ دقیقه بدون بر جای گذاشتن باقیمانده ای از خود، در حفره ی دهان باز می شوند. بنابراین شروع اثر سریع تر و فراهم زیستی بیش تر برای آن ها قابل پیش بینی است.

(۲) (TABLET, EFFERVESCENT):

قرص های جوشان، قرص هایی هستند که محتوی تارتاریک اسید (Tartaric Acid)، سیتریک اسید (Citric Acid) و سدیم بی کربنات (Sodium Bicarbonate) هستند و در اثر مجاورت با آب، گاز دی اکسید کربن آزاد می کنند. این قرص ها برای ترغیب کودکان به مصرف دارو بسیار مناسب است. هم چنین فرآورده های ناپایدار در محیط مایع را می توان به این شکل تهیه کرد و سپس در هنگام مصرف به صورت محلول در آورد.

(۳) (TABLET, CHEWABLE):

عموماً دارای موادی هستند که مزه ی خوشایندی دارند. داروهایی را که باید در معده و یا در هنگام ورود به روده کاملاً باز شده باشند، به این شکل تهیه می کنند.

(۴) (TABLET, EXTENDED RELEASE):

مانند پتاسیم کلرید (Potassium Chloride)، که در دوزهای ۵۰۰ و ۶۰۰ میلی گرمی به بازار دارویی کشور عرضه شده است.

(۵) (LOZENGE):

لوزنج‌ها یا همان قرص‌های مکیدنی، فرآورده‌های جامدی هستند که به طور عمده از شکر و صمغ تهیه شده‌اند. صمغ در فرمولاسیون، به فرآورده قوام و چسبندگی می‌بخشد. لوزنج‌ها برای درمان بیماری‌های دهان و گلو و تجویز ضد احتقان‌ها یا ضد سرفه‌ها به صورت آهسته و طولانی به کار می‌روند.

کپسول

کپسول‌ها پوکه‌های ساخته شده از ژلاتین هستند که ماده‌ی دارویی را می‌توان در آن‌ها جای داد. عموماً در مقایسه با قرص‌ها ماده‌ی مؤثره‌ی بیش‌تری را می‌توان در کپسول‌ها جای داد. کپسول‌ها با توجه به راه مصرفی عبارتند از:

(۱) کپسول خوراکی

(۲) کپسول واژینال

اشکال دارویی دیگری بر پایه‌ی کپسول عرضه شده‌اند. این اشکال عبارتند از:

(۱) (CAPSULE, LIQUID FILLED):

داخل کپسول‌های نرم معمولاً با مایع پر شده است. این کپسول‌ها با توجه به راه مصرفی عبارتند از:

کپسول‌های خوراکی

کپسول‌های زیرزبانی

(۲) (CAPSULE, DELAYED RELEASE):

مانند کپسول دی‌متیل‌فومارات (Dimethyl Fumarate)، که در دوزهای ۱۲۰ و ۲۴۰ میلی‌گرمی به بازار دارویی کشور عرضه شده است.

(۳) (CAPSULE, DELAYED RELEASE PELLETS):

مانند کپسول امپرازول (Omeprazole)، ۲۰ میلی‌گرمی که هم با ملح منیزیم و هم بدون

ملح به بازار دارویی کشور عرضه شده است.

(۴) (CAPSULE, EXTENDED RELEASE):

مانند کپسول ایندومتاسین (Indometacin)، که در دوز ۷۵ میلی گرمی به بازار دارویی کشور عرضه شده است.

(۵) (CAPSULE, EXTENDED RELEASE, PELLETS):

مانند کپسول تئوفیلین (Theophylline)، که در دوزهای ۱۰۰، ۲۰۰، ۳۰۰ و ۴۰۰ میلی گرمی به بازار دارویی کشور عرضه شده است.

شربت

شربت‌ها فرآورده‌های مایع تغلیظ شده، حاوی شکر و یا مواد جانشین‌شونده‌ی آن می‌باشند. در شربت‌ها مزه‌ی نامطبوع مواد دارویی به واسطه‌ی شیرینی شکر و هم‌چنین چگالی زیاد مایع حس نمی‌شود.

الگزیر

در این فرآورده‌ها با استفاده از الکل سبب حل شدن موادی می‌شوند که در آب نامحلول و یا کم محلول است. میزان الکل الگزیرها بسته به نوع ماده‌ی مؤثره، متفاوت است. الگزیرها در مقایسه با شربت‌ها شیرینی و چگالی کم‌تری دارند. هم‌چنین به دلیل حضور ترکیبات الکی و هیدروالکی طعم مناسبی ندارند.

توجه

- به علت وجود الکل در الگزیرها، باید درب ظرف حاوی فرآورده محکم بسته شود و فرآورده دور از حرارت باشد.

شیاف

شیاف‌ها فرآورده‌های جامدی هستند که برای استفاده در مقعد یا واژن طراحی شده‌اند.

انواع شیاف‌ها با توجه به راه مصرفی عبارتند از:

- ۱) شیاف واژینال (Vaginal Suppository) مانند میکونازول (Miconazole)
- ۲) شیاف مقعدی (Rectal Suppository) مانند آنتی‌هموروئید (Antihemorrhoid)
- ۳) شیاف واژینال یا مقعدی (Vaginal or Rectal Suppository) مانند پروژسترون (Progesterone)

پماد

- پمادها فرآورده‌های نیمه‌جامدی می‌باشند که در آن، دارو در یک پایه‌ی مناسب جای می‌گیرد. انواع پمادها با توجه به راه مصرفی عبارتند از:
- ۱) پماد موضعی (Topical Ointment) مانند منتول سالیسیلات (Menthol Salicylate)
 - ۲) پماد چشمی (Ophthalmic Ointment) مانند تتراسایکلین (Tetracycline)
 - ۳) پماد بینی (Nasal Ointment) مانند موپیروسین (Mupirocin)
 - ۴) پماد مقعدی (Rectal Ointment) مانند لیدوکائین + هیدرو کور تیزون (Lidocaine+Hydrocortisone)

کرم

کرم‌ها، امولسیون‌های جامد یا نیمه‌جامدی هستند که از آب، مواد روغنی، ماده‌ی امولسیون‌کننده و مواد مؤثره تشکیل شده‌اند و قابلیت نفوذ به پوست را دارند. انواع کرم‌ها با توجه به راه مصرفی عبارتند از:

- ۱) کرم موضعی (Topical Cream) مانند فوسیدیک‌اسید (Fusidic Acid)
- ۲) کرم واژینال (Vaginal Cream) مانند تریپل سولفا (Triple Sulfa)

لوسیون

لوسیون‌ها مانند کرم‌ها یک امولسیون جامد یا نیمه‌جامد می‌باشند که از آب، مواد

روغنی، ماده‌ی امولسیون‌کننده و مواد مؤثره تشکیل شده‌اند، با این تفاوت که در لوسیون‌ها، امولسیون ویسکوزیته‌ی پایینی دارد. لوسیون یک فرآورده‌ی موضعی است.

ژل

ژل‌ها محصولات نیمه‌جامد، غیرروغنی و شفاف‌ی هستند که استفاده‌ی خارجی دارند. عامل ژله‌کننده ممکن است ژلاتین، کربوهیدرات و یا یک مشتق سلولزی باشد. انواع ژل‌ها با توجه به راه مصرفی عبارتند از:

(۱) ژل موضعی (Topical Gel) مانند آداپالن (Adapalene)

(۲) ژل واژینال (Vaginal Gel) مانند کلیندامایسین (Clindamycin)

(۳) ژل چشمی (Ophtalmic Gel) مانند لپیز (Lipse)

(۴) ژل دهانی (Buccal Gel) مانند بنزوکائین (Benzocaine)

فصل چهارم: آشنایی با داروهای پرمصرف

مطابق با بند پ ماده‌ی ۷۲ برنامه‌ی پنج ساله‌ی ششم توسعه‌ی جمهوری اسلامی ایران، جدیدترین فهرست داروهای ایران مشتمل بر ۳۳۲۱ دارو، از سوی سازمان غذا و دارو در مردادماه ۱۳۹۷ منتشر شده است.^۱ در این فایل برای هر دارو ملح دارو، شکل دارو، مقدار دارو، راه مصرف، دسته‌ی دارو (ATC Code)،^۲ ترکیبات، کاربرد بالینی تأیید شده و سطح دسترسی ذکر شده است.

در ادامه چند گروه دارویی پرمصرف به اجمال مورد بررسی قرار می‌گیرد. به منظور کسب اطلاعات بیشتر درباره‌ی داروهای ذکر شده و یا هر داروی دیگر، می‌توانید به کتاب دارونامه‌ی رسمی ایران^۳ رجوع کنید.

^۱ www.fda.gov.ir/item/463

^۲ در سیستم طبقه‌بندی شیمیایی درمانی آناتومیک (ATC)، به هر دارو براساس اندام یا سیستمی که دارو روی آن اثر می‌گذارد و هم‌چنین با در نظر گرفتن خصوصیات درمانی، فارماکولوژیک و شیمیایی یک کد اختصاص داده می‌شود.

^۳ دارونامه‌ی رسمی ایران کتابی است که از دو دهه‌ی قبل با هدف تسهیل دسترسی به اطلاعات موثق و به روز داروهای ایران، منتشر می‌شود.

آنتی هیستامین ها

داروهای آنتی هیستامین با خنثی کردن عمل هیستامین باعث می شوند که خارش و آبریزش بینی و عطسه کردن تسکین یابد. همچنین این داروها علائم مربوط به آلرژی در مناطقی غیر از بینی مثلاً کهیرها یا دانه های پوستی را بهبود می بخشد.

داروهای آنتی هیستامین به دو گروه قدیمی یا نسل اول و جدید یا نسل دوم تقسیم می شوند. تفاوت عمده ای این دو گروه، در میزان عارضه ای جانبی خواب آلودگی است. آنتی هیستامین های نسل دوم بر خلاف نسل اول کم تر این عارضه شایع را به وجود می آورند.

تعدادی از آنتی هیستامین های نسل اول عبارتند از:

(۱) کلرفنیرامین (Chlorpheniramine):

این دارو برای درمان علامتی رینیت آلرژیک، رینیت وازوموتور و التهاب آلرژیک ملتحمه، کهیر و به عنوان داروی کمکی در درمان شوک آنافیلاکتیک به کار می رود.

(۲) دیفن هیدرامین (Diphenhydramine):

دیفن هیدرامین در در مان علامتی رینیت آلرژیک، رینیت وازوموتور، کهیر، در مان علامتی پارکینسون و عوارض خارج هرمی ناشی از داروها، تهوع و استفراغ ناشی از مسافرت و به عنوان داروی خواب آور ملایم به کار می رود.

(۳) دیفن هیدرامین کامپوند (Diphenhydramine Compound):

این دارو برای تسکین سرفه، انقباض نایژه ها ناشی از هیستامین و نشانه های احتقانی آن مصرف می شود.

(۴) هیدروکسیزین (Hydroxyzine):

هیدروکسیزین در درمان اضطراب و تنش عصبی، به عنوان آرامبخش قبل از بی هوشی عمومی، کاهش علائم قطع مصرف مواد مخدر و الکل، کنترل خارش های آلرژیک از جمله

کهیر مزمن و کنترل تهوع و استفراغ مصرف می‌شود.

۵) پرومتازین (Promethazine):

به عنوان آرامبخش و در مان بی‌خوابی (برای مصرف کوتاه مدت)، در مان علامتی حساسیت‌هایی مانند تب یونجه یا کهیر، درمان کمکی و کنش‌های آنافیلاکسی، تهوع، سرگیجه، اختلالات گوش داخلی، بیماری مسافرت و داروی پیش‌بی‌هوشی مصرف می‌شود.

از داروهای آنتی هیستامین نسل دوم می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱) فکسوفنادین (Fexofenadine):

فکسوفنادین برای درمان علائم ناشی از رینیت آلرژیک فصلی و علائم پوستی ناشی از کهیر مزمن آیدیوپاتیک مصرف می‌شود.

۲) لوراتادین (Loratadine):

لوراتادین در در مان علامتی رینیت آلرژیک، التهاب آلرژیک ملتحمه، خارش، کهیر، عطسه و آبریزش بینی و هم‌چنین در کاهش علائم ناشی از آسم آلرژیک مصرف می‌شود.

۳) ستیریزین (Cetirizine):

موارد مصرف آن مشابه لوراتادین است.

توجه

-آنتی هیستامین‌های بلوک‌کننده‌ی گیرنده‌ی نوع یک علاوه بر کاربرد مجزا، در بسیاری از ترکیبات دارویی به خصوص در درمان سرماخوردگی به کار می‌روند.

داروهای ضد درد و التهاب

داروهای مسکن، داروهای هستند که از آن‌ها به منظور کاهش درد استفاده می‌شود. این داروها به دو گروه تقسیم می‌شوند:

(۱) داروهای مسکن مخدر:

جدی‌ترین عارضه‌ی داروهای مخدر تضعیف مرکز تنفس است که در موارد شدید منجر به مرگ می‌گردد. آنتی‌دوت مسمومیت با داروهای مسکن شبه‌مورفین، نالوکسان (Naloxone) است.

(۲) داروهای مسکن غیر مخدر:

همان‌گونه که در فصل دوم گفته شد، داروهای مسکن غیر مخدر در گروهی موسوم به داروهای ضد التهاب غیر استروئیدی (NSAIDs) قرار می‌گیرند. این داروها با مهار آنزیم‌های سیکلواکسیژناز (COXs) که در تولید پروستاگلاندین‌ها نقش دارند، باعث کاهش التهاب، درد و تب می‌شوند.^۱

به عنوان مسکن، دوز پایینی از هر یک از داروهای ضد التهاب غیر استروئیدی، ممکن است کافی باشد، اما برای پدیدار شدن اثرات ضد التهابی آن‌ها در بیماری‌هایی مانند آرتريت روماتوئید، دوز بالاتری از دارو لازم خواهد بود. تعدادی از داروهای ضد التهاب غیر استروئیدی عبارتند از:

(۱) دیکلوفناک (Diclofenac):

این دارو برای درمان موضعی کراتوزهای آکتینیک (ناشی از اشعه) و تسکین دردهای استئوآرتریتی مفاصل و زانوها مصرف می‌شود.

(۲) کتورولاک (Ketorolac):

کتورولاک به منظور کنترل دردهای حاد متوسط تا شدید در یک دوره‌ی کوتاه مدت (کمتر از پنج روز) به کار می‌رود.

^۱ به ماده‌ای که خاصیت خنثی‌سازی سموم (و یا داروهایی که بیش از حد و در حد مسمومیت مصرف شده‌اند) را داشته باشد آنتی‌دوت می‌گویند.

^۲ ممانعت از کار این آنزیم‌ها، باعث پیدایش عوارض مختلف این داروها نیز می‌شود، زیرا پروستاگلاندین‌ها وظایف فیزیولوژیک زیادی در بدن دارند.

۳) پیروکسیکام (Piroxicam):

پیروکسیکام در درمان درد و التهاب بیماری‌های روماتیسمی و استئوآرتریت مصرف می‌شود.

۴) ملوکسیکام (Meloxicam):

این دارو به منظور رفع علائم و مشکلات ناشی از استئوآرتریت، آرتريت روماتوئید و آرتريت نوجوانان به کار می‌رود.

۵) تولمتین (Tolmetin):

این دارو برای رفع درد و التهاب ناشی از آرتريت روماتوئید، استئوآرتریت و آرتريت نوجوانان مصرف می‌شود.

توجه

داروهایی نیز وجود دارند که به طور انتخابی از عمل آنزیم (COX-2) ممانعت به عمل می‌آورند. داروهای این گروه نسبت به داروهای ذکر شده در بالا عوارض گوارشی کم‌تری دارند. گاهی این داروها برای بیماران که با مصرف داروهای گروه اول دچار عوارض گوارشی شده‌اند، تجویز می‌شود. از این گروه، تنها سلکوکسیب (Celecoxib) در ایران عرضه می‌شود.

مهم‌ترین داروهای ضد التهاب، استروئیدها می‌باشند. به استروئیدهایی که در بخش قشری غدد فوق کلیوی ساخته می‌شوند، کورتیکواستروئید گفته می‌شود. کورتیکواستروئیدها به دو گروه عمده تقسیم می‌شوند:

۱) مینرالوکورتیکوئیدها (Mineralocorticoids):

در ساماندهی آب و الکترولیت‌های بدن نقش دارند.

۲) گلوکوکورتیکوئیدها (Glucocorticoids):

در کاهش التهاب، تخفیف واکنش‌های ایمنی، تأثیر بر سوخت‌وساز بدن و افزایش قند

خون نقش دارند.

با توجه به نقش مهمی که گلوکوکورتیکوئیدها در تخفیف پاسخ‌های ایمنی دارند، تعداد زیادی دارو بر اساس این اسکلت ساختمانی با فرمول‌های شیمیایی شبیه به هم ساخته شده است که به آن‌ها استروئید، کورتیکواستروئید و یا کورتون گفته می‌شود. داروهای کورتونی از پرکاربردترین داروها در پزشکی هستند که در بیماری‌های گوناگونی مانند حساسیت، بیماری‌های خودایمنی و التهاب به کار می‌روند. تعدادی از این داروها عبارتند از:

(۱) هیدروکورتیزون (Hydrocortisone):

هیدروکورتیزون در درمان علامتی اختلالات ناشی از آلرژی و یا التهابی پوست نظیر اگزما یا درماتیت‌ها به کار می‌رود.

هیدروکورتیزون برای درمان جایگزینی هورمونی در نارسایی غده‌ی فوق کلیه استفاده می‌شود. این دارو هم‌چنین در درمان علامتی بیماری‌های التهابی مانند بیماری التهابی روده، هموروئید، واکنش‌های حساسیتی مانند شوک آنافیلاکتیک، آنژیوادم و در جهت سرکوب کردن سیستم ایمنی استفاده می‌شود. هیدروکورتیزون در هیپرپلازی مادرزادی غده‌ی فوق کلیه، ادم مغزی و شوک نیز مؤثر است. این دارو هم‌چنین جهت تشخیص سندرم کوشینگ و افسردگی آندوزن به کار می‌رود.

(۲) پردنیزولون (Prednisolone):

پردنیزولون برای درمان جایگزینی در نارسایی غده‌ی فوق کلیه، درمان علامتی اختلالات التهابی و آلرژیک، سرکوب کردن دستگاه ایمنی، درمان هیپرپلازی مادرزادی غده‌ی فوق کلیه، بیماری‌های التهابی روده، بیماری‌های روماتیسمی و ادم مغزی مصرف می‌شود.

(۳) مومتازون (Mometasone):

مومتازون برای درمان تظاهرات التهابی و خارش‌دار درماتوزها به کار می‌رود.

(۴) دکزامتازون (Dexamethasone):

دگزامتازون برای درمان جایگزینی در نارسایی غده‌ی فوق کلیه استفاده می‌شود. این دارو هم‌چنین در درمان علامتی اختلالات التهابی و آلرژیک به منظور سرکوب کردن سیستم ایمنی، هیپرپلازی مادرزادی غده‌ی فوق کلیه، ادم مغزی، شوک، بیماری‌های التهابی روماتیسمی و هم‌چنین برای تشخیص سندرم کوشینگ و افسردگی آندوژن نیز مصرف می‌شود.

۵) بتامتازون (Betamethasone):

بتامتازون به عنوان درمان جایگزین در نارسایی غده‌ی فوق کلیه، درمان علامتی اختلالات التهابی و آلرژیک به منظور سرکوب کردن سیستم ایمنی، هیپرپلازی مادرزادی غده‌ی فوق کلیه، تحریک بلوغ ریه‌ی جنین در زایمان‌های زودرس و ادم مغزی مصرف می‌شود.

توجه

- به دلیل زیاد بودن عوارض جانبی کورتون‌ها از آن‌ها تنها در درمان موارد حاد بیماری‌ها و برای کوتاه مدت استفاده می‌شود و از مصرف درازمدت آن‌ها به ویژه به شیوه‌ی سیستمیک باید خودداری کرد.

- کورتون‌ها باعث توقف یا کاهش فعالیت غدد فوق کلیوی می‌شوند، بنابراین نباید پس از مصرف بلند مدت در دوزهای بالا به صورت ناگهانی قطع شوند.

داروهای ضد میکروبی

عدم تجویز درست و یا رعایت نکردن دستور مصرف صحیح داروهای ضد میکروب، علاوه بر ایجاد عوارض جانبی جدی برای مصرف کننده، شرایط مقاوم شدن میکروب‌ها به دارو را فراهم می‌سازد. مقاومت میکروبی (Antimicrobial Resistance)، به مقاومت یک میکروارگانیسم در برابر داروهای ضد میکروبی، برای درمان عفونت ناشی از آن گفته می‌شود. در صورت مقاوم شدن میکروارگانیسم نسبت به داروهای ضد میکروبی، داروهای استاندارد بی‌اثر می‌شوند، عفونت در بدن باقی می‌ماند و به راحتی منتقل می‌شود. ناکارا

بودن دارو نسبت به عفونت به معنای افزایش نرخ مرگ و میر و تحمیل هزینه‌های هنگفت در حوزه‌ی بهداشت است.

در جدول زیر انواع داروهای ضد میکروب آورده شده است.

ANTIVIRALS	ANTITUBERCULOSIS	PENICILLINS
Aciclovir Adefovir Didanosine Efavirenz Ganciclovir Lamivudine Lopinavir+Ritonavir Nelfiavir Nevirapine Oseltamivir Ribavirin Stavudin Tenofovir Valacyclovir Valganciclovir Zanamivir Zidovudine	Aminosalicylate Capreomycin Cycloserine Ethambutol Ethambutol-IPR Ethionamide Isoniazid Isoniazid-PR Isoniazid-R Prothionamide Pyrazinamide Rifabutin Rifamphin Streptomycin	Amoxicillin Ampicillin Ampicillin+Sulbactam Cloxacillin Co-amoxiclav Nafcillin Penicillin 6.3.3 Penicillin G Penicillin G Benzathine Penicillin G Procaine Penicillin V Piperacillin Piperacillin+Tazobactam
ANTIFUNGALS	CEFALOSPORINS	QUINOLONES
Amphotericin-B Caspofungin Clotrimazole Fluconazole Flucytosine Griseofulvin Itraconazole Ketoconazole Miconazole Nystatin	Cefalexin Cefazolin Cefepime Cefiime Cefotaxime Ceftazidime Ceftizoxime Ceftriaxone Cefuroxime Cephalothin	Ciproflxacin Gemiflaxacin Levoflaxacin Moxiflaxacin Nalidixic acid Ofloxacin

Sertaconazole Terbinafie Voriconazole		
AMINOGLYCOSIDESIS	MACROLIDES	CARBAPENEMS
Amikacin Gentamicin Neomycin Paromomycin Tobramycin	Azithromycin Clarythromycin Erythromycin	Imipenem+Cilastatin Meropenem
ANTILEPROTICS	TETRACYCLINES	
Clofazimine Dapsone	Doxycycline Tetracycline	

داروهای قلبی عروقی

داروهای درمان فشار خون

خون در فضای بسته‌ی قلب و عروق جریان دارد و همواره از یک فشار ثابت برخوردار است و کاهش یا افزایش قابل توجه فشار مربوط به آن می‌تواند مختل کننده‌ی فرآیند گردش خون در بدن باشد. افزایش فشار به عنوان یک اختلال به مراتب بیش از کاهش فشار بروز می‌کند. تعدادی از داروهای درمان پرفشاری خون عبارتند از:

۱) فوروزماید (Furosemide):

در درمان ادم، کم ادراری ناشی از نارسایی کلیوی و افزایش خفیف تا متوسط فشار خون

و به عنوان داروی کمکی در درمان بحران افزایش فشار خون مصرف می‌شود.

۲) هیدروکلروتیازید (Hydrochlorothiazide):

این دارو در درمان ادم، بعضی از حالات نارسایی کلیه و پرفشاری خون مصرف می‌شود.

توجه

-هیدروکلروتیازید به صورت ترکیبی با سایر داروهای مؤثر بر بیماری‌های قلبی-عروقی در یک قرص واحد نیز عرضه شده است.

۳) کلونیدین (Clonidine):

کلونیدین برای کنترل پرفشاری خون، کنترل علائم سندرم محرومیت از اپیوئیدها و کنترل درد استفاده می‌شود.

۴) متیل‌دوپا (Methyldopa):

متیل‌دوپا در کنترل پرفشاری خون همراه با داروهای مدر مصرف می‌شود.

۵) نیتروگلیسرین (Nitroglycerin):

این دارو برای پیش‌گیری و درمان آنژین صدری حاد، درمان آنژین صدری مزمن و درمان نارسایی بطن چپ مصرف می‌شود. نیتروگلیسرین تزریقی برای کنترل فشار خون و کاهش خونریزی در حین بعضی از اعمال جراحی و درمان نارسایی احتقانی قلب همراه با انفارکتوس حاد میوکارد مصرف می‌گردد.

داروهای درمان آریتمی

داروهای درمان آریتمی داروهایی هستند که برای درمان نامنظم بودن ضربان قلب مصرف می‌شوند. تعدادی از این داروها عبارتند از:

۱) پروکائین‌آمید (Procainamide):

پروکائین‌آمید در درمان آریتمی بطنی به ویژه پس از انفارکتوس قلبی و تاقیکاردی

دهلیزی مصرف می‌شود.

۲) مگزیتین (Mexiletine):

این دارو برای درمان آریتمی بطنی مخاطره‌آمیز از جمله تاکی‌کاردی بطنی مصرف می‌شود.

۳) پروپافنون (Propafenone):

پروپافنون در آریتمی‌های بطنی و فوق بطنی استفاده می‌شود.

۴) آدنوزین (Adenosine): آدنوزین برای تصحیح ریتم سینوسی در درمان تاکی‌کاردی فوق بطنی پاروکسیمال، برای تشخیص افتراقی تاکی‌کاردی فوق بطنی و در تصویربرداری از عضله‌ی قلب استفاده می‌شود.

۵) آمیودارون (Amiodarone): این دارو برای کنترل فیبریلاسیون بطنی عودکننده، ایست قلبی همراه با تاکی‌کاردی بطنی یا فیبریلاسیون بطنی، فیبریلاسیون دهلیزی و دیگر انواع آریتمی به کار می‌رود.

داروهای کاهنده‌ی چربی خون

داروهای تثبیت‌کننده‌ی غلظت تری‌گلیسرید و کلسترول در خون عبارتند از:

۱) لوووستاتین (Lovastatin):

لوووستاتین در درمان زیادی کلسترول خون و برای کم کردن سرعت پیشرفت آترواسکلروز عروق کرونر تجویز می‌شود.

۲) آتورواستاتین (Atorvastatin):

آتورواستاتین در درمان زیادی غلظت تام کلسترول، (LDL)، آپولیپوپروتئین (B) و تری‌گلیسرید مصرف می‌شود.

۳) کلستیرامین (Colestyramine):

این دارو در درمان زیادی کلسترول و (LDL) خون، درمان خارش همراه با توقف نسبی صفرا و سیروز اولیه‌ی صفراوی و اسهال ناشی از بیماری کرون یا واگوتومی مصرف می‌شود.

(۴) کلوفیبرات (Clofibrate):

کلوفیبرات در درمان زیادی چربی خون در بیمارانی که به درمان با رژیم غذایی یا سایر روش‌ها پاسخ کافی نداده‌اند، مصرف می‌شود.

(۵) رزوواستاتین (Rosuvastatin):

رزوواستاتین در درمان زیادی کلسترول خون و پیش‌گیری از حوادث قلبی-عروقی مصرف می‌شود.

داروهای سیستم عصبی مرکزی

داروهای ضد اضطراب و خواب‌آور

مهم‌ترین داروهای خواب‌آور و تا حدی ضد اضطراب در گروهی به نام بنزودیازپین‌ها قرار دارند. تعدادی از بنزودیازپین‌ها عبارتند از:

(۱) آلپرازولام (Alprazolam):

آلپرازولام در کنترل اضطراب یا برای تسکین کوتاه مدت علائم اضطراب و درمان اختلال وحشت مصرف می‌شود.

(۲) کلردیازپوکساید (Chlordiazepoxide):

کلردیازپوکساید در کنترل اضطراب یا برای تسکین کوتاه مدت علائم اضطراب و هم‌چنین برای رفع علائم قطع مصرف الکل مصرف می‌شود.

(۳) دیازپام (Diazepam):

این دارو در کنترل اضطراب یا برای تسکین کوتاه مدت علائم اضطراب و درمان علائم

قطع مصرف الکل و حملات تشنجی مصرف می‌شود. دیازپام تزریقی جهت تسکین اضطراب و تنش قبل از جراحی و تسکین اسپاسم عضلات اسکلتی مصرف می‌شود.

۴) فلورازپام (Flurazepam):

این دارو در درمان کوتاه مدت بی‌خوابی که با علائم اختلال در به خواب رفتن، بیدار شدن مکرر شبانه و بیداری هنگام صبح مشخص می‌شود، به کار می‌رود.

۵) اکسازپام (Oxazepam):

این دارو در کوتاه مدت برای درمان اضطراب، به عنوان داروی کمکی در اضطراب همراه با افسردگی و درمان علائم قطع مصرف الکل مصرف می‌شود.

توجه

-آنتی‌دوت بنزودیازپین‌ها در مواقع مسمومیت، داروی فلومازنیل (Flumazenil) است.

داروهای درمانی پارکینسون

پارکینسون حالتی است که طی آن عضلات بدن دچار سفتی و حرکات کند شده و اندام‌های انتهایی به‌خصوص دست‌ها دچار لرزش می‌شوند. تعدادی از داروهای درمانی پارکینسون عبارتند از:

۱) لوودوپا (Levodopa):

لوودوپا برای تسکین علائم و بهبود کنترل عضلات در درمان پارکینسون آیدیوپاتیک، پارکینسون بعد از آنسفالیت و پارکینسون علامتی و هم‌چنین پارکینسون ناشی از تصلب شرایین مغزی مصرف می‌شود.

۲) آمانتادین (Amantadine):

آمانتادین به تنهایی یا همراه با سایر داروهای ضد کولینرژیک برای درمان بیماری پارکینسون ب کار می‌رود. این دارو به منظور پیش‌گیری و درمان عفونت‌های دستگاه تنفسی ناشی از ویروس آنفولانزا نوع (A) نیز استفاده شده است.

۳) تری‌هگزای‌فنیدیل (Trihexyphenidyl):

تری‌هگزای‌فنیدیل در درمان بیماری پارکینسون و کاهش عوارض خارج هرمی ناشی از داروها تجویز می‌شود.

۴) بیپریدین (Biperiden):

بیپریدین در درمان بیماری پارکینسون و علائم خارج هرمی ناشی از داروها مصرف می‌شود.

۵) سلژیلین (Selegiline):

این دارو همراه با لوودوپا برای درمان پارکینسون آیدیوپاتیک به کار می‌رود.

داروهای درمانی صرع

صرع بیماری مزمنی است که موجب تشنجهای مکرر و غیر قابل تشخیص می‌شود. تعدادی از داروهای مورد استفاده در بیماری صرع عبارت است از:

۱) پرگابالین (Pregabalin):

این دارو در کنترل درد نوروپاتیک از جمله درد نوروپاتیک دیابتی و درد عصبی متعاقب عفونت هرپسی، به عنوان داروی کمکی در تشنجات پارشیال (فوکال) و اختلالات ژنرالیزه‌ی اضطرابی به کار می‌رود.

۳) فنوباربیتال (Phenobarbital):

فنوباربیتال در درمان تمام انواع صرع کوچک و بزرگ و در حمله‌ی مداوم صرعی به کار می‌رود. فنوباربیتال تزریقی برای درمان اضطرابی بعضی از حملات تشنجی حاد از جمله حملات همراه با اکلامپسی، مننژیت و واکنش‌های سمی به استریکنین یا کزاز و هم‌چنین جهت پیش‌گیری و درمان حملات تشنجی ناشی از تب مصرف می‌شود.

۴) پریمیدون (Primidone):

این دارو در درمان حملات تشنجی ژنرالیزه تونیک-کلونیک (صرع بزرگ)، میوکلونیک شبانه و حملات تشنجی پارشیال ساده و پیچیده مصرف می‌شود.

(۵) اتوسوکسیمید (Ethosuximide):

اتوسوکسیمید در درمان صرع کوچک و میوکلونیک به کار می‌رود.

داروهای درمان روان‌پریشی

روان‌پریشی وضعیت روانی غیرطبیعی‌ای است که در روان‌پزشکی برای بیان حالت از دست رفتن توانایی تفریق واقعیت از خیال به کار می‌رود. تعدادی از داروهای درمان روان‌پریشی عبارت است از:

(۱) هالوپریدول (Haloperidol):

هالوپریدول در درمان علائم اختلالات حاد و مزمن سایکوتیک مانند اسکیزوفرنی، حالات مانیک، سایکوز ناشی از دارو، درمان مشکلات شدید رفتاری در کودکان و درمان علائم سندرم توره مصرف می‌شود.

(۲) تری‌فلوپرازین (Trifluoperazine):

این دارو در درمان اختلالات سایکوتیک مصرف می‌شود.

(۳) تیوریدازین (Thioridazine):

تیوریدازین در درمان اسکیزوفرنی و سایر حالات جنون، مانیا، تحریک‌پذیری روانی-حرکتی، اضطراب شدید و مشکلات شدید رفتاری و ذهنی کودکان تجویز می‌شود.

(۴) فلوفنازین (Fluphenazine):

فلوفنازین در درمان اسکیزوفرنی، مانیا و نیز درمان کمکی کوتاه مدت هیجان شدید، تحریکات روانی-حرکتی، اضطراب و رفتارهای ناگهانی شدید به کار می‌رود.

(۵) پرفنازین (Perphenazine):

پرفنازین در درمان اسکیزوفرنی، حالات روانی و مانیا و درمان کمکی کوتاه مدت اضطراب شدید، تحریکات روانی-حرکتی، هیجان و تحریکات رفتاری شدید و ناگهانی، استفراغ و تهوع شدید به کار می‌رود.

داروهای درمان افسردگی

افسردگی یک حالت خلقی شامل بی‌حوصلگی و گریز از فعالیت یا بی‌علاقگی و بی‌میلی است. این بیماری می‌تواند بر روی افکار، رفتار، احساسات و خوشی و تندرستی یک فرد تأثیر بگذارد.

۱) دکسیپین (Doxepin):

دکسیپین برای درمان بیماری افسردگی تجویز می‌شود.

۲) فلووکسامین (Fluvoxamine):

این دارو در درمان وسواس و افسردگی به کار می‌رود.

۳) سیتالوپرام (Citalopram):

سیتالوپرام در درمان اختلالات افسردگی به کار می‌رود.

۴) ترازودون (Trazodone):

ترازودون در درمان افسردگی و بی‌خوابی تجویز می‌شود.

۵) بوپروپیون (Bupropion):

بوپروپیون در درمان افسردگی و کمک به ترک سیگار مصرف می‌شود.

داروهای گوارشی

بیماری‌ها و اختلالات گوارشی، به همه‌ی بیماری‌هایی که بر روی هر قسمت از دستگاه گوارش و یا اندام‌های گوارشی جانبی از جمله کبد، کیسه‌ی صفرا و پانکراس اثر بگذارد، گفته می‌شود. در ادامه داروهای درمانی برخی از شایع‌ترین اختلالات گوارشی آورده شده

است.

داروهای درمان اسهال

(۱) دیفنوکسیلات+آتروپین (Diphenoxylate+Atropine):

ترکیب دیفنوکسیلات و آتروپین در درمان علامتی اسهال‌های حاد و هم‌چنین کولیت اولسراتیو خفیف و مزمن مصرف می‌شود.

(۲) لوپرامید (Loperamide):

این دارو در درمان اسهال و در کولوستومی و ایلئوستومی به منظور کاهش حجم تخلیه مصرف می‌شود.

توجه

- مؤثرترین داروهای ضد اسهال، مخدرها و مشتقاتی از آنها هستند که حداکثر تأثیر ضد اسهال و حداقل تأثیر بر سیستم عصبی مرکزی را دارا باشند.

داروهای درمان یبوست

(۱) سوربیتول (Sorbitol):

سوربیتول در درمان کوتاه مدت یبوست مصرف می‌شود.

(۲) لاکتولوز (Lactulose):

لاکتولوز به عنوان ملین هیپراسموتیک و برای کاهش آمونیاک خون و انسفالوپاتی ناشی از کبد مصرف می‌شود.

(۳) گلیسرین (Glycerin):

گلیسرین به عنوان ملین هیپراسموتیک و نرم کننده برای درمان یبوست استفاده می‌گردد.

۴) بیزاکودیل (Bisacodyl):

به عنوان یک مسهل محرک برای درمان کوتاه مدت یبوست و تخلیه‌ی رکتوم و کولون قبل از انجام آزمون‌ها یا جراحی کولون مصرف می‌شود.

۵) متیل سلولز (Methylcellulose):

در درمان یبوست، کنترل اسهال و کنترل قوام مدفوع، کنترل بیماری دیورتیکولوز و کنترل اشتها در افراد چاق مصرف می‌شود.

داروهای ضد اسید

۱) سایمتیدین (Cimetidine):

سایمتیدین در درمان کوتاه مدت زخم‌های فعال دوازدهه یا زخم‌های فعال و خوش‌خیم معده، حالات مرضی ترشح بیش از حد اسید معده مانند سندرم زولینگر-الیسون، برگشت محتویات معده به مری و سایر مواردی که کاهش اسید معده برای آن مفید است، مانند جراحی دستگاه گوارش، مصرف می‌شود.

۲) رانیتیدین (Ranitidine):

رانیتیدین در درمان کوتاه مدت زخم‌های فعال دوازدهه یا زخم‌های فعال و خوش‌خیم معده، برگشت محتویات معده به مری، پیش‌گیری از ایجاد زخم معده یا دوازدهه مصرف می‌شود.

۳) فاموتیدین (Famotidine):

فاموتیدین در درمان زخم خوش‌خیم معده و دوازدهه و زخم ناشی از برگشت محتویات معده به مری مصرف می‌شود.

۴) امپرازول (Omeprazole):

این دارو در درمان زخم‌های خوش‌خیم معده و دوازدهه، زخم‌های وابسته به هلیکوباکتری پیلوری، سندرم زولینگر-الیسون، به منظور کاهش اسید معده در جراحی،

پیش‌گیری کوتاه مدت بازگشت محتویات معده به مری و درمان مصرف می‌شود.

۵) آلومینیوم هیدروکسید (Aluminium Hydroxide):

آلومینیوم هیدروکسید برای درمان علامتی سوزش معده ناشی از ترشح اسید، سوءهاضمه‌ی ناشی از اسید و ترش کردن، جلوگیری از عوارض برگشت محتویات معده به مری، هم‌چنین هایپرفسفاتی و جلوگیری از تشکیل سنگ‌های ادراری فسفاته استفاده می‌شود.

الکترولیت‌ها

تنظیم آب و الکترولیت‌های بدن نقش بسیار مهمی در عملکرد صحیح سلول‌ها دارد و اختلالات مربوط به آن می‌تواند بسیار خطرناک و حتی کشنده باشد. تعدادی از الکترولیت‌ها عبارتند از:

۱) دکستروز (Dextrose):

محلول دکستروز برای تأمین کالری در مواردی که درمان جانشینی مایع و کالری لازم است و درمان کمی قند خون ناشی از مصرف مقدار زیاد انسولین مصرف می‌شود.

۲) سدیم کلرید (Sodium Chloride):

به عنوان جانشین شونده در حالاتی که با از دست رفتن سدیم کلرید یا آب بدن همراه است، محلول سدیم کلرید مصرف می‌شود. محلول ایزوتونیک ۰/۹٪ سدیم کلرید یا نرمال سالین (Normal Saline) تنها حاوی سدیم کلراید است و برای جبران کمبود مایعات بدن در مواردی مانند اسهال، استفراغ، خونریزی و افزایش دادن فشارخون در بیمارانی که به دلایلی مانند گرسنگی یا شوک عصبی دچار افت فشارخون شده‌اند، تجویز می‌شود. ضمناً از این سرم به عنوان حاملی برای انفوزیون وریدی بسیاری از داروها استفاده می‌شود.

توجه

-سرم تزریقی سدیم کلرید ۰/۴۵٪ نیز در داروخانه‌ها عرضه می‌شود که به آن (Half Saline) می‌گویند.

-سدیم کلراید-شست و شو (Sodium Chloride-Irrigation)، حاوی سدیم کلرید ۰/۹٪، به منظور شست و شوی حفرات بدن، بافت‌ها یا زخم‌ها، کاتتر قرار داده شده در مسیر راه و لوله‌های درناژ در جراحی مصرف می‌شود.

۳) دکستروز / سدیم کلرید (Dextrose/NaCl):

شامل الکترولیت‌های سدیم، کلر و گلوکز می‌باشد. بنابر نسبت قند و نمک، انواع مختلفی از این محلول وجود دارد:

در انواعی از این محلول‌ها، یک‌سوم حجم محلول، نرمال‌سالین و دو‌سوم حجم آن دکستروز ۰/۵٪ می‌باشد. به عبارتی ترکیب این محلول شامل ۰/۳٪ سدیم کلراید و ۳/۳٪ دکستروز می‌باشد. این سرم‌ها به سرم‌های یک سوم دو سوم معروفند.

در نوع غلیظ‌تر سرم‌های قندی نمکی معمولاً سدیم کلراید ۰/۹٪ و دکستروز ۰/۵٪ می‌باشد. در انواعی از محلول‌های قندی نمکی، سدیم کلراید ۰/۴۵٪ و دکستروز ۰/۵٪ می‌باشد.

۴) رینگرز (Ringers):

به عنوان محلول ایزوتونیک برای جانشینی آب و املاح مصرف می‌شود.

۵) رینگر لاکتات (Ringer Lactate):

شامل سدیم، پتاسیم، کلسیم، کلر و لاکتات می‌باشد. این فرآورده به منظور برقرار کردن مجدد تعادل آب و الکترولیت بدن، به خصوص قبل و بعد از جراحی مصرف می‌شود.

فصل پنجم: فرآورده های طبیعی، سنتی و مکمل

انسان های اولیه می دانستند که چه در سلامتی و چه در بیماری به طبیعت وابسته هستند. تمام فرهنگ ها تاریخچه ای طولانی از طب سنتی دارند که شامل استفاده از گیاهان است.^۱ در گذشته، ملل مختلف به صورت علمی اطلاعات مربوط به گیاهان را جمع آوری و فرماکوپه های گیاهی تدوین می کردند. در حقیقت تا قرن بیستم، بیش تر فرماکوپه های علمی پزشکی از فرهنگ های گیاهی ملل مختلف استخراج شده بود. سازمان بهداشت جهانی نیز استفاده از طب سنتی را در سیستم خدمات بهداشتی درمانی توصیه می کند.

فرآوری گیاهان دارویی

به گیاهانی که مستقیم یا غیر مستقیم تمام یا اجزایی از آن ها، به صورت تازه یا خشک

^۱ درمان های طب سنتی شامل دارو درمانی و روش های غیر دارویی است. در دارو درمانی علاوه بر گیاهان، از اجزای حیوانی و معدنی هم استفاده می شود.

شده و یا مواد مؤثره‌ی استخراجی از آن‌ها به منظور اثرات بهداشتی، پیش‌گیری و درمانی در بدن انسان، حیوانات و دیگر گیاهان به کار می‌رود، گیاهان دارویی گفته می‌شود.

تا پیش از شروع انقلاب صنعتی و عصر علم و دانش امروز، امید به زندگی (میانگین عمر) انسان‌ها کم‌تر از نصف میزان زمان حال بود. افزایش طول عمر بشر و درمان خیلی از بیماری‌ها را مدیون علم جدید هستیم. گیاهان دارویی در طول تاریخ همیشه مورد استفاده‌ی انسان‌ها قرار داشته‌اند و آثار دارویی آن‌ها بر هیچ‌کس پوشیده نیست، اما امروزه اتکای صرف به گیاهان دارویی برای درمان بیماری‌ها منطقی ندارد. باید گیاهان دارویی را نه به روش قرن‌ها پیش بلکه از پنجره‌ی علم جدید دوباره بازنگری کنیم.

در عصر جدید در کارخانه‌های داروسازی و طی فرآیندی خاص و استریل، گیاهان دارویی به داروهای گیاهی تبدیل می‌شوند. مطابق با قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی م‌صوب سال ۱۳۳۴ و اصلاحیه‌ی سال‌های ۱۳۶۷ و ۱۳۷۴، داروهای گیاهی به فرآورده‌هایی اطلاق می‌شود که در تهیه و ترکیب آن‌ها کلاً یا اکثراً از اجزاء و یا عصاره‌های گیاهی استفاده شده باشد. تشخیص داروی گیاهی، تأیید اثر درمانی و تعیین یا تأیید نام آن با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

مراحل تهیه داروهای گیاهی از گیاهان دارویی عبارت است از:

- ۱) شناسایی ماده‌ی مؤثره‌ی موجود در گیاهان دارویی
- ۲) جداسازی و استخراج ماده‌ی مؤثره از سایر ترکیبات موجود در گیاه
- ۳) تعیین دوز ماده‌ی مؤثره‌ی آن ماده دارویی جهت مشخص نمودن محدوده‌ی درمانی با انجام مطالعات فارماکولوژیک
- ۴) بررسی عوارض جانبی، موارد منع مصرف، احتیاطات و تداخلات مصرف در دوران

^۱ مواد مؤثره در گیاهان دارویی ترکیبات شیمیایی هستند که به طور طبیعی در گیاهان به وجود می‌آیند و بیش‌تر اثرات پزشکی دارند تا تغذیه‌ای.

بارداری و شیردهی

۵) تعیین شکل دارویی مناسب اعم از قرص، کپسول، شربت و ... با توجه به ویژگی‌های فیزیکی و شیمیایی ماده‌ی مؤثره و موارد مصرف داروی گیاهی

بزرگان علم داروسازی، قرن ۲۱ را قرن بازگشت به طبیعت و قرن استفاده از داروهای گیاهی نام نهاده‌اند. امروزه دانش داروهای گیاهی پیشرفت چشم‌گیری کرده است و از فرآورده‌های گیاهی در کنار داروهای شیمیایی جهت درمان برخی از بیماری‌ها استفاده می‌شود. با وجود پیشینه‌ی تاریخی و اهمیت مصرف فرآورده‌های گیاهی در نظام سلامت کشور، متأسفانه مصرف نسبی این گیاهان در مقایسه با داروهای شیمیایی بسیار کم بوده است.

توجه

در زمان ورود دارو به بدن، سلول‌های بدن با مولکول‌های شیمیایی روبه‌رو می‌شوند. حال اگر منشأ دارو گیاه باشد، آن را داروی گیاهی می‌نامیم. در واقع عاملی که در فرآورده‌های گیاهی باعث بهبود بیماری می‌شود، یک یا چند ماده‌ی شیمیایی موجود در ساختار آن است. داروهای گیاهی به علت طبیعی بودن ماده‌ی اولیه، نسبت به داروهای شیمیایی سازگاری بیش‌تری با بدن دارند، اما مصرف داروهای گیاهی نیز ممکن است عوارضی داشته باشد.

اهمیت فرآوری گیاهان دارویی در کشور

سرزمین ایران کشوری برجسته از نظر غنای گیاهی و تنوع زیستی است. بر اساس نظر گیاه‌شناسان، تعداد گونه‌های گیاهی ایران در حدود ۸۰۰۰ گونه است. بیش از ۲۳۰۰ گونه از گیاهان کشور دارای خواص دارویی، عطری، ادویه‌ای و آرایشی و بهداشتی هستند. به علاوه ۱۷۲۸ گونه از این گیاهان، به عنوان گیاهان بومی ایران می‌باشند و منحصراً در سرزمین ایران می‌رویند.

ایران دارای ۱۱ اقلیم از ۱۳ اقلیم شناخته شده‌ی جهانی است. این امر امکانی را برای

تولیدکنندگان فراهم می‌کند که نمونه‌هایی از ۲۵۰ هزارگونه‌ی گیاهان دارویی کشف شده در جهان را از خارج از مرزهای ایران وارد کرده و با اهلی کردن به تولید آن بپردازند. حجم تجارت جهانی گیاهان دارویی از ۶۰ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۶ به ۱۰۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۰ افزایش یافته است و بر اساس پیش‌بینی بانک جهانی در سال ۲۰۵۰ گردش مالی و تجارت جهانی متمرکز و مبتنی بر گیاهان دارویی و داروهای گیاهی به حدود ۵۰۰۰ میلیارد دلار خواهد رسید. بنابراین علاوه بر فواید پزشکی این گیاهان، اشتغال‌زایی و کارآفرینی نیز جنبه‌ی مورد توجه در این بحث است. کشت این گیاهان و فرآوری آن‌ها زمینه‌ی مساعدی برای ایجاد شغل فراهم می‌کند. متأسفانه در کشور ما در بخش گیاهان دارویی، با موضوع خام فروشی مواجه‌ایم که باید جلوی آن را بگیریم. فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان گامی مؤثر در راستای اهداف اقتصادی است.

شکل‌گیری اداره‌ی فرآورده‌های طبیعی، سنتی و مکمل

از سال ۱۳۶۰، هم‌زمان با شروع فعالیت واحدهای تولیدی فرآورده‌های گیاهی در ایران، گروه کارشناسی فرآورده‌های گیاهی در معاونت غذا و داروی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به صورت رسمی نظارت بر فرآورده‌های گیاهی را آغاز نمود. در سال ۱۳۷۶، در چارت سازمانی معاونت غذا و دارو، اداره‌ی داروهای گیاهی به عنوان یکی از ادارات تابعه‌ی اداره‌ی کل نظارت بر امور دارو و مواد مخدر به رسمیت شناخته شد. پس از آن با افزایش تنوع فرآورده‌های طبیعی، برای تمرکز بیشتر بر روی این فرآورده‌ها در دی‌ماه ۱۳۸۵، اداره‌ی داروهای گیاهی به اداره‌ی داروهای طبیعی تغییر نام داد.

با توجه به ابلاغ سند توسعه‌ی طب سنتی ایرانی-اسلامی و توسعه‌ی روزافزون این فرآورده‌ها، در خرداد ماه ۱۳۹۲، اداره‌ی کل نظارت و ارزیابی داروهای طبیعی و سنتی تشکیل و در مهرماه همان سال با ادغام فرآورده‌های مکمل، اداره‌ی کل فرآورده‌های طبیعی، سنتی و مکمل تشکیل گردید.

وظیفه‌ی اصلی این اداره، نظارت بر کیفیت، ایمنی و اثربخشی این فرآورده‌ها (فرآورده های طبیعی، سنتی، مکمل تغذیه‌ای، انواع شیرخشک، فرآورده‌های متابولیک، غذای

کودک و غذای ویژه) از طریق بررسی پرونده‌های ساخت فرآورده‌های تولید داخل و وارداتی و صدور مجوز یا پروانه‌ی ساخت و ورود، نظارت بر تولید داخل، واردات، تولید تحت لیسانس، ساخت قراردادی و انتقال دانش فنی، تمدید مجوز یا پروانه‌ی ساخت و ورود فرآورده‌ها است. همچنین صدور پروانه‌ی تأسیس کارخانجات تولیدی و مکاتبات مرتبط با این موارد و تهیه و تنظیم ضوابط و مقررات نیز بر عهده‌ی این اداره‌ی کل می‌باشد.

آشنایی با فرآورده‌های طبیعی، سنتی، مکمل تغذیه‌ای و شیرخشک و غذاهای ویژه

فرآورده‌های طبیعی

گیاهان، حیوانات، مواد معدنی یا قسمتی از آن‌ها و فرآورده‌های حاصل از آن‌ها به صورت خام و یا فرآیندی در صورتی که برای پیش‌گیری، درمان، سلامتی جسم و روان و یا تأثیر بر اعمال فیزیولوژیک بدن به کار روند، فرآورده‌های طبیعی تلقی می‌شوند. با توجه به اهمیت فرآورده‌های طبیعی و لزوم آشنایی با آن‌ها، فهرست تمام فرآورده‌های طبیعی ایران به همراه شکل دارویی، استفاده‌ی درمانی و نام تولیدکننده در ضمیمه‌ی ۲ آورده شده است.

اکثر فرآورده‌های طبیعی، از گیاهان تهیه می‌شوند. فرآورده‌های طبیعی گیاهی در یکی از دو گروه زیر قرار می‌گیرند:

۱) فرآورده‌هایی که در فارماکوپه و منابع علمی دارویی معتبر (با تشخیص شورای بررسی و تدوین داروهای گیاهی و طبیعی ایران) ذکر گردیده‌اند:

این دسته از فرآورده‌ها باید در فارماکوپه‌هایی مانند (USP, BP, EP) و یا در منابع علمی معتبر دیگر (به تشخیص شورای بررسی و تدوین داروهای گیاهی و طبیعی ایران) ذکر شده باشد.

گیاهان به کار رفته در این‌گونه فرآورده‌ها باید از لحاظ جنس و گونه با نمونه‌ی خارجی

ارائه شده یکسان باشد.

در صورتی که از گونه‌های متفاوت با گونه‌ی مورد نظر استفاده گردد لازم است مواد مؤثره بررسی و با نمونه‌ی گیاه مورد نظر مقایسه و بی‌خطر بودن آن نیز اثبات گردیده باشد.

گیاهان به کار رفته در فرمولاسیون می‌باید در فهرست گیاهان دارویی ایران ذکر شده باشند.

میزان کمی مواد به کار رفته در فرمولاسیون لازم است ذکر گردد.

شرایط بسته‌بندی، نگهداری، پایداری دارو لازم است تعیین و اعلام گردد.

۲) فرآورده‌های جدیدی که برای اولین بار تهیه می‌شوند:

فرآورده‌ی گیاهی جدید باید شرایط بی‌خطری، کارایی و کیفیت را داشته باشد.

جنس و گونه‌ی گیاهان به کار رفته در فرمولاسیون تعیین شده و نمونه‌های هرباریومی^۱ گیاهان لازم است توسط یکی از موزه‌های گیاهی مورد قبول وزارت بهداشت و درمان تأیید شده باشد.

ارائه‌ی مدارک و نتایج آزمایشات فارماکولوژی و سم‌شناسی، حیوانی (Animal Test) و بالینی (Clinical Trial) که در یکی از مراکز معتبر و مورد قبول وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام پذیرفته، الزامی است.

مقدار مصرف بر اساس آزمایشات بالینی انجام شده تعیین گردد.

توجه

فرآورده‌هایی که از یک ماده‌ی مؤثره‌ی خالص گیاهی تهیه گردیده‌اند تابع مقررات داروهای شیمیایی کشور می‌باشند.

^۱ هرباریوم محلی است که نمونه‌های خشک شده‌ی گیاهان و اطلاعات مربوط به آن‌ها نگهداری می‌شود.

- کلیه‌ی افراد حقیقی و یا حقوقی می‌توانند نسبت به اخذ مجوز تولید داروهای گیاهی به نام خود اقدام نمایند.

فرآورده‌های سنتی

فرآورده‌های سنتی عبارتند از فرآورده‌هایی که به طور متواتر در کتب مرجع طب سنتی ایران ذکر شده‌اند. اداره‌ی داروهای سنتی که از ادارات زیرمجموعه‌ی اداره‌ی فرآورده‌های طبیعی، سنتی و مکمل است، ناظر بر تولید فرآورده‌های سنتی می‌باشد.

قوانین تولید فرآورده‌های سنتی عبارت است از:

۱) مجوز تهیه‌ی این گونه فرآورده‌ها، به داروسازان و سایر افرادی که حداقل ۱۰ سال سابقه‌ی فعالیت در زمینه‌ی طب سنتی (با تأیید صنف مربوطه و یا اداره‌ی داروهای گیاهی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) داشته باشند، داده خواهد شد.

۲) اجازه‌ی تهیه‌ی هر فرآورده پس از تأیید شورای بررسی و تدوین داروهای گیاهی و طبیعی ایران، منوط به اخذ تأییدیه از اداره‌ی کل آزمایشگاه‌های کنترل غذا و دارو و سرانجام تأیید کمیسیون قانونی تشخیص (صلاحیت ساخت و ورود دارو و مواد بیولوژیک) وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و اخذ مجوز می‌باشد.

۳) بر روی برچسب این فرآورده‌ها علاوه بر درج عبارت فرآورده‌ی طب سنتی ایران باید نام محصول، نام و آدرس مرکز تولیدکننده، دستور مصرف، تاریخ تولید، تاریخ انقضا و شرایط نگهداری ذکر گردد.

۴) عملیات تهیه‌ی این فرآورده‌ها صرفاً شامل مواردی است که در کتب مرجع طب سنتی ایران ذکر گردیده است.

۵) عرضه‌ی این فرآورده‌ها در کلیه‌ی مراکز دارویی، درمانی و طب سنتی بلامانع است.

۶) متقاضیان صرفاً می‌توانند اقدام به تهیه‌ی آن دسته از فرآورده‌ها نمایند که نام اجزای آن‌ها در فهرست مفردات طب سنتی ایران تهیه شده تو سبب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موجود باشد.

۷) جنس و گونه‌ی گیاهان و نام مواد خام به کار رفته در فرمولاسیون فرآورده‌ها می‌باید به تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برسد.

۸) ذکر قسمت مورد استفاده، تاریخ مصرف، کنترل‌های کیفی و میکروبی و کاربرد درمانی ذکر شده در طب سنتی ضروری است.

۹) اخذ مجوز تهیه‌ی این فرآورده‌ها نیاز به ارائه‌ی مطالعه‌ی بالینی ندارد.

۱۰) هر گونه مسئولیت حقوقی و کیفری ناشی از تهیه و عرضه‌ی فرآورده‌ها با دارنده‌ی مجوز است.

۱۱) اعتبار مجوز تهیه‌ی این اقلام ۴ سال است و تقاضای تجدید مجوز باید شش ماه قبل از انقضای مدت به عمل آید. چنان‌چه در طول مدت اعتبار مجوز، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تولید این اقلام را غیر لازم و یا مضر برای سلامت جامعه تشخیص دهد مجوز مربوطه لغو می‌گردد.

با توجه به جدیدترین فهرست منتشر شده از سوی سازمان غذا و دارو در تاریخ (۱۴/۰۵/۱۳۹۷)، ۶۳۶ فرآورده‌ی سنتی در ایران تولید و عرضه می‌شود!

فرآورده‌های مکمل تغذیه‌ای

مکمل‌های تغذیه‌ای فرآورده‌های خوراکی هستند که از یک یا ترکیبی از مواد خام و یا فرآوری شده از جمله ویتامین‌ها، املاح، اسیدهای چرب، اسیدهای آمینه و مشتقات آن‌ها، آنزیم‌ها، فیبرها، آنتی‌اکسیدان‌ها، کربوهیدرات‌ها، عصاره‌ها، اندام‌ها و یا بافت‌های طبیعی تشکیل می‌شوند.

این مواد بایستی از طریق رژیم غذایی دریافت شوند. فقدان یا کمبود مکمل‌ها در رژیم غذایی، فرد را نیازمند مصرف این فرآورده‌ها می‌کند. مصرف مکمل‌های تغذیه‌ای از طریق تأمین نیاز بدن به ترکیبات فوق‌الذکر باعث ارتقاء عملکرد عمومی بدن می‌شود.

با توجه به جدیدترین فهرست منتشر شده از سوی سازمان غذا و دارو در تاریخ (۱۳۹۷/۰۵/۳۰)، ۳۱۳۴ مکمل تغذیه‌ای در ایران موجود می‌باشد!

فرآورده‌های شیرخشک و غذاهای ویژه

علاوه بر سه اداره‌ی فرآورده‌های طبیعی، داروهای سنتی و فرآورده‌های مکمل تغذیه‌ای، اداره‌ی فرآورده‌های شیرخشک و غذاهای ویژه نیز یکی از ادارات تابعه‌ی اداره‌ی فرآورده‌های طبیعی، سنتی و مکمل می‌باشد.

با توجه به آخرین فهرست منتشر شده از سوی سازمان غذا و دارو در تاریخ (۱۳۹۵/۱۲/۰۹)، ۳۶۰ نوع شیرخشک و غذای کودک در ایران موجود می‌باشد!

فصل ششم: اصول نسخه پیچی

نسخه یک توصیه‌ی کتبی دارویی است که توسط پزشک، دندان‌پزشک و ... داده شده است. در هر نسخه باید داروی مشخص، دوز معلوم، بیمار معین و زمان مشخص به روشنی بیان شده باشد. نسخه‌نویسی دارای قواعدی است که رعایت آن‌ها موجب بهره‌وری و اثربخشی بیشتر خواهد شد. رعایت اصول نسخه‌نویسی اولاً مستلزم اطلاع از آن اصول و ثانیاً اجراء آن‌ها هنگام نسخه‌نویسی است.

چهارچوب نسخه

بر روی یک نسخه موارد زیر درج شده است:

(۱) مشخصات پزشک:

مشخصات پزشک شامل نام و نام خانوادگی همراه با شماره‌ی نظام پزشکی است. پزشکان متخصص می‌توانند نام تخصص مربوط به خود را نیز ذکر نمایند و بعد از آن آدرس مطب نوشته شود.

(۲) تاریخ نسخه:

تاریخ نسخه، هم از نظر قانونی و هم از نظر درمانی دارای اهمیت زیادی است. نسخه یک مدرک قابل استناد است. از آن جایی که برخی داروها فقط برای مدت معینی تجویز می‌شوند لذا ذکر تاریخ نسخه برای تجدید یا عدم تجدید نسخه ضروری است.

تاریخ باید واضح بوده و دارای خط‌خوردگی نباشد. در صورت خط‌خوردگی، ذکر تاریخ صحیح در پشت نسخه همراه با مهر و امضاء پزشک می‌تواند سودمند باشد. سایر خط‌خوردگی‌ها نیز باید پشت‌نویسی شوند. سازمان‌های بیمه‌گر نسبت به تاریخ نسخه حساس بوده و در صورت مخدوش بودن از پذیرفتن آن خودداری می‌نمایند.

۳) نام و سن بیمار:

برای جلوگیری از اشتباه در نسخه‌پیچی (جابه‌جا شدن داروی بیماران)، ذکر نام و نام خانوادگی بیمار به شکل خوانا ضروری است. لازم به ذکر است که شرکت‌های بیمه‌گر، نوشتن سن بیمار را در راستای قوانین خود می‌دانند. با توجه به این که مراجعین به داروخانه اغلب دچار اضطراب ناشی از بیماری خود یا نزدیکانشان هستند باید سعی نمود با گشاده‌رویی با آن‌ها برخورد نمود و به منظور اطمینان از عدم اشتباه در تحویل نسخه در محل مطب پزشک و یا سایر داروخانه‌ها قبل از هر چیز نام نوشته شده بر روی نسخه را به تأییدشان رساند.

۴) شروع نسخه:

نسخه در تمام دنیا با علامت (R) شروع می‌شود که برگرفته از لغت (Recipe) می‌باشد. این علامت در سمت چپ و بالای نسخه نوشته می‌شود.

۵) متن نسخه:

متن نسخه، شامل موارد زیر می‌باشد:

نام دارو:

نام دارو ممکن است به صورت ژنریک یا تجاری نوشته شود. بهترین شیوه آن است که نام ژنریک دارو نوشته شود و برای این که محصول کارخانه‌ی مورد نظر که دارای کیفیت

برتری است برای بیمار پیچیده شود در جلوی نام ژنریک دارو و داخل پرانتز نام کارخانه‌ی مورد نظر ذکر گردد. در حال حاضر در کشور ایران بیش از ۹۵٪ اسامی داروها، به صورت ژنریک نوشته می‌شود.

اسامی داروها باید به انگلیسی و به طور کامل نوشته شوند. البته داروهایی نیز وجود دارند که استفاده از صورت اختصاری آن‌ها رایج شده است. با تعدادی از این داروها در جدول زیر آشنا می‌شوید.

نام دارو	اختصار	نام دارو	اختصار
Hydrochlorothiazid	HCTZ	Acetylsalicylic Acid	ASA
Medroxyprogesterone Acetat	MPA	Fluometholone	FML
Insulin	INS	Dextromethophan-P	D-P
Propylthiouracil	PTU	Dihydroergotamine	DHE
Poly Ethylene Glycol	PEG	Methotrexate Sodium	MTX
Penicillin	PEN	Nitroglycerin	NC=TNG
Trifluridin	TFT		

شکل دارو:

بعد از نوشتن نام دارو، بلافاصله در همان سطر، شکل دارو نوشته می‌شود. البته در بعضی از موارد ممکن است شکل دارو قبل از نام دارو نوشته شود. بعضی از پزشکان مخفف شکل دارو را می‌نویسند. این روش در بعضی موارد ممکن است موجب بروز اشتباه شود، مثلاً شیاف را (Supp)، شربت را (Syr) و اسپری را (Spr) می‌نویسند که گاهی به علت ناخوانا بودن ممکن است با هم اشتباه شوند، بنابراین لازم است دقت لازم مبذول شود.

دوز دارو:

با توجه به این که بسیاری از اشکال دارویی با دوزهای متفاوت در داروخانه‌ها عرضه می‌شوند، پزشکان باید به طور واضح، دوز شکل دارویی مورد نظر را در نسخه ذکر نمایند. در صورت ذکر نشدن دوز دارو در نسخه، داروخانه موظف به ارائه‌ی شکل دارویی با کم‌ترین دوز موجود در بازار به بیمار است. همچنین سازمان‌های بیمه‌گر پایین‌ترین

قیمت را می‌پذیرند.

تعداد دارو:

تعداد داروی درخواستی معمولاً با اعداد یونانی مشخص می‌شود ولی می‌توان از اعداد لاتین هم استفاده کرد خصوصاً در صورتی که تعداد داروی درخواستی زیاد باشد. مثلاً برای تجویز ۵۰ عدد قرص با اعداد یونانی باید XXXXX را نوشت که خیلی مناسب نیست. برای اعداد پایین تا حدود ۳۰، به‌طور معمول از اعداد یونانی استفاده می‌شود.

راه مصرف دارو:

هر شکل دارویی راه‌های مصرف مختص به خود را دارد.

زمان، دفعات و میزان مصرف دارو:

در جدول زیر برخی از اصطلاحات مربوط به زمان، دفعات و میزان مصرف دارو درج شده است:

معادل فارسی	اختصار	معادل فارسی	اختصار
شب هنگام	noct.	قبل از غذا	a.c.
ناشتا	NPO	یک ساعت در میان	alt. h.
یک بار در روز	Od/qd/o.p.d	حدود ساعت ...	A.T.C
هر صبح	Om	دو بار در روز	BDS/bds
هر شب	On	دو بار	Bis
پس از غذا	p.c.	اجابت مزاج	B.M.
در صورت لزوم	s.o.s/si op. sit	همراه با غذا	Cf
هر	Q	همین درمان را ادامه دهید	CST
هر روز پیش از ظهر	q.a.m	فقط همان که نوشته شده (و نه نمونه‌های مشابه)	D.A.W.
چهار بار در روز	q.d.s.	قطع	D.C

معدل فارسی	اختصار	معدل فارسی	اختصار
هر روز بعد از ظهر یا عصر	q.p.m	یک روز در میان	dieb. alt./eod/q.a.d
هر ساعت	q.h.	طبق دستور	e.m.p./m.d.u
هر ساعت، ۱ می‌تواند با اعداد دیگر جایگزین شود.	q.1h	ساعت	h/hr
تکرار دستورات قبلی	RPO	در زمان خواب	h.s.
فوراً	Stat	صبح	Mane
سه بار در روز	t.d.s./TDS	حداقل	m/min
قاشق غذاخوری	Tbsp	یک پاف	Nebul
قاشق چای خوری	Tsp	حداکثر	N.M.T

فرآیند نسخه پیچی

نسخه پیچی شامل سه مرحله می باشد:

۱) فراهم کردن صحیح داروها:

آماده سازی داروهای تجویز شده، مهم ترین بخش در روند نسخه پیچی است. صحت انجام این مرحله تنها در صورت درک صحیح از مفاد نسخه و محاسبه ی دقیق کمیت مورد نظر امکان پذیر است. بیش تر نسخه پیچ های خوب، دارو را حداقل سه بار با مشخصات نسخه چک می کنند. یک بار زمان برداشتن دارو از قفسه، یک بار زمان برچسب زدن و یک بار زمانی که دارو به بیمار تحویل داده می شود. انتخاب دارو بر اساس شکل، رنگ و محل قرار گرفتن دارو در قفسه می تواند به شدت جان بیماران را تهدید نماید.

در این مرحله رعایت نکات زیر ضروری است:

از شمارش دستی داروهایی که به صورت فله هستند اجتناب کنید و در صورت استفاده از وسایل مخصوص شمارش مانند قرص شمار سه گوشه و یا سینی شمارش، آن ظرف و سطوح را بلافاصله بعد از هر بار استفاده تمیز نمایید. معمولاً قرص های غیر پوشش دار در تماس با سطوح مختلف از خود یک لایه ی غیر قابل رؤیت به جا می گذارند که به راحتی می تواند به سایر قرص ها و کپسول هایی که با همان وسیله شمارش شده اند منتقل شود و ایجاد (Cross Contamination) نماید.

بعد از جدا کردن داروی تحویلی بایستی بلافاصله سرپوش ظرف اصلی را بسته و دارو را از نظر نام و دوز دارویی با نوع تجویزی مطابقت داد.

چنان چه قرص و کپسول را از یک بلیستر جدا می کنید، سعی شود هنگام چیدن بلیستر، برش را از محلی انجام دهید که قسمت دارای تاریخ انقضاء نزد خودتان باقی بماند.

چنان چه تعداد داروی تحویلی بیش تر از مقدار باقی مانده است، باز هم داروی تحویلی را شمارش و بسته بندی کرده و قوطی دارو را به همراه مابقی داروی قوطی نزد خود نگه

دارید.

برای تحویل قرص و کپسول شمارش شده به بیمار، باید آن‌ها را در ظرف تمیز و خشکی ریخت. پاکت کاغذی یا پلاستیکی و حتی قوطی مقوایی در صورتی که هوا خشک و فاقد رطوبت باشد برای کوتاه مدت مناسب است. در فصول بارانی و یا زمانی که هوا مرطوب است، پاکت کاغذی نمی‌تواند دارو را در مقابل اثرات عوامل محیطی حفظ کند.

۲) برچسب‌گذاری دارو مطابق دستور پزشک:

نکات قابل ذکر برای این مرحله عبارت است از:

برخی دستورات دارویی ممکن است به طور کامل توسط بیمار مطالعه نشده یا بیمار از نوع دستور، تصور اشتباهی کند. به مثال زیر توجه کنید:

اگر دستور مصرف قرصی (روزی یک عدد به جز دوشنبه و چهارشنبه) ذکر شود، ممکن است بیمار جمله را کامل نخوانده و در تمام هفته آن را مصرف کند. بهتر است این دستور به صورت (به جز دوشنبه و چهارشنبه روزی یک عدد) قید گردد.

در جوامعی که نرخ بی‌سوادی بالاست، می‌توان از برچسب‌های تصویری استفاده نمود.

بهتر است رنگ برچسب، بسته به نوع مصرف دارو متفاوت باشد. برچسب سفید برای مصارف خوراکی، قرمز برای مصارف موضعی، سبز برای مصارف تزریقی و آبی برای توصیه‌های تکمیلی مانند ذکر شرایط نگهداری در نظر گرفته شود.

برچسب داروهای ترکیبی ساخته شده توسط داروخانه، علاوه بر توصیه‌های فوق باید محتوی نام، نشانی و شماره تلفن داروخانه، نام پزشک معالج، تاریخ ساخت، فرمول دارو و نام بیمار باشد.

۳) تحویل دارو و ارائه‌ی توصیه‌های لازم:

بعد از آماده‌سازی و الصاق برچسب، با صدا کردن نام بیمار، نام وی با نام نوشته شده روی نسخه تطبیق داده می‌شود. البته در برخی داروخانه‌ها یک ژتون شماره‌دار به بیمار داده شده و سپس با صدا زدن شماره‌ی ژتون، آن را از بیمار تحویل گرفته و دارو را

تحويل می‌نمایند. در این مرحله نسخه‌پیچ باید دقت نماید شماره‌ی بسته دارویی با شماره‌ی ژتون تحويلی یکسان باشد. بیمار یا همراه وی باید به شکل خصوصی و محرمانه مورد مشاوره قرار گرفته و اطلاعات لازم به آن‌ها داده شود.

اشتباهات داروپزشکی

منظور از اشتباهات داروپزشکی (Medication error)، هرگونه رویداد قابل پیش‌گیری می‌باشد که ممکن است باعث یا منجر به استفاده‌ی نادرست فرآورده‌ی دارویی یا ایجاد اثرات زیان‌آور در بیمار شود. نسخه‌پیچی از جمله فرآیندهایی است که ممکن است در آن اشتباهات داروپزشکی رخ دهد. از جمله اشتباهات داروپزشکی هنگام نسخه‌پیچی می‌توان به تحويل اشتباه داروها به دلیل شباهت نوشتاری یا ظاهری اشاره کرد.

داروهای با هشدار بالا شامل آن دسته از فرآورده‌های دارویی می‌باشند که بروز اشتباه در مصرف آن‌ها با خطر بالایی از ایجاد آسیب‌های جدی و حتی مرگ بیماران همراه می‌باشد. اگرچه ممکن است شیوع اشتباه داروپزشکی ناشی از مصرف داروهای با هشدار بالا بیش‌تر از سایر داروها نباشد، اما بروز اشتباه داروپزشکی در این گروه از داروها نسبت به سایر فرآورده‌های دارویی با عوارض شدیدتری همراه خواهد بود.

بر این اساس سازمان غذا و دارو با مشارکت معاونت درمان وزارت بهداشت، به منظور کاهش اشتباهات داروپزشکی و ارتقاء ایمنی دارویی بیماران مبادرت به تهیه و تنظیم لیست داروهای با هشدار بالا نموده است. با توجه به‌خشنامه‌ی برچسب‌گذاری داروهای با هشدار بالا، برچسب‌گذاری داروهای با هشدار بالا در داروخانه‌ها به شرح ذیل انجام خواهد شد:

- ۱) برچسب قرمز رنگ می‌بایست بر روی جعبه/ قفسه/ کثو/ سبد و یا هرگونه مخزن نگهداری داروهای با هشدار بالا، در قفسه‌های داروخانه الصاق شود.
- ۲) بر روی برچسب قرمز رنگ، نام دارو همراه با دوز دارویی آن فرآورده، با فونت متناسب با اندازه‌ی مخزن به نحوی که از دور قابل خواندن باشد، به رنگ مشکی و زبان فارسی درج شود.

۳) برچسب‌گذاری این داروها در داروخانه با نظارت مسئول فنی داروخانه و اجرای آن توسط ایشان و یا پرسنل تعیین شده از جانب وی انجام خواهد شد.

فصل هفتم: تجهیزات و ملزومات پزشکی

امروزه تجهیزات، ملزومات و وسایل پزشکی که به طور عام تجهیزات و ملزومات پزشکی نامیده می شوند، نقش محوری و عمده‌ای در سه حوزه‌ی پیش‌گیری، تشخیص و درمان بیماری‌ها ایفا می‌کنند. تجهیزات و ملزومات پزشکی شامل هر گونه کالا، وسایل، ابزار، لوازم، ماشین‌آلات، کاشتنی‌ها، مواد، معرف‌ها، کالیبراتورهای آزمایشگاهی و نرم‌افزارها می‌باشند که توسط تولیدکننده برای انسان به تنهایی یا به صورت تلفیقی با سایر اقلام مرتبط به منظور دسترسی به یکی از اهداف ذیل عرضه می‌گردند:

- ۱) تشخیص، پایش، پیش‌گیری، درمان و یا کاهش بیماری
- ۲) حمایت یا پشتیبانی از ادامه‌ی فرآیند حیات
- ۳) کنترل و جلوگیری از بارداری
- ۴) ایجاد فرآیند سترون کردن یا ضد عفونی و تمیزکردن و سایل، محیط و پسماندهای پزشکی جهت انجام مطلوب اقدامات پزشکی، درمانی و بهداشتی
- ۵) فراهم نمودن اطلاعات جهت نیل به اهداف پزشکی به کمک روش‌های آزمایشگاهی

بر روی نمونه‌های اخذ شده‌ی انسانی

۶) تشخیص، پایش، درمان، تسکین، جبران و یا به تعویق انداختن آسیب یا معلولیت

۷) تحقیق، بررسی، جایگزینی یا اصلاح فرآیندهای فیزیولوژیک یا آناتومیک

توجه

- کالاها، مواد، معرف‌ها، کالیبراتورها، وسایل جمع‌آوری و نگه‌داری نمونه، مواد و محلول‌های کنترل آزمایشگاهی و دندان‌پزشکی که تعریف قانونی دارو بر آن‌ها مترتب نگردد، جزء تجهیزات و ملزومات پزشکی محسوب می‌شوند.

معرفی اجمالی اداره‌ی کل تجهیزات پزشکی

در سال ۱۳۶۴، به منظور رسیدگی به امور تجهیزات پزشکی، دفتر تجهیزات پزشکی در معاونت درمان تشکیل و سپس ساختار آن در سال ۱۳۷۲ به اداره تغییر یافت. با توجه به اهمیت و گستردگی کار از سال ۱۳۷۶ این اداره به اداره‌ی کل تجهیزات پزشکی ارتقاء یافت.

اداره‌ی کل تجهیزات پزشکی با توجه به ارتباط مستقیم با پیش‌گیری، تشخیص، درمان و پایش بیماری‌ها با تجهیزات پزشکی، دندان‌پزشکی و آزمایشگاهی و نقش آن در سلامت و حفظ جان بیماران و کاربران و به منظور صیانت از جان و مال بیمار، وظیفه‌ی نظارت بر تولید، عرضه، مصرف و کاربری تجهیزات و ملزومات پزشکی با کیفیت، ایمن، سالم، اصیل، اثربخش، در دسترس و با قیمت مناسب به جامعه‌ی هدف را بر عهده دارد.

شبکه‌ی توزیع تجهیزات پزشکی

شبکه‌ی توزیع مسیری است که توزیع و عرضه‌ی تجهیزات پزشکی از زمان تأمین تا زمان رسیدن به مصرف‌کننده‌ی نهایی، از طریق آن صورت می‌پذیرد. این مسیر شامل تأمین‌کننده (تولیدکننده و یا واردکننده)، توزیع‌کننده و عرضه‌کننده است.

تأمین کننده

عبارت است از کلیه‌ی تولیدکنندگان داخلی، واردکنندگان و هر شخص حقیقی و یا حقوقی، دارای مجوز از اداره‌ی کل تجهیزات پزشکی که نسبت به توزیع و عرضه اقدام می‌نمایند.

توزیع کننده

توزیع کننده پس از اخذ مجوز از اداره‌ی کل، مجاز به توزیع تجهیزات پزشکی، در دو سطح می‌باشد:

(۱) تجهیزات پزشکی سطح ۱:

تجهیزات پزشکی قلبی و عروقی، ارتوپدی، چشمی، ارولوژی، بی‌هوشی، تنفسی، جراحی عمومی، سایر تجهیزات پزشکی مصرفی کلاس خطر (C) و (D) و کلیه‌ی تجهیزات پزشکی مصرفی آزمایشگاهی تشخیص طبی که شامل زنجیره‌ی سرد می‌باشند، جزء کالاهای سطح ۱ قرار می‌گیرند.

(۲) تجهیزات پزشکی سطح ۲:

به سایر تجهیزات پزشکی، آزمایشگاهی تشخیص پزشکی و دندان پزشکی که شامل تجهیزات پزشکی مصرفی عمومی نیز می‌باشد، تجهیزات پزشکی سطح ۲ می‌گویند.

عرضه کننده

عرضه عبارت است از فروش مستقیم تجهیزات پزشکی مجاز به بیمار یا متقاضی، توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی دارای مجوز از اداره‌ی کل تجهیزات پزشکی. مطابق با آیین‌نامه‌ی تجهیزات پزشکی، عرضه‌کنندگان به لحاظ نوع تجهیزات پزشکی، تنها مجاز به ارائه‌ی کالاهای زیر می‌باشند و عرضه‌ی سایر تجهیزات پزشکی که در جدول زیر نیست، به صورت مصرف در مؤسسه‌ی پزشکی، امکان‌پذیر خواهد بود.

نام تجهیزات پزشکی	ردیف	نام تجهیزات پزشکی	ردیف
دستگاه بخور سرد و گرم	۳۳	فشارسنج	۱
آبسلانگ	۳۴	زیرانداز بیمار	۲
رطوبت سنج	۳۵	ترمومتر	۳
سرنگ	۳۶	تجهیزات کمک ارتوپدی	۴
کیت‌های خود آزمون	۳۷	اکسیژن‌ساز پرتابل	۵
تشکچه‌ی برقی	۳۸	تشک موج	۶
شیت و کرم آنتی‌اسکار	۳۹	کیسه‌ی آب گرم	۷
چسب و پانسمان عمومی	۴۰	شیردوش	۸
انواع گاز	۴۱	انواع باند	۹
تخت بستری	۴۲	عصا	۱۰
انواع آتل	۴۳	واکر	۱۱
جوراب واریس	۴۴	برانکارد	۱۲
انواع بریس	۴۵	انواع ترازو	۱۳
لنزهای تماسی	۴۶	بالش طبی	۱۴
سمعک	۴۷	انواع کفش و صندل طبی	۱۵
نبولایزر	۴۸	یورین بگ	۱۶
تست تشخیص بارداری (HCG)	۴۹	تست تخمک‌گذاری (LH)	۱۷
ست سرم	۵۰	میکروست	۱۸
پمپ‌های (compression)	۵۱	ویلچر	۱۹
تحریک الکتریکی	۵۲	فتال داپلر (Home use)	۲۰
انواع دستکش	۵۳	اندازه‌گیری قند خون	۲۱
انواع دستگاه‌های ماساژ	۵۴	مانومتر	۲۲
دستگاه بای‌پپ (BIPAP)	۵۵	دستگاه سی‌پپ (CPAP)	۲۳

ردیف	نام تجهیزات پزشکی	ردیف	نام تجهیزات پزشکی
۲۴	لباس سوختگی	۵۶	کیسه‌های استومی و لوازم مصرفی استومی
۲۵	کاندوم	۵۷	کیف کمک‌های اولیه
۲۶	گوشی معاینه	۵۸	کیسه‌ی آب گرم و سرد
۲۷	ساکشن پرتابل	۵۹	آنژیوپکت
۲۸	مسواک برقی	۶۰	ماسک اکسیژن
۲۹	نخ دندان	۶۱	کپسول اکسیژن پرتابل
۳۰	مسواک	۶۲	نوار و سوزن تست قند خون
۳۱	واتر جت	۶۳	ظرف نگهداری دندان مصنوعی
۳۲	چسب دندان مصنوعی	۶۴	مواد شست و شو دهنده‌ی دندان مصنوعی

توجه

-مؤسسات پزشکی و صاحبان حرف پزشکی، به هیچ عنوان مجاز به توزیع و عرضه‌ی تجهیزات پزشکی نمی‌باشند. داروخانه‌ها از شمول این قانون مستثنی می‌باشند.

تجهیزات پزشکی خانگی

تجهیزات پزشکی خانگی گروهی از کالاهای پزشکی هستند که غالباً جهت استفاده‌ی کاربران در منزل و یا محل کار جهت توان‌بخشی، پیش‌گیری، درمان، تناسب اندام و ... مورد استفاده قرار می‌گیرند و شامل تجهیزات کمک ارتوپدی، ترمومتر، سنجش قند خون، فشارسنج‌ها و بسیاری اقلام دیگر می‌باشند.

به دلایل متعدد، استفاده از وسایل پزشکی در خارج از مراکز درمانی در حال افزایش است. افزایش متوسط سن جمعیت کشور، بیماری‌های مزمن که نیازمند مراقبت پزشکی در خانه هستند و همچنین توجه به کاهش هزینه‌های درمان از جمله‌ی این دلایل است.

به طور کلی تجهیزات پزشکی خانگی به دو گروه تقسیم می‌شوند:

(۱) تجهیزات پزشکی خانگی فاقد الزام ثبت اطلاعات کاربران نهایی در شرکت (نماینده‌ی قانونی):

ردیف	نام تجهیزات	ردیف	نام تجهیزات
۱	ترمومتر	۱۶	اندام مصنوعی
۲	فشارسنج	۱۷	استومی
۳	ویلچر	۱۸	تجهیزات کمک ارتوپدی
۴	سنجش قند خون	۱۹	سرنگ
۵	واکر و عصا	۲۰	ارتزها
۶	بالش طبی	۲۱	شیت آنتی‌اسکار
۷	زیرانداز بیمار	۲۲	چسب و پانسمان عمومی
۸	کاندوم	۲۳	جوراب واریس
۹	سوند فولی	۲۴	لنزها
۱۰	یورین بگ	۲۵	شیردوش
۱۱	تشکجه‌ی برقی	۲۶	نبولایزر
۱۲	پالس اکسیمتر انگشتی	۲۷	تحریک الکتریکی
۱۳	فتال داپلر پرتابل	۲۸	کیسه‌ی گرم یا سرد کننده
۱۴	فلومتر اکسیژن	۲۹	ساکشن پرتابل
۱۵	ماسک اکسیژن	۳۰	محلول شست و شوی لنز

(۲) تجهیزات پزشکی خانگی دارای الزام ثبت اطلاعات کاربران نهایی در شرکت (نماینده‌ی قانونی):

ردیف	نام تجهیزات	ردیف	نام تجهیزات
۱	پیس میکر	۷	فتوتراپی
۲	(ICD)	۸	تخت بستری

۳	پمپ‌های تزریق قابل حمل	۹	پمپ‌های compression
۴	اکسیژن‌ساز پرتابل	۱۰	سمعک
۵	دستگاه سی‌پپ (CPAP)	۱۱	تشک موج
۶	دستگاه بای‌پپ (BIPAP)	۱۲	لباس سوختگی

فصل هشتم: فرآورده های آرایشی و بهداشتی

به موجب متمم ۶ از قانون های آرایشی و بهداشتی اتحادیه ی اروپا که در سال ۱۹۹۳ تصویب شده است، لوازم آرایشی و بهداشتی شامل هر ماده یا هرگونه فرآیند آماده سازی برای تمیزکردن، معطر کردن، تغییرات ظاهری، اصلاح بوی بدن، حفظ و نگه داری بخش های مختلف بدن انسان در شرایط خوب شامل اپیدرم، سیستم مو، ناخن، لبها، دستگاه تناسلی خارجی، دندانها و غشاهای مخاطی حفره ی دهان است. فرآورده های آرایشی و بهداشتی شامل قرار گرفتن روی بخش های مختلف یا قرار دادن و سپس پاک کردن و شست و شو هستند.

توزیع محصولات آرایشی و بهداشتی در داروخانه ها امری کاملاً منطقی است چون دارو سازان در خصوص ترکیبات لوازم آرایشی و بهداشتی، اطلاع کافی دارند. عرصه ی لوازم آرایشی و بهداشتی در داروخانه ها باید تحت نظارت دارو ساز انجام شود و دارو ساز موظف است محصولات خود را از نظر تاریخ تولید، تاریخ انقضاء، اصالت کالا، مواد تشکیل دهنده و ... مورد ارزیابی قرار دهد.

طبقه بندی فرآورده های آرایشی و بهداشتی

با توجه به ضوابط تأسیس و بهره برداری از کارخانجات صنایع آرایشی و بهداشتی، فرآورده های آرایشی و بهداشتی به گروه های زیر طبقه بندی می شوند:

- (۱) شامپو، مایع دست شویی و نرم کننده ی موی سر
- (۲) مایع ظرف شویی، مایع لباس شویی، شامپو فرش و موکت و مایع شیشه پاک کن
- (۳) مایع نرم کننده ی البسه
- (۴) مایع ضد عفونی کننده ی سبزیجات
- (۵) ضد عفونی کننده ها (سطوح و اماکن) و پاک کننده های سطوح غیر اسیدی
- (۶) سفید کننده ها
- (۷) پاک کننده های اسیدی
- (۸) مایع اجاق گاز پاک کن قلیایی
- (۹) صابون جامد بهداشتی و صابون مایع
- (۱۰) پودر رخت شویی (دستی و ماشینی)
- (۱۱) کرم ها، لوسیون ها، شیر پاک کن، بسته بندی وازلین، ماسک های صورت (کرم، ژل و لوسیون)، براق کننده ی موی سر، برق لب، انواع ژل های پوست و مو به استثنای موبرها و ژل ضد عفونی کننده ی دست و صورت
- (۱۲) فرآورده های بچه (روغن، لوسیون، کرم و وازلین بچه)
- (۱۳) خمیر دندان
- (۱۴) رنگ مو
- (۱۵) پودر کف شوی
- (۱۶) پودر مویز
- (۱۷) پودر پای بچه

^۱ دلیل این طبقه بندی این بوده که تولید محصولات هر گروه می تواند با استفاده از تجهیزات و ماشین آلات مشترک صورت گیرد.

- (۱۸) پودرهای بوگیر پا
- (۱۹) پودرهای سفیدکننده‌ی دندان
- (۲۰) اسپری‌ها: اسپری کف اصلاح صورت، اسپری حالت دهنده‌ی موی سر، اسپری موبر، اسپری خوشبو کننده‌ی هوا، دئودورانت (خوشبوکننده‌ی بدن) و اسپری حشره‌کش
- (۲۱) فرآورده‌های ضد عرق و ضد بوی بدن (خوشبوکننده) به صورت محلول، ژل، لوسیون و استیک
- (۲۲) عطر، ادوکلن، ادوتوالت و افترشیو
- (۲۳) بوگیر یخچال
- (۲۴) بوگیر توالت
- (۲۵) دهان شویه‌های بهداشتی
- (۲۶) کرم پودر نیمه جامد و مایع
- (۲۷) پودرهای صورت (پن‌کیک، سایه‌ی چشم و رژگونه)
- (۲۸) لاک ناخن و لاک پاک‌کن
- (۲۹) پودر دکلره و قرص اکسیژنه
- (۳۰) کرم اکسیدان
- (۳۱) خط چشم و ریمل
- (۳۲) موم سرد
- (۳۳) رژلب، خط لب و رژلب مایع
- (۳۴) انواع تونیک‌های پوست و مو (گیاهی و غیرگیاهی)
- (۳۵) صاف کننده و فر کننده‌ی موی سر
- (۳۶) تثبیت کننده‌ی موی سر
- (۳۷) مدادهای آرایشی
- (۳۸) حشره‌کش‌ها

تفاوت دارو و فرآورده های آرایشی و بهداشتی

بر طبق تعاریف قانونی، این که یک محصول دارو یا فرآورده ی آرایشی و بهداشتی نامیده شود، بستگی به هدف استفاده از آن محصول دارد. هر یک از این دو گروه محصول دارای قوانین و ضوابط مختص به خود می باشد.

گاهی اوقات برای یک محصول دو هدف استفاده وجود دارد. به عنوان مثال شامپو یک فرآورده ی آرایشی و بهداشتی بوده که از آن برای شست و شوی موی سر استفاده می شود. از طرفی محلول ضد شوره ی سر به علت استفاده برای درمان شوره ی سر یک دارو محسوب می گردد. حال یک شامپوی ضد شوره ی موی سر هم دارو و هم فرآورده ی آرایشی و بهداشتی تلقی می شود.

آشنایی با چند تولیدکننده ی آرایشی و بهداشتی

قبل از انقلاب اسلامی شرکت های چند ملیتی در ایران فعال بودند و اکثر تولیدات داخلی تحت لیسانس بودند. بعد از انقلاب و در زمان جنگ تحمیلی، به دلیل تحریم ها و نیز با ارتباط بین صنعت و دانشگاه بسیاری از محصولات ضروری و مورد نیاز کشور تولید شدند. از حدود ۱۰ سال پیش صنعت آرایشی و بهداشتی کشور با همکاری دانشگاه ها شروع به نوآوری کرده و در حال حاضر محصولات تولید داخل به بازارهای بین المللی عرضه می شوند.

ایرانیان می توانند برای تهیه ی یک کالای مناسب و دارای مجوز از محصولات تولید داخل استفاده کنند زیرا محصولات تولید شده در داخل کشور با علم و آگاهی نسبت به شرایط مردم تولید می گردند. در ادامه با چند تولیدکننده ی داخلی آشنا خواهید شد.

شرکت لابراتوار اخوی

شرکت لابراتوار اخوی در سال ۱۳۶۹ توسط آقای دکتر نصرالله اخوی تأسیس شد و تولید محصولات آرایشی و بهداشتی را تحت عنوان برند سی گل و پرایم آغاز نمود. این شرکت از بدو تأسیس در راستای پیش برد اهداف خود همواره سعی کرد تا با تهیه ی مواد

اولیه و اخذ مشاوره‌های فرمولاسیون از شرکت‌های ممتاز اروپایی کیفیت مطلوب و مورد انتظار مشتریان را فراهم سازد. مؤسس این شرکت تولیدی به عنوان تنها متخصص بین‌المللی در زمینه‌ی آرایشی و دارویی در ایران و هم‌چنین عضو مؤسسه‌ی فران‌سوی متخصصین بین‌الملل، همکاری خود را با شرکت‌های بزرگ آرایشی مانند اورآل، ویشی، لانکوم و لابراتوارهای دارویی سرشناس بین‌المللی و داخلی آغاز کرده است.

بهره‌مندی از شبکه‌ی وسیع فروش و توزیع محصولات در سراسر کشور و فراهم نمودن زمینه‌ی صادرات به سایر کشورها، این امکان را به مشتریان می‌دهد تا با سهولت و در اسرع وقت، محصولات مورد نیاز خود را تهیه نمایند.

شرکت پارس حیان

شرکت پارس حیان توسط دو نفر از دانشمندان سرشناس، محقق و اساتید دانشگاه، سرکار خانم‌ها دکتر رقیه گلوبندی و دکتر زهرا گلوبندی در سال ۱۳۶۱ تأسیس گردید. پارس حیان، یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان محصولات مراقبت شخصی، مراقبت از پوست، مو و دندان و محصولات آرایشی در خاورمیانه می‌باشد. سبد محصولات پارس حیان شامل ۳۰۰ محصول، تحت ۱۱ برند داتنا، آردن، هیدرودرم، هیدرودرم لیدی، هیدرودرم بیبی، فولیکا، اکسپرتیج، هریاسنس، درماسیف، بایومارین و سان‌سیف می‌باشد.

شرکت دانش بنیان طبیعت زنده

شرکت دانش بنیان طبیعت زنده در سال ۱۳۷۶ با هدف تولید محصولات با کیفیت مراقبت از پوست و مو با منشاء گیاهی بنیان نهاده شد و محصولات خود را تحت نام تجاری سینره به بازار عرضه نمود.

این شرکت با جذب نیروهای متخصص و تلاش‌های مستمر در سال ۱۳۸۸ موفق به کسب عنوان برند برتر شده است. در حال حاضر سینره به پشته‌ی کیفیت و کارایی برتر محصولات خود، مورد تأیید پزشکان متخصص و نشست‌های علمی معتبر در سطح داخلی و بین‌المللی، هم‌چون آکادمی بیماری‌های پوست و مو در لندن قرار گرفته است.

شرکت گروه بهداشتی فیروز

در سال ۱۳۵۳ گروه بهداشتی فیروز با مشارکت شرکت جانسون اند جانسون آمریکا، به عنوان اولین تولیدکننده‌ی محصولات بهداشتی کودک در خاورمیانه آغاز به کار نمود. در حال حاضر گروه بهداشتی فیروز به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده‌ی تخصصی محصولات کودک در پنج گروه محصولی، کالاهای متنوعی را به بازار عرضه می‌کند. کلیه‌ی محصولات این شرکت در واحد تحقیق و توسعه با همکاری مراکز علمی مطالعه و فرمول‌سازی شده و پس از آزمایش‌های کلینیکی دوره‌ای و اثبات سازگاری محصولات با پوست لطیف کودکان به مرحله‌ی تولید می‌رسد.

شرکت ایران ناژو

شرکت ایران ناژو (سهامی خاص) با هدف تولید محصولات دارویی و آرایشی و بهداشتی در سال ۱۳۶۱ به ثبت رسیده و از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت صنایع، مجوزهای تولید و پخش محصولات دارویی و آرایشی و بهداشتی را دریافت کرده است.

این شرکت دارای گواهینامه‌ی ایزو ۹۰۰۱ از سوی سازمان استاندارد جهانی است و با عضویت در سندیکای صنایع داروهای انسانی ایران، انجمن صنایع شوینده، آرایشی و بهداشتی، تعاونی تولیدکنندگان داروهای انسانی، تعاونی تولیدکنندگان محصولات آرایشی و بهداشتی و انجمن مدیران کنترل کیفیت صنایع، سعی در ایفای نقش خود به عنوان یک عضو تأثیرگذار در صنایع دارویی و آرایشی و بهداشتی نموده است.

شرکت اوژن

شرکت اوژن (سهامی خاص) در سال ۱۳۷۸ تأسیس شد. پس از آن طی مطالعات و تحقیقاتی که توسط کارشناسان این شرکت صورت گرفت، مقرر شد تحت لیسانس شرکت کارآسای اسپانیا به تولید محصولات آرایشی بپردازند. شرکت اوژن با همکاری تیم تحقیقاتی شرکت کارآسای اسپانیا موفق به تولید محصولات آرایشی سازگار با موی

خانم‌های ایرانی گردیده است. کلیه‌ی فرمولاسیون و مواد اولیه‌ی تولیدات این شرکت از کشورهای اروپایی تهیه و محصولات توسط مدرن‌ترین دستگاه‌های روز اروپا تولید می‌گردند. برندهای آلبورا، بلگا، پلو و پیکارو از برندهای شرکت اوژن می‌باشند.

شرکت صنایع آرایش-بهداشتی سبز گلسار

شرکت صنایع آرایش-بهداشتی سبز گلسار در سال ۱۳۷۲ تأسیس شد و با هدف تولید بهترین کیفیت در زمینه‌ی محصولات آرایشی و بهداشتی و حرفه‌ای موی سر آغاز به فعالیت نمود. این شرکت با تأسیس کارخانه‌ای وسیع و گسترده، با امکانات مناسب و تکنولوژی روز، مواد اولیه‌ی مرغوب، کنترل دقیق فرآیند تولید، بهره‌گیری از آزمایشگاه‌های تحقیقاتی و مشاوران زبده در حال تولید محصولات متنوعی تحت عنوان برند آتوسا می‌باشد.

ضمیمه‌ی ۱: فهرست داروهای (OTC) ایران

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
1	A.C.A	TABLET	Acetaminophen 162.5 mg+Caffeine 32.5 mg+ASA 325 mg
2	A.C.A	TABLET	Acetaminophen 250 mg+Caffeine 65 mg+ASA 250 mg
3	Acetaminophen	TABLET	325 mg
4	Acetaminophen	SUSPENSION	100 mg/ml
5	Acetaminophen	SOLUTION	100 mg/ml
6	Acetaminophen	SUSPENSION	120 mg/5ml
7	Acetaminophen	SOLUTION	120 mg/5ml
8	Acetaminophen	TABLET, ORALLY DISINTEGRATING	125 mg
9	Acetaminophen	SUPPOSITORY	125 mg

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
10	Acetaminophen	TABLET, DISPERSIBLE	160 mg
11	Acetaminophen	TABLET, ORALLY DISINTEGRAT ING	250 mg
12	Acetaminophen	SUPPOSITORY	325 mg
13	Acetaminophen	TABLET	325 mg
14	Acetaminophen	TABLET, ORALLY DISINTEGRAT ING	500 mg
15	Acetaminophen	TABLET, EFFERVESCE NT	500 mg
16	Acetaminophen	TABLET	500 mg
17	Acetaminophen	CAPSULE, LIQUID FILLED	500 mg
18	Acetaminophen	CAPSULE, LIQUID FILLED	325 mg
19	Acetaminophen	TABLET, DISPERSIBLE	80 mg
20	Acetaminophen+Caffeine	TABLET	Acetaminophen 500mg + Caffeine 65 mg
21	Acetaminophen+Caffeine	TABLET, EFFERVESCE NT	Acetaminophen 500mg + Caffeine 65 mg
22	Acetaminophen+Caffeine +Ibuprofen	CAPSULE, LIQUID FILLED	Acetaminophen 325mg + Caffeine 40 mg+ Ibuprofen 200 mg
23	Acetaminophen+Caffeine +Ibuprofen	CAPSULE	Acetaminophen 325 mg + Caffeine 40 mg+ Ibuprofen 200 mg
24	Acetaminophen+Chlorphe niramine+Dextrometorpha n+Phenylephrine	SYRUP	(Acetaminophen 160 mg+Chlorpheniramine Maleate 1 mg+DextrometorphanHBr 5 mg+Phenylephrine HCl 2.5 mg)/5 ml
25	Acetaminophen+Caffeine +Chlorpheniramine+Vita min C	CAPSULE	Acetaminophen 200 mg+ Caffeine 25 mg+Chlorpheniramine Maleate 2.5 mg+Vitamine C 150 mg
26	Acetaminophen+Diphenh ydramine+Phenylephrine	SYRUP	(Acetaminophen 160 mg+DiphenhydramineHCl 12.5

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
			mg+Phenylephrine HCl 2.5 mg)/5 ml
27	Acetaminophen+Guaifensine+Phenylephrine	SYRUP	(Acetaminophen 125+Guaifenesine 50 mg+Phenylephrine 5)/2.5 ml
28	Adult Cold Preparations_1: (Decongestant+ Analgesic)	CAPSULE, LIQUID FILLED	As Decongestant: Phenylephrine HCl (5, 10 mg) or Pseudoephedrine HCl (30 mg ,120 mg) ,As Analgesic: Acetaminophen (250,325, 500, 650 mg) or Ibuprofen (200 mg) or Naproxen sodium (200 mg)
29	Adult Cold Preparations_1: (Decongestant+ Analgesic)	POWDER FOR SOLUTION	As Decongestant: Phenylephrine HCl (5, 10 mg) or Pseudoephedrine HCl (30 mg ,120 mg) ,As Analgesic: Acetaminophen (250,325, 500, 650 mg) or Ibuprofen (200 mg) or Naproxen sodium (200 mg)
30	Adult Cold Preparations_1: (Decongestant+ Analgesic)	TABLET	As Decongestant: Phenylephrine HCl (5, 10 mg) or Pseudoephedrine HCl (30 mg ,120 mg) ,As Analgesic: Acetaminophen (250,325, 500, 650 mg) or Ibuprofen (200 mg) or Naproxen sodium (200 mg)
31	Adult Cold Preparations_2: (Decongestant + Expectorant+ Analgesic)	CAPSULE, LIQUID FILLED	As Decongestant: Pseudoephedrine HCl (30 mg),As Expectorant : Guaifenesin (200 mg), As Analgesic: Acetaminophen (325 mg)
32	Adult Cold Preparations_2: (Decongestant + Expectorant+ Analgesic)	TABLET	As Decongestant: Pseudoephedrine HCl (30 mg),As Expectorant : Guaifenesin (200 mg), As Analgesic: Acetaminophen (325 mg)
33	Adult Cold Preparations_3: (Antihistamine + Analgesic)	TABLET	As Antihistamine: Chlorpheniramine maleate(2 mg) or Diphenhydramine HCl (12.5 ,25 mg), As Analgesic : Acetaminophen (325, 500 mg) or Ibuprofen (200 mg)
34	Adult Cold Preparations_3: (Antihistamine + Analgesic)	CAPSULE, LIQUID FILLED	As Antihistamine: Chlorpheniramine maleate(2 mg) or Diphenhydramine HCl (12.5 ,25 mg), As Analgesic : Acetaminophen (325, 500 mg) or Ibuprofen (200 mg)

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
35	Adult Cold Preparations_4: (Decongestant +Antihistamine+ Analgesic)	TABLET	As Decongestant: Phenylephrine HCl (5,10 mg) or Pseudoephedrine (30,60 mg) , As Antihistamine: Diphenhydramine HCl (12.5, 25 mg) or Chlorpheniramine maleate (2 , 4 mg) or Clemastine fumarate (0.335 mg) , As Analgesic: Acetaminophen (162.5 , 300,325, 500, 650 mg)
36	Adult Cold Preparations_4: (Decongestant +Antihistamine+ Analgesic)	POWDER FOR SOLUTION	As Decongestant: Phenylephrine HCl (5,10 mg) or Pseudoephedrine (30,60 mg) , As Antihistamine: Diphenhydramine HCl (12.5, 25 mg) or Chlorpheniramine maleate (2 , 4 mg) or Clemastine fumarate (0.335 mg), As Analgesic: Acetaminophen (162.5 , 300,325, 500, 650 mg)
37	Adult Cold Preparations_4: (Decongestant +Antihistamine+ Analgesic)	CAPSULE, LIQUID FILLED	As Decongestant: Phenylephrine HCl (5,10 mg) or Pseudoephedrine (30,60 mg) , As Antihistamine: Diphenhydramine HCl (12.5, 25 mg) or Chlorpheniramine maleate (2 , 4 mg) or Clemastine fumarate (0.335mg), As Analgesic: Acetaminophen (162.5 ,250, 300,325, 500, 650 mg)
38	Adult Cold Preparations_5: (Antitussive + Decongestant + Analgesic)	TABLET	As Antitussive: Dextromethorphan HBr (10,15, 20 mg) , As Decongestant : Pseudoephedrine HCl (30 mg) or Phenylephrine HCl (5, 10 mg), As Analgesic: Acetaminophen (325-650)
39	Adult Cold Preparations_5: (Antitussive + Decongestant + Analgesic)	CAPSULE, LIQUID FILLED	As Antitussive: Dextromethorphan HBr (10,15, 20 mg) , As Decongestant : Pseudoephedrine HCl (30 mg) or Phenylephrine HCl (5, 10 mg), As Analgesic: Acetaminophen (325-650)
40	Adult Cold Preparations_5: (Antitussive + Decongestant + Analgesic)	POWDER FOR SOLUTION	As Antitussive: Dextromethorphan HBr (10,15, 20 mg) , As Decongestant : Pseudoephedrine HCl (30 mg) or Phenylephrine HCl (5, 10 mg), As Analgesic: Acetaminophen (325-650)

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
41	Adult Cold Preparations_6: (Antitussive+ Antihistamine+ Analgesic)	CAPSULE, LIQUID FILLED	As Antitussive: Dextromethorphan (15 mg), As Antihistamine: Chlorpheniramine maleate (2 mg) , As Analgesic : Acetaminophen(300, 500 mg)
42	Adult Cold Preparations_7 :(Antitussive+ Antihistamine+ Decongestant+ Analgesic)	TABLET	As Antitussive : Dextromethorphan(10,15, 20 mg), As Antihistamine: Chlorpheniramine maleate (2 mg) , As Decongestant : Pseudoephedrine (30 mg) or Phenylephrine HCl (5, 10 mg), As Analgesic: Acetaminophen (250, 325,500, 650 mg)
43	Adult Cold Preparations_7 :(Antitussive+ Antihistamine+ Decongestant+ Analgesic)	TABLET	As Antitussive : Dextromethorphan(10,15, 20 mg), As Antihistamine: Chlorpheniramine maleate (2 mg) , As Decongestant : Pseudoephedrine (30 mg) or Phenylephrine HCl (5, 10 mg), As Analgesic: Acetaminophen (250, 325,500, 650 mg)
44	Adult Cold Preparations_8: (Antitussive+ Expectorant+ Decongestant+ Analgesic)	CAPSULE, LIQUID FILLED	As Antitussive : Dextromethorphan (10, 15 mg), As Expectorant : Guaifenesin (100, 200 mg), As Decongestant : Pseudoephedrine HCl (30 mg) or Phenylephrine HCl (5 mg), As Analgesic: Acetaminophen (250, 325 mg)
45	Adult Cold Preparations_8: (Antitussive+ Expectorant+ Decongestant+ Analgesic)	TABLET	As Antitussive : Dextromethorphan (10, 15 mg), As Expectorant : Guaifenesin (100, 200 mg), As Decongestant : Pseudoephedrine HCl (30 mg) or Phenylephrine HCl (5 mg), As Analgesic: Acetaminophen (250, 325 mg)
46	Aluminium Hydroxide	TABLET, CHEWABLE	300 mg
47	Aluminium Hydroxide	SUSPENSION	320 mg/5 ml
48	Aluminium/Magnesium/Si methicone	SUSPENSION	(Aluminium Hydroxide 225 mg+Magnesium Hydroxide 200 mg+Simethicone 25 mg)/5 ml
49	Aluminium+Magnesium	SUSPENSION	(Aluminium Hydroxide 225 mg+Magnesium Hydroxide 200)/5 ml

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
50	Aluminium+Magnesium	SUSPENSION	(Aluminium Hydroxide 225 mg+Magnesium Hydroxide 200 mg)/5 ml Sachet
51	Aluminium+Magnesium	POWDER, FOR SUSPENSION	(Aluminium Hydroxide 564 mg + Magnesium Hydroxide 174 mg)/sachet
52	Aluminium+Magnesium	TABLET, CHEWABLE	Aluminium Hydroxide 200 mg + Magnesium Hydroxide 200 mg
53	Aluminium+Magnesium+ Simethicone	SUSPENSION	(Aluminium Hydroxide 225 mg+Magnesium Hydroxide 200 mg+Simethicone 25 mg)/5 ml/sachet
54	Aluminium+Magnesium+ Simethicone	TABLET, CHEWABLE	Aluminium Hydroxide 200 mg+Magnesium Hydroxide 200 mg+Simethicone 25 mg
55	Antihemorrhoid	OINTMENT	(Lidocaine 50 mg+Hydrocortisone Acetate 2.75 mg+Aluminium Subacetate 35mg+Zinc Oxide 180 mg)/g
56	Antihemorrhoid	SUPPOSITORY	Lidocaine 60 mg+Hydrocortisone Acetate 5 mg+Aluminium Subacetate 50 mg+Zinc Oxide 400 mg
57	Antihistamine Decongestant	TABLET	Chlorpheniramine Maleate 4 mg/Phenylephrine HCL 10 mg
58	Antihistamine Decongestant	CAPSULE, EXTENDED RELEASE	Brompheniramine Maleate 12 mg+ Pseudoephedrine HCl 120 mg
59	Antihistamine Decongestant	TABLET, EXTENDED RELEASE	Brompheniramine Maleate 12 mg+ Pseudoephedrine HCl 120 mg
60	Antihistamine Decongestant	CAPSULE, LIQUID FILLED	Chlorpheniramine Maleate 2 mg + Pseudoephedrine HCl 30 mg
61	Antihistamine Decongestant	TABLET	Chlorpheniramine Maleate 2 mg + Pseudoephedrine HCl 30 mg
62	Artificial Saliva	SPRAY	
63	Artificial Saliva	GEL	
64	Artificial Tears 1G	GEL	
65	Artificial Tears 2G	GEL	
66	Artificial Tears 1	SOLUTION	

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
67	Artificial Tears 2	SOLUTION	Hyaluronate Sodium 0.2%+ Tamarind Seeds Polysaccharide (TSP) 0.2%
68	Artificial Tears 3	SOLUTION	
69	Artificial Tears 4	SOLUTION	
70	Artificial Tears 5	SOLUTION	
71	Artificial Tears 6	SOLUTION	
72	Artificial Tears 7	SOLUTION	Polyvinyl Alcohol 1.4%+ Dexpanthenol 3%
73	Artificial Tears 8	SOLUTION	Trehalose 3%+ Hyaluronate Sodium 0.15%
74	Artificial Tears 9	GEL	Carbomer 0.2%+Dexpanthenol 5%
75	ASA (Acetyl Salicylic Acid)	TABLET	325 mg
76	ASA (Acetyl Salicylic Acid)	TABLET, EFFERVESCE NT	325 mg
77	ASA (Acetyl Salicylic Acid)	TABLET	500 mg
78	ASA (Acetyl Salicylic Acid)	TABLET	100 mg
79	ASA (Acetyl Salicylic Acid)	TABLET, DELAYED RELEASE	80 mg
80	ASA (Acetyl Salicylic Acid)	TABLET , DELAYED RELEASE	81 mg
81	ASA (Acetyl Salicylic Acid)	TABLET , ORALLY DISINTEGRAT ING	300 mg
82	ASA+Ascorbic acid	TABLET, EFFERVESCE NT	ASA 400 mg+Ascorbic acid 240 mg
83	Benzocaine	OINTMENT	5%
84	Beractant	CAPSULE	15 mg
85	Bisacodyl	SUPPOSITORY	10 mg

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
86	Bisacodyl	TABLET, DELAYED RELEASE	5 mg
87	Bismuth	TABLET	120 mg
88	Bromhexine	INJECTION	2 mg/ml
89	Bromhexine	ELIXIR	4 mg/5 ml
90	Bromhexine	TABLET	8 mg
91	Burn Ointment	OINTMENT	Cod liver oil 50%+Zinc Oxide 30%
92	Calamine	CREAM	8%
93	Calamine	LOTION	8%
94	Calcium Pantothenate	TABLET	100 mg
95	Charcoal Activated	TABLET	250 mg
96	Charcoal Activated	SUSPENSION	30 g/240 ml
97	Charcoal Activated	POWDER, FOR SUSPENSION	50 g
98	Charcoal Activated	SUSPENSION	0.2 g/ ml
99	Chlorpheniramine	SYRUP	2 mg/5 ml
100	Chlorpheniramine	TABLET	4 mg
101	Chlorpheniramine	TABLET, EXTENDED RELEASE	8 mg
102	Chlorpheniramine +phenylephrine	SYRUP	(Chlorpheniramine Maleate 1 mg+phenylephrine HCL 2.5 mg)/ 5 ml
103	Chlorpheniramine+Dextro methorphan+Phenylephrin	SYRUP	(Chlorpheniramine Maleate 2 mg+Dextromethorphan HBr 15 mg+Phenylephrine 5 mg)/ 5 ml
104	Chlorpheniramine+Guaife nesin+Phenylephrin	SYRUP	(Chlorpheniramine Maleate 2 mg+Guaifenesin 100 mg+Phenylephrine 5 mg)/ 5 ml
105	Clemastine	TABLET	1mg
106	Clotrimazole	CREAM	1%

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
107	Clotrimazole	CREAM	2%
108	Clotrimazole	SUPPOSITORY	100 mg
109	Clotrimazole	TABLET	100 mg
110	Clotrimazole	SUPPOSITORY	200 mg
111	Collodion	SOLUTION	(Pyroxylin 40g+Ether 750 ml+Alcohol 250 ml)/1000 ml
112	Copper+Zinc	LOTION	Copper Sulfate 1 g + Zinc Sulfate 1.5 g +Concentrated Comphor Water 2.5 ml + water qs to 100 m
113	Crotamiton	CREAM	
114	Desogestrel	TABLET	75 mcg
115	Dexpanthenol	CREAM	5%
116	Dextromethorphan	TABLET	15 mg
117	Dextromethorphan	CAPSULE, LIQUID FILLED	15 mg
118	Dextromethorphan	SYRUP	15 mg/5 ml
119	Dextromethorphan	SOLUTION/ DROPS	4 mg/ml
120	Dextromethorphan+Pseud oephedrine	SYRUP	(Dextromethorphan HBr 15 mg+Pseudoephedrine HCl 30 mg)/5 ml
121	Dextromethorphan+Guaif enisin+Phenylephrin	SYRUP	(Dextromethorphan HBr 10 mg+Guaifenisin 100 mg+Phenylephrin 5 mg)/5 ml
122	Dextromethorphan+Guaif enisin+Phenylephrin	SYRUP	(Dextromethorphan HBr 20 mg+Guaifenisin 100 mg+Phenylephrin HCl 10mg)/5 ml
123	Dextromethorphan+Guaif enisin+Phenylephrin	SYRUP	(Dextromethorphan HBr 30 mg+Guaifenisin HCl 200mg+Phenylephrin HCl 10 mg)/5 ml
124	Dextromethorphan+Guaif enisin+Phenylephrin	SYRUP	(Dextromethorphan HBr 15 mg+Guaifenisin HCl 350 mg+Phenylephrin HCl 10 mg)/5 ml

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
125	Diclofenac	GEL	1%
126	Dienogest	TABLET	2 mg
127	Digestive	TABLET, DELAYED RELEASE	Pancreatin+Simethicone 40 mg
128	Dimenhydrinate	TABLET	50 mg
129	Diphenhydramine	SOLUTION	12.5 mg/5 ml
130	Diphenhydramine	TABLET	25 mg
131	Diphenhydramine	CAPSULE, LIQUID FILLED	25 mg
132	Expectorant	SYRUP	(Guaifenesin 100 mg + Chlorpheniramine Maleate 2 mg+Pseudoephedrine HCl 30 mg) /5 ml
133	Famotidine	TABLET	20 mg
134	Famotidine	INJECTION , SOLUTION	20 mg/50 ml
135	Famotidine+Calcium Carbonate+Magnesium Hydroxide	TABLET, CHEWABLE	Famotidine 10 mg+Calcium Carbonate 800 mg+Magnesium Hydroxide 165 mg
136	Fexofenadine	TABLET	120 mg
137	Fexofenadine	TABLET	180 mg
138	Fexofenadine	TABLET	30 mg
139	Fexofenadine	TABLET	60 mg
140	Fluoride	MOUTHWASH	0.20%
141	Fluoride	GEL	1.23%
142	Fluoride	TABLET	0.25 mg
143	Fluoride	TABLET	1 mg
144	Glycerin	SUPPOSITORY	1 g
145	Glycerin	SUPPOSITORY	1.2 mg

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
146	Glycerin	SUPPOSITORY	2 g
147	Glycerin	SUPPOSITORY	4 g
148	Glycerin	SUPPOSITORY	3.4 mg
149	Guaifenesin	CAPSULE, LIQUID FILLED	100 mg
150	Guaifenesin	SYRUP	100 mg/5 ml
151	Guaifenesin	CAPSULE, LIQUID FILLED	200 mg
152	Hematinic	CAPSULE, LIQUID FILLED	VIT. B12 15 mcg+Ferrous Fumarate 350 mg+VIT.C 150 mg+Folic Acid 1 mg
153	Hematinic	CAPSULE	VIT. B12 15 mcg+Ferrous Fumarate 350 mg+VIT.C 150 mg+Folic Acid 1 mg
154	Ibuprofen	GEL	5%
155	Ibuprofen	CAPSULE, LIQUID FILLED	200 mg
156	Ibuprofen	TABLET	200 mg
157	Ibuprofen	TABLET, ORALLY DISINTEGRAT ING	200 mg
158	Iron	SOLUTION/ DROPS	25 mg/ml
159	Levonorgestrel	TABLET	1.5 mg
160	Levonorgestrel	TABLET	750 mcg
161	Lidocaine	GEL	2%
162	Lidocaine	CREAM	4%
163	Loperamide	SOLUTION	1 mg/5 ml
164	Loperamide	CAPSULE	2 mg
165	Loperamide	TABLET	2 mg

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
166	Magnesium Hydroxide	SUSPENSION	8%
167	Mebendazole	TABLET, CHEWABLE	100 mg
168	Menthol Salicylate	OINTMENT	Methyl Salicylate 15%+Menthol 10%
169	Menthol+Zinc oxide+Calamine	OINTMENT	(Menthol 0.44 g+Zinc Oxide 20.625 g+Calamine 10 g)/100g
170	Methyl Salicylate	OINTMENT	30%
171	Minoxidil	AEROSOL ,FOAM	2%
172	Minoxidil	AEROSOL, FOAM	5%
173	Minoxidil	SOLUTION	20 mg/ml
174	Minoxidil	SOLUTION	50 mg/ml
175	Nicotine	SPRAY	10 mg/ml
176	Nicotine	PATCH, EXTENDED RELEASE	14 mg/24 h
177	Nicotine	PATCH, EXTENDED RELEASE	15 mg/16 h
178	Nicotine	LOZENGE	2 mg
179	Nicotine	GUM	2 mg
180	Nicotine	TABLET	2 mg
181	Nicotine	PATCH, EXTENDED RELEASE	21 mg/24 h
182	Nicotine	LOZENGE	4 mg
183	Nicotine	PATCH, EXTENDED RELEASE	7 mg/24 h
184	Ophthalmic Bath Solution 1	SOLUTION	Boric Acid 1610 mg/100 ml
185	Ophthalmic Bath Solution 2	SOLUTION	NaCl 0.49% or 0.64% + KCl 0.075% + MgCl ₂ , 6H ₂ O 0.03% + CaCl ₂ , 2 H ₂ O 0.048% +Sodium Citrate, 2 H ₂ O 0.17% + Sodium Acetate, 3H ₂ O 0.39%

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
186	Ophthalmic Bath Solution 3	SOLUTION	Part 1:480ml (NaCl 7.44 mg+KCl 0.395 mg + Na ₂ HPO ₄ 0.433 mg+ NaHCO ₃ 2.19 mg)/ml, Part 2:20ml (Glutathion Disulfide 4.6 mg + Dextrose 23 mg +Calcium Chloride,2H ₂ O 3.85 mg + Magnesium Chloride,6H ₂ O 5 mg)/ml
187	Orlistat	CAPSULE	60 mg
188	Pancreatin	TABLET, DELAYED RELEASE	
189	Pediatric Grippe	SYRUP	(Chlorpheniramine Maleate 0.67 mg + Pseudoephedrine HCl 10 mg)/5ml
190	Permethrin	CREAM	1%
191	Permethrin	SHAMPOO	1%
192	Phenol Glycerin	SOLUTION/ DROPS	6.40%
193	Phenylephrine	SPRAY	0.25%
194	Phenylephrine	SOLUTION/ DROPS	0.25%
195	Phenylephrine	SPRAY	0.5%
196	Phenylephrine	SOLUTION/ DROPS	0.5%
197	Piroxicam	GEL	0.5%
198	Povidone Iodine	SOLUTION	0.70%
199	Povidone Iodine	SPRAY	2.50%
200	Povidone Iodine	SPONGE	7.50%
201	Povidone Iodine	SHAMPOO	7.50%
202	Povidone Iodine	SOLUTION	7.50%
203	Povidone Iodine	GEL	10%
204	Povidone Iodine	OINTMENT	10%

No.	Drug Name	Dosage Form	Strength/Ingredient
205	Povidone Iodine	SOLUTION	10%
206	Povidone Iodine	DOUCHE	10%
207	Povidone Iodine	SUPPOSITORY	200 mg
208	Povidone Iodine	TISSUE	3 mg/cm ²
209	Povidone Iodine Alcoholic	SOLUTION	10%
210	Povidone Iodine	PAINT BOTTLE	10%
211	Pyrrhithione zinc	Shampoo	2%
212	Salicylic Acid	PLASTER	12-40%
213	Salicylic Acid Compound	SOLUTION	Salicylic Acid 16.7 g+Lactic Acid 16.7 g + Collodion qs to 100 g
214	Silver Sulfadiazine	CREAM	10 mg/g
215	Silver Sulfadiazine+EGF	CREAM	Silver Sulfadiazine 1% + Epidermal Growth Factor 0.001%
216	Simethicone (Dimethicone Activated)	CAPSULE, LIQUID FILLED	125 mg
217	Simethicone (Dimethicone Activated)	CAPSULE, LIQUID FILLED	180 mg
218	Simethicone (Dimethicone Activated)	TABLET, CHEWABLE	40 mg
219	Simethicone (Dimethicone Activated)	TABLET, CHEWABLE	125 mg
220	Simethicone (Dimethicone Activated)	SOLUTION/ DROPS	41.2 mg/ml
221	Simple Eye Oint	OINTMENT	Yellow soft paraffin 80 g+Wool fat 10 g+Liquid paraffin q.s. 100 g
222	Sodium Chloride	SPRAY	0.65%
223	Sodium Chloride	SOLUTION/ DROPS	0.65%
224	Sodium Chloride	SPRAY	0.9%
225	Sodium Chloride	SOLUTION	0.9%
226	Sucralfate	TABLET	1 g

No.	Drug Name	Dosage Form	Strenght/Ingredient
227	Sucralfate	TABLET	500 mg
228	Sulfur	SOAP	10%
229	Terbinafine	SOLUTION	1%
230	Terbinafine	CREAM	1%
231	Terbinafine	SPRAY	1%
232	Tetracycline	OINTMENT	3%
233	Tilactase	TABLET	3000 FCC U
234	Triclocarban	SOAP	1%
235	Vitamin A	OINTMENT	250 U/g
236	Vitamin A+D	OINTMENT	(Vit. A 850 IU+Vit. D 85 IU)/g
237	Vitamin B1	TABLET	100 mg
238	Zinc Oxide	OINTMENT	25%

ضمیمه ۲: فهرست فرآورده های طبیعی ایران

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
1	AFS	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گیاه اسانس
2	Atheromod-B	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	باریج اسانس
3	Atsez	محلول موضعی	سایر فرآورده های پوستی	شهد آرا کاسپین
4	Arthrocen	کپسول	فرآورده های ضد التهاب و ضد روماتیسم	آروین آرمان گستر
5	Arthrofeed	کپسول	فرآورده های ضد التهاب و ضد روماتیسم	بهار پایا
6	Arthroherb	قرص روکش دار	سایر داروهای مربوط به اختلالات سیستم عضلانی-اسکلتی	امین
7	Artemis	لوسیون	نرم کننده ها و محافظها	گل دارو
8	ARTICHOKE-SINA	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سینا فرآور اسپادانا
9	Arnisin	ژل	فرآورده های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	پورسینا
10	Arnigol	کرم	فرآورده های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گل دارو
11	Arheumin	قطره	ضد تهوع و ضد استفراغ	یاس دارو
12	Aromix	کرم	فرآورده های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	باریج اسانس
13	Aromix	ژل	فرآورده های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	باریج اسانس
14	Acerola cherry 500	قرص جویدنی- مکیدنی	ویتامین ها	سپید طب نیا
15	Ascorphyt	قرص	ویتامین ها	ایران داروک
16	Aftogel	مخاط چسب	پادزیست ها و داروهای شیمی- درمانی بیماری های پوستی	دانش بنیان اکسیر دانش آسیا

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
17	Aftosan	محلول موضعی	پادزیست‌ها و داروهای شیمی - درمانی بیماری‌های پوستی	گلچای
18	Aphrodit	قطره	هورمون‌های جنسی	گل دارو
19	Aphrodit	قرص روکش‌دار	هورمون‌های جنسی	گل دارو
20	Agnugol	قرص روکش‌دار	سایر داروهای دستگاه تناسلی	گل دارو
21	Aleosoft	لوسیون	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	گل دارو
22	Althadin	قرص مکیندی	فرآورده‌های مربوط به بیماری‌های حلق	مجتمع صنایع دینه ایران
23	Altib	پودر	آرامبخش	گل دارو
24	Alergix Barij	اسپری بینی	فرآورده‌های بینی	باریج اسانس
25	Allergol	اسپری	فرآورده‌های بینی	گل دارو
26	Alerhelp	ویال خوراکی	آنتی‌هیستامین برای مصرف سیستمی	رسا فارمد
27	Alzinor 10 mg	قرص	محرک‌های روانی	دارو درمان پارس
28	Alzinor 5 mg	قرص	محرک‌های روانی	دارو درمان پارس
29	Alpha	پماد	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحت	توسعه آلفا
30	Aloe vera	ژل	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	دارو درمان پارس
31	Aloe vera Barij	کپسول ۶۰ عددی	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	باریج اسانس
32	Aloe vera Barij 100 mg	کپسول ۱۰۰ میلی گرمی	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	باریج اسانس
33	Aloe vera Barij 120 ml	شربت	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	باریج اسانس
34	Barij Aloe vera 250 ml	شربت	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	باریج اسانس
35	Alicom	قرص روکش‌دار	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	نیاک

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
36	Allium-S	قرص روکش‌دار	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	مجتمع صنایع دینه ایران
37	Ami-silymarin 70	قرص روکش‌دار	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	امین
38	Anaheal	کپسول	هضم‌کننده‌ها، شامل آنزیم‌ها	سلامت پرمون امین
39	Anethum	گرانول	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	ایران داروک
40	Anethum	قرص (بلیستر)	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	ایران داروک
41	Anethum	قرص (قوطی)	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	ایران داروک
42	Anti Diabetic	پودر	داروهای مورد مصرف در دیابت	ایران داروک
43	Antimigraine	قطره	مسکن‌ها- ضددردها	گل دارو
44	Antireflux-B	شربت	فرآورده‌ها برای اختلالات وابسته به اسید معده	باریج اسانس
45	Antifissure 20 gr	کرم	محافظت‌کننده‌ی عروق	باریج اسانس
46	Antifissure 30 gr	کرم	محافظت‌کننده‌ی عروق	باریج اسانس
47	Angipars	کپسول سه بلیستر	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحی	نانو حیات دارو
48	Angipars	کپسول	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحی	نانو حیات دارو
49	Angipars	پماد تیوپ سی گرم	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحی	نانو حیات دارو
50	Angipars	پماد/سی گرمی	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحی	نانو حیات دارو
51	Angipars	پک پماد و ۳۰ عدد کپسول	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحی	نانو حیات دارو
52	Avenasin	قطره	آرامبخش	یاس دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
53	Avodin	کپسول	فرآورده های ضد التهاب و ضد روماتیسم	آرین سلامت سینا
54	Avosoris	کرم	فرآورده های ضد پسیوریازیس	شفا دارو آریا
55	Avocledine 300 mg	کپسول ۳۰۰ میلی گرمی	فرآورده های ضد التهاب و ضد روماتیسم	آسمان داروی پارس
56	Avipect	قطره	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	مجتمع صنایع دینه ایران
57	Avipect	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	مجتمع صنایع دینه ایران
58	Avitim	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	آرمان بهبود سینا
59	Avishan TS	قطره	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	زردبند
60	Acclin	ژل موضعی	فرآورده های ضد آکنه	مجتمع صنایع دینه ایران
61	Acnestop	محلول موضعی	فرآورده های ضد آکنه	گلچای
62	Acneherb	ژل	فرآورده های ضد آکنه	باربج اسانس
63	Aknyl	ژل موضعی	فرآورده های ضد آکنه	البرز دارو
64	IBSep	محلول خوراکی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	سپیداج
65	ID-Vit	قرص روکش دار	تونیک	ایران داروک
66	Aispine	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	کوشان فارمد
67	Lvora	قطره	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	اهورا دارو
68	Lvora	قرص روکش دار	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	اهورا دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
69	Lvora	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	اهورا دارو
70	Ivylis	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	اکسیر گستر اسپادانا
71	Obesiless GE	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	گیاه اسانس
72	Epione	قرص روکش‌دار	آرامبخش	ایران داروک
73	Opiocough	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	سپیداج
74	Attentalin	شربت	محرک‌های روانی	سیمرغ داروی عطار
75	Adib derm	پماد	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحی	ادیب اکسیر
76	Orgafix	کپسول	هورمون‌های جنسی	آرمان بهبود سینا
77	Uromax ('30)	قرص روکش‌دار	داروهای مربوط به سیستم ادراری	درمان یاب دارو
78	Uromax ('60)	قرص روکش‌دار	داروهای مربوط به سیستم ادراری	درمان یاب دارو
79	Erecdil	کپسول	هورمون‌های جنسی	آرمان بهبود سینا
80	Sw fit cap	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	سویران
81	SDA-Acai berry with Green tea	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	شفا دارو آریا
82	SDA-Green Tea	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	شفا دارو آریا
83	S.D.LAX	قرص	ملین و مسهل	سیمرغ داروی عطار
84	Spinal-Z	کپسول	عوامل ضد سرطان و تنظیم کننده‌ی سیستم ایمنی	داروپخش
85	Speman DS	قرص	داروهای مربوط به سیستم ادراری	فرنوش دارو طب
86	Stop Snoring	محلول	آرامبخش	گل دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
87	Stragol	قطره	ضد پرفشاری خون	گل دارو
88	Stillen	قرص	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	آرین سلامت سینا
89	Ostokhodus TS	قطره	آرامبخش	زردبند
90	Sleep care ('30)	قرص روکش دار	آرامبخش	درمان یاب دارو
91	Sleep care ('60)	قرص روکش دار	آرامبخش	درمان یاب دارو
92	Slimpro	کپسول	فرآورده های ضد چاقی	آرمان بهبود سینا
93	Slim tex	کپسول	فرآورده های ضد چاقی	سبز دارو اسپادانا
94	SLIM PHARM	کپسول	فرآورده های ضد چاقی	اکسیر گستر اسپادانا
95	Slim ful	کپسول	فرآورده های ضد چاقی	سبز دارو اسپادانا
96	Slim fit sina	قرص	فرآورده های ضد چاقی	سینا فرآور اسپادانا
97	Slim green medipharm	کپسول	فرآورده های ضد چاقی	کیش مدیفارم
98	Slimmax	کپسول	فرآورده های ضد چاقی	قائم دارو
99	Slim Quik	قرص روکش دار	فرآورده های ضد چاقی	گل دارو
100	Aesculus-darouk	قرص روکش دار	محافظت کننده ی عروق	ایران داروک
101	Otrifel Hakim Momen Tabrizi	قرص	ملین و مسهل	حکیم مؤمن تبریز
102	After bite	کرم	ضد خارش ها شامل آنتی-هیستامین ها، بی حس کننده ها و ...	باریج اسانس
103	Eucalyptus Inh.	پودر	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک
104	Equidiuret	قرص	مدرها	پورسینا
105	Echinamed	قرص	تحریک کننده ی دستگاه ایمنی	ایران داروک

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
106	L-TONIC	کپسول	تونیک	اکسیر گل سرخ
107	ELLAGICA	کپسول	محافظت کننده‌ی عروق	اکسیر گستر اسپادانا
108	Oligopin	کپسول	درمان بیماری‌های قلبی	آرامیس فارمد
109	Olive leaf shari	قرص روکش‌دار	درمان بیماری‌های قلبی	شاری
110	Olive and Honey Nika (30 g)	کرم	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحی	فرآورده‌های طب سنتی نیکا
111	Olive and Honey Nika (60 g)	کرم	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحی	فرآورده‌های طب سنتی نیکا
112	Oliviapain MO	لوسیون	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحی	دارو پژوه رضا
113	Oliviapain MO (50 g)	لوسیون	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحی	دارو پژوه رضا
114	MG 15 g	پماد	محافظت کننده‌ی عروق	باریج اسانس
115	MG Barij 20 g	پماد	محافظت کننده‌ی عروق	باریج اسانس
116	MG Barij 30 g	پماد	محافظت کننده‌ی عروق	باریج اسانس
117	Amin-Kidi Colic	سوسپانسیون	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	امین
118	Anar-amin	قرص روکش‌دار	محافظت کننده‌ی عروق	امین
119	Anar+ Vitamin C Amin	قرص روکش‌دار	محافظت کننده‌ی عروق	امین
120	Energe-X ('30)	قرص روکش‌دار	هورمون‌های جنسی	درمان یاب دارو
121	Energe-X ('60)	قرص روکش‌دار	هورمون‌های جنسی	درمان یاب دارو
122	Enoxolon	پماد	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	داروپخش

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
123	Odorota	شربت	عوامل ضد سرطان و تنظیم کننده‌ی سیستم ایمنی	گل دارو
124	Urtan	قطره	داروهای مربوط به سیستم ادراری	پورسینا
125	Urtidin	قطره	داروهای مربوط به سیستم ادراری	باریج اسانس
126	Urtidin	قرص روکش دار	داروهای مربوط به سیستم ادراری	باریج اسانس
127	Ursolia	قرص روکش دار	ضد باکتری‌های سیستمیک	گلپاد
128	Olea-Crat	پودر	ضد پرفشاری خون	ایران داروک
129	Olivin	قرص	ضد پرفشاری خون	باریج اسانس
130	Iralvex	قطره	پادزیست‌ها و داروهای شیمی درمانی بیماری‌های پوستی	گل دارو
131	Iralvex	ژل	پادزیست‌ها و داروهای شیمی درمانی بیماری‌های پوستی	گل دارو
132	Eargol	قطره‌ی گوشی	فرآورده‌های مربوط به بیماری‌های گوش	گل دارو
133	Immustim	قرص	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	گل دارو
134	Dineh Eucalyptus Inhaler	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	مجتمع صنایع دینه ایران
135	Eucalyptus	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک
136	Eucalyptus	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	باریج اسانس
137	Eucalyptus	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	پورسینا
138	Eucalyptus	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گل دارو
139	Eucalyptus	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گلچای

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
140	Eucalyptus	کپسول نرم	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	باریج اسانس
141	Eucalyptus 14%	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	سپیداج
142	Eucalyptus barij 200 mg	کپسول نرم	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	باریج اسانس
143	Eucalyptus 22.5% 120 ml	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	سپیداج
144	Eucalyptus 22.5% 200 ml	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	سپیداج
145	Eucalyptus barij 400 mg	کپسول نرم	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	باریج اسانس
146	Eucalyptus Inhaler	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	اهورا دارو
147	Eucalyptus ZB	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	زردبند
148	Eucalyptus-tedagel	کپسول نرم غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	تهران دارو
149	Eucalyptus-tedagel 1500 mg	کپسول نرم غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	تهران دارو
150	Activein	کپسول	ضد پرفشاری خون	گیاهان سبز زندگی
151	Extra slim	کپسول/سه بلیستر ده عددی	فرآورده‌های ضدچاقی	پارسیس رایا دارو
152	Extra slim	کپسول/ ۶۰ قوطی عددی	فرآورده‌های ضدچاقی	پارسیس رایا دارو
153	Ecogan	کپسول	تونیک	گیاه اسانس
154	Echiasin	قرص	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	پورسینا
155	Echinagin	افشانه گلو	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گیاهان سبز زندگی

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
156	Echinacea ZB	محلول خوراکی	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	زردبند
157	Echinasoha	قرص روکش دار	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	سها هلال
158	IRA FLAX	پودر	مغذی عمومی	سدیرین دارو البرز
159	Easy flow	قرص روکش دار	داروهای مربوط به سیستم ادراری	ایران داروک
160	Impident	دهانشویه	فرآورده‌های دهانی	گیاهان سبز زندگی
161	Immugen	شربت	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	کیمی‌اگر توس
162	Immustim	محلول خوراکی	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	گل دارو
163	IMOGARD BARIJ	کپسول	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	باریج اسانس
164	Immunsupport GE	قطره	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	گیاه اسانس
165	Infagel	ژل موضعی	فرآورده‌های دهانی	آرمان بهبود سینا
166	IVY MDT	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	ماه داروی تجهیز
167	X-Ade ('30)	قرص روکش دار	هورمون‌های جنسی	درمان یاب دارو
168	X-Ade ('60)	قرص روکش دار	هورمون‌های جنسی	درمان یاب دارو
169	Bebe cold	پماد	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گل دارو
170	Babooneh	قطره	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	امین
171	Babooneh TS	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	زردبند
172	Barij Epo 1000 mg	کپسول نرم	سایر فرآورده‌های غیر درمانی	باریج اسانس
173	Barij Pumpkin seed oil	کپسول نرم	داروهای مربوط به سیستم ادراری	باریج اسانس

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
174	Barij Jaundice	قطره	درمان مشکلات کبدی و صفرای	باریج اسانس
175	Bariphen 130 mg	کپسول	سایر داروهای مربوط به اختلالات سیستم عضلانی-اسکلتی	باریج اسانس
176	Barilac 500 mg	کپسول	هورمون‌های جنسی	باریج اسانس
177	Barelux 100 mg	کپسول نرم	آرامبخش	باریج اسانس
178	Barelux 50 mg	کپسول نرم	آرامبخش	باریج اسانس
179	Bustomax rx	کپسول	هورمون‌های جنسی	سونا طب پارسه
180	Balmin	شربت	آرامبخش	یاس دارو
181	BIOFEM	کپسول	سایر داروهای دستگاه تناسلی	تک ژن زیست
182	Biogaia Protectis	قرص جویدنی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	دایا طب
183	Biogaia Protectis	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	دایا طب
184	Dineh inhaler	پودر	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	مجتمع صنایع دینه ایران
185	Burnagol	پماد	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحات	گل دارو
186	Burning Fat ('60)	قرص روکش‌دار	فرآورده‌های ضد چاقی	درمان یاب دارو
187	Burning Fat ('30)	قرص روکش‌دار	فرآورده‌های ضد چاقی	درمان یاب دارو
188	Bronsbant	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	سبز دارو اسپادانا
189	Broncho T.D.	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	تولید دارو
190	Broncosin	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	پورسینا
191	Broncoldin	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	سبز دارو اسپادانا

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
192	Broncho Barij 60 ml	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	باریج اسانس
193	Broncho Barij 120 ml	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	باریج اسانس
194	Bronchosept	محلول موضعی	فرآورده‌های دهانی	سپیداج
195	Bronchogol	قرص روکش‌دار	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گل دارو
196	Belladomed	شربت	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	ایران داروک
197	Belladin	قرص	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	مجتمع صنایع دینه ایران
198	Boojjeh	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سلامت گستر آرتیمان
199	Boldulax	قرص روکش‌دار	ملین و مسهل	پورسینا
200	Bilineaster	قطره	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سبحان دارو
201	Babysed	محلول خوراکی	آرامبخش	گل دارو
202	Babi lala sedagen	شربت	آرامبخش	آرمان بهبود سینا
203	Baby colic Barij	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	باریج اسانس
204	Baby sleep sepidaj	شربت	آرامبخش	آرشام دارو آریا
205	BITTER MELON SHARI	قرص روکش‌دار	داروهای مورد مصرف در دیابت	شاری
206	Bisalen	شامپو	سایر فرآورده‌های پوستی	نو تک فار
207	Bisalen	پماد	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	نو تک فار
208	Bio Gene Kids	ساشه	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	تک ژن زیست

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
209	Bifidobacterium lactis BB12 Z-T	قطره	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	زیست تخمیر
210	Bioloc	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گسترش میلاد فارمد
211	Bio Mixture (120 ml)	شربت	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	دارو تدبیر پارس
212	Bio Mixture (145 ml)	شربت	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	دارو تدبیر پارس
213	Papaya Enzyme	قرص جویدنی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	پوراطب
214	Padma 28	کپسول	درمان بیماری‌های قلبی	شفا سیف
215	Parsis ginger plus	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	پارسیس رایا دارو
216	Ginkgo ginseng	کپسول	هورمون‌های جنسی	پارسیس رایا دارو
217	Parsis ginkgo ginseng	کپسول	هورمون‌های جنسی	پارسیس رایا دارو
218	Parsis ginkgo ginseng	کپسول	هورمون‌های جنسی	پارسیس رایا دارو
219	Parsis respit	شربت	سایر داروهای تنفسی	پارسیس رایا دارو
220	Parsis respit	شربت	سایر داروهای تنفسی	پارسیس رایا دارو
221	Parsis zyflamex	کپسول (قوطی ۶۰ عددی)	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	پارسیس رایا دارو
222	Parsis zyflamex	کپسول (سه بلیستر)	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	پارسیس رایا دارو
223	Parsis lung detox	شربت	سایر داروهای سیستم تنفسی	پارسیس رایا دارو
224	Parsis liver balance	شربت	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	پارسیس رایا دارو
225	Parsis liver balance	شربت	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	پارسیس رایا دارو
226	parsis liver cleans	شربت	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	پارسیس رایا دارو
227	Parsis liver Smart	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	پارسیس رایا دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
228	Parsis honey cold	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	پارسیس رایا دارو
229	Parsis kidney stone	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	پارسیس رایا دارو
230	Parsis kidney detox	شربت	داروهای مربوط به سیستم ادراری	پارسیس رایا دارو
231	Pasipay	قطره	آرامبخش	ایران داروک
232	Pasival	قطره	آرامبخش	مجتمع صنایع دینه ایران
233	Passiflorin	محلول خوراکی	آرامبخش	پورسینا
234	Paloma 120 ml	شربت	ملین و مسهل	پارس گیتا دارو
235	Paloma 200 ml	شربت	ملین و مسهل	پارس گیتا دارو
236	Panax ginseng herbalioo green	کپسول	تونیک	دایان فارمد بهین تولید
237	Panax SINA	کپسول	تونیک	سینا فرآور اسپادانا
238	Powercord Plus	کپسول	تونیک	پارس گیتا دارو
239	Powergol	کپسول	هورمون های جنسی	گل دارو
240	Poxcilin	فوم	ضد خارشها شامل آنتی-هیستامین ها، بی حس کننده ها و ...	شفایاب گستر
241	Paydar	پماد	فرآورده های جهت درمان زخم و جراحی	داروهای گیاهی و دارویی همیاران خیراندیش
242	Pilex	پماد موضعی	محافظت کننده ی عروق	فرنوش دارو طب
243	Pilex	قرص	محافظت کننده ی عروق	فرنوش دارو طب
244	Pinacap	کپسول	فرآورده های ضد التهاب و ضد روماتیسم	سپید طب نیا
245	Pepercine 0.025	کرم	فرآورده های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	ابوریحان

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
246	Pepercin 0.075	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	ابوریحان
247	Pepermint jaber	کپسول نرم با روکش روده‌ای	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	جابرین حیان
248	Pepostrin	کپسول نرم	داروهای مربوط به سیستم ادراری	زهرآوی
249	PediLact	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	زیست تخمیر
250	Pedicough	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	مجتمع صنایع دینه ایران
251	Persica	قطره	فرآورده‌های دهانی	پورسینا
252	Perforan	قرص روکش‌دار	محرک‌های روانی	گل دارو
253	Propoltos	اسپری	تونیک	رسا فارمد
254	Proponex	کپسول نرم	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	رسا فارمد
255	Protegreen	کپسول نرم	مغذی عمومی	باریج اسانس
256	Protexin Balance	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	نیکوتک
257	Protexin Balance plus	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	نیکوتک
258	Protexin Protect	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	نیکوتک
259	Protexin Restore	ساشه	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	نیکوتک
260	Prodigest Pouya	کپسول (سه بلیستر)	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گسترش میلاد فارمد
261	Prodigest Pouya	کپسول (یک بلیستر)	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گسترش میلاد فارمد
262	Prospan	قرص جوشان	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	بهستان بهداشت

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
263	Prospan	شریت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	بهستان بهداشت
264	Pruspitan	شریت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	رازک
265	Prostate feed NEW	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	بهار پایا
266	Prostatan	قطره	داروهای مربوط به سیستم ادراری	گل دارو
267	Prostatan	قرص روکش‌دار	داروهای مربوط به سیستم ادراری	گل دارو
268	Prostadin	قرص روکش‌دار	داروهای مربوط به سیستم ادراری	مجتمع صنایع دینه ایران
269	Prost-Erbe	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	عسل دارو کیش
270	Prostacin	قطره	داروهای مربوط به سیستم ادراری	پورسینا
271	Prosta Pharma	شریت	داروهای مربوط به سیستم ادراری	دانا
272	Prostacare	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	رازک
273	Prostex	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	سبز دارو اسپادانا
274	Prostil	ساشه	داروهای مربوط به سیستم ادراری	گیاهان سبز زندگی
275	Prostina	قرص	داروهای مربوط به سیستم ادراری	سینا فرآور اسپادانا
276	Prostica	قرص روکش‌دار	داروهای مربوط به سیستم ادراری	درمان یاب دارو
277	Prostica	قرص روکش‌دار	داروهای مربوط به سیستم ادراری	درمان یاب دارو
278	Proscur	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	گل دارو
279	Proflor Pouya	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گسترش میلاد فارمد
280	Provage	کپسول واژینال	آنتی‌سپتیک و ضد عفونی کننده- های دستگاه تناسلی	گسترش میلاد فارمد

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
281	Provita	ساشه	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	تک ژن زیست
282	Prokid	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گسترش میلاد فارمد
283	Prokid Pouya	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گسترش میلاد فارمد
284	Prokid Pouya +D ₃	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گسترش میلاد فارمد
285	Primogel 1000 mg	کپسول نرم	سایر فرآورده‌های غیر درمانی	دانا
286	Psorex-B	کرم	فرآورده‌های ضد پсорیازیس	باریج اسانس
287	Psosram	کرم	ضد پсорیازیس	مام اصفهان
288	Dineh Psyllium	ساشه	ملین و مسهل	مجتمع صنایع دینه ایران
289	Psyllium	پودر	ملین و مسهل	ایران داروک
290	Psyllium	گرانول	ملین و مسهل	مجتمع صنایع دینه ایران
291	Psyllium	ساشه	ملین و مسهل	ایران داروک
292	Psyllium	ساشه	ملین و مسهل	هربی دارو
293	Psyllium (banana flavour)	پودر	ملین و مسهل	پورسینا
294	Psyllium musciloid	پودر	ملین و مسهل	نیاک
295	Psyllium (orange flavour)	پودر	ملین و مسهل	پورسینا
296	Psyllium Orange	گرانول(ساشه) (ملین و مسهل	ایران داروک
297	Psyllium strawberry	گرانول(ساشه) (ملین و مسهل	ایران داروک
298	Psyllium banana	گرانول(ساشه) (ملین و مسهل	ایران داروک

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
299	Pelargin	قرص	ضد باکتری‌های سیستمیک	پارس گیتا دارو
300	Pelargin 120 ml	شربت	ضد باکتری‌های سیستمیک	پارس گیتا دارو
301	Pelargin 60 ml	شربت	ضد باکتری‌های سیستمیک	پارس گیتا دارو
302	Pelargin Kids 120 ml	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	پارس گیتا دارو
303	Pelargin Kids 60 ml	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	پارس گیتا دارو
304	Plantagel	پودر	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	مجتمع صنایع دینه ایران
305	Plantagel	ساشه	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	مجتمع صنایع دینه ایران
306	Plantago-darouk	پودر	ملین و مسهل	ایران داروک
307	PELIOM	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	بهشاد دارو
308	PELIOM	قرص	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	بهشاد دارو
309	Pygium affricanum	کپسول نرم	داروهای مربوط به سیستم ادراری	زهرآوی
310	Pectogol	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گل دارو
311	Pscletone	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	دارو پژوهان پاسارگاد
312	P-bran	ساشه	ملین و مسهل	مجتمع صنایع دینه ایران
313	Piascledine	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	پوراطب
314	Pyasidin	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	رازک
315	Pipergin	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	کیمیا فرآور بوعلی

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
316	Painex RX	کپسول	مسکن ها- ضد دردها	سونا طب پارسه
317	Painlys ('30)	قرص روکش دار	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	درمان یاب دارو
318	Painlys ('60)	قرص روکش دار	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	درمان یاب دارو
319	Pinmax	محلول موضعی	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	یاس دارو
320	Pure Science Arthi Support	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	آرمان فارمد دارو
321	Pure Science Migra Support	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	آرمان فارمد دارو
322	Tashk	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	سلامت گستر آرتیمان
323	Talental	قرص روکش دار	سایر داروهای مربوط به اختلالات سیستم عضلانی-اسکلتی	رازک
324	Talentin	پماد	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	رازک
325	TANACETUM ZB	قطره‌ی ۳۰ میلی لیتری	مسکن ها- ضد دردها	زردبند
326	Tanamigraine	کپسول	مسکن ها- ضد دردها	زهرآوی
327	Tavipec	کپسول نرم	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	آریا تک خاور
328	Tebokan	قرص روکش دار	محرک‌های روانی	نیاک
329	Tranquival	قرص	آرامبخش	مجتمع صنایع دینه ایران
330	Thermorub 19 g	پماد	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	تولید دارو
331	Thermorub 38 g	پماد	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	تولید دارو
332	Traumaherb	پماد	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گل دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
333	Trig-low	قرص	داروهای مورد مصرف در دیابت	ایران داروک
334	Teltonal 480	قرص روکش دار	سایر داروهای مربوط به اختلالات سیستم عضلانی-اسکلتی	بهستان بهداشت
335	Talkhak	قطره	سایر فرآورده های غیر درمانی	پارس سینا البرز
336	Tamijan	محلول غیر خوراکی	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	سلامت گستر آرتیمان
337	Turmerin	کپسول	فرآورده های ضد التهاب و ضد روماتیسم	یاس دارو
338	Tussian	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	گل دارو
339	Tussigol	قطره	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	گل دارو
340	Tussivin Barij	قطره	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	باربج اسانس
341	Children tussian	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	گل دارو
342	Tichoke	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	گل دارو
343	Thymex	قطره	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک
344	Thymex	قرص	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک
345	Thymex 120 ml	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک
346	Thymex 140 ml	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک
347	Thymian	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	مینا
348	Thymi cold	قطره	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	امین
349	Thymi cold	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	امین

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
350	Takgen BC	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	تک ژن زیست
351	TC Pan	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	تهران شیمی
352	Tidospan	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	تولید دارو
353	Tidi rose	ژل	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	تولید دارو
354	Thymasin	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	مه دارو طبوبی
355	Thymaksan	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گلچای
356	Thymorant	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	رازک
357	Thymuris forte	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	مرهم سازان سینا
358	Thymusan 120 ml	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	دارو درمان پارس
359	Thymusan 200 ml	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	دارو درمان پارس
360	Thymusan 60 ml	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	دارو درمان پارس
361	Thymogel	کپسول نرم	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	باریج اسانس
362	Thymus ZB	محلول خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	زردبند
363	Thymex plus	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک
364	Thymex plus 140 ml	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک
365	Thymian (sugar free)	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	مینا
366	Thinolexy	شربت	فرآورده‌های ضد چاقی	تاک دشت

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
367	Gingiton	کپسول	ضد تهوع و ضد استفراغ	هربی دارو
368	General tonic strawberry	ساشه	تونیک	مجتمع صنایع دینه ایران
369	General tonic banana	ساشه	تونیک	مجتمع صنایع دینه ایران
370	General tocin cocoa	ساشه	تونیک	مجتمع صنایع دینه ایران
371	General tonic	پودر	تونیک	مجتمع صنایع دینه ایران
372	Jozehendi TS	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	زردبند
373	Joy Tea	قرص روکش دار	فرآورده‌های ضد چاقی	گل دارو
374	Joint-Ease	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	ایران داروک
375	Ginsin	کپسول	تونیک	گل دارو
376	Ginsin	شربت	تونیک	گل دارو
377	Ginkgo T.D.	قرص	محرك‌های روانی	تولید دارو
378	Ginkogol	قرص روکش دار	محرك‌های روانی	گل دارو
379	GMV Evening primrose oil 1000 mg	کپسول نرم	سایر فرآورده‌های غیردرمانی	سلامت سازان پارسا
380	G-Rup	شربت	ضد تهوع و ضد استفراغ	یاس دارو
381	Ginflex	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	پورسینا
382	GINGER SHARI	قرص روکش دار	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه	شاری
383	Ginsana	کپسول (۱۰۰)	تونیک	علم فارمد گستر

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
384	Ginsana	کپسول (۳۰)	تونیک	علم فارمد گستر
385	Ginseng	کپسول نرم	تونیک	تدبیر کالای جم
386	Ginseng T.D	قرص روکش دار	تونیک	تولید دارو
387	Ginseng shari	قرص	تونیک	شاری
388	Ginc Active ('60)	کپسول	محرک‌های روانی	درمان یاب دارو
389	Ginc Active ('30)	کپسول	محرک‌های روانی	درمان یاب دارو
390	GINKGO+GINSENG SHARI	قرص روکش دار	تونیک	شاری
391	Ginkgo biloba	کپسول	محرک‌های روانی	تدبیر کالای جم
392	Ginkgo STP ('30)	کپسول	محرک‌های روانی	سونا طب پارسه
393	Ginkgo STP ('60)	کپسول	محرک‌های روانی	سونا طب پارسه
394	Ginkgo TD	شربت	محرک‌های روانی	تولید دارو
395	Ginkgora	قرص روکش دار	محرک‌های روانی	اهورا دارو
396	Gincosan	کپسول (۱۰۰)	تونیک	علم فارمد گستر
397	Gincosan	کپسول (۳۰)	تونیک	علم فارمد گستر
398	Ginkgoviton	شربت	محرک‌های روانی	رها
399	Chaghi super plant sina pajoh	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	پژوهشکده گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی
400	Chaghi super plant sina pajoh	پودر	تونیک	پژوهشکده گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی
401	Green Tea Health Pioners	قرص	فرآورده‌های ضد چاقی	دارو درمان پارس

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
402	Chooj	خمیر دندان	فرآورده‌های دهانی	گیاه اسانس
403	GINKGO BILOBA HERBALIO GREEN	کپسول	محرک‌های روانی	دایان فارمد بهین تولید
404	HESA-A	قرص روکش‌دار	عوامل ضد سرطان و تنظیم کننده‌ی سیستم ایمنی	اسوه
405	Mouth freshner thinoram	استریپ دهانی باز شونده	فرآورده‌های دهانی	راموفارمین
406	D-Reglis	قرص بلیستر	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	ایران داروک
407	D-Reglis	قرص	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	ایران داروک
408	DUOPECT-FORTE	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	کوشان فارمد
409	Double bull	قرص	تونیک	کیش مدیفارم
410	Daturine sina	قرص	داروهای ترک اعتیاد	سینا فرآور اسپادانا
411	Darchin TS	قطره	داروهای مورد مصرف در دیابت	زردبند
412	Neuro plus shargh	قطره	آرامبخش	دارو برگ شرق
413	Daflon 500 mg	قرص روکش‌دار	محافظت کننده‌ی عروق	روزین دارو
414	Digestive Aid ('30)	قرص روکش‌دار	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	درمان یاب دارو
415	Digestive Aid ('60)	قرص روکش‌دار	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	درمان یاب دارو
416	Dimetix	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	تولید دارو
417	Depstop	شربت	محرک‌های روانی	اکسیر گل سرخ
418	Deproherb	قطره	محرک‌های روانی	باریج اسانس

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
419	Deproherb	کپسول نرم	محرک‌های روانی	باریج اسانس
420	Dermatin	کرم	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	باریج اسانس
421	Dermagol	لوسیون	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	گل دارو
422	Dermaherb Barij	کرم موضعی ۵۰ گرمی	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	باریج اسانس
423	Dermosore	محلول موضعی	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحات	سپیداج
424	Drosil	قطره	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گیاه اسانس
425	Drosil	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گیاه اسانس
426	Drosil with Honey	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گیاه اسانس
427	Denta barij	خمیر	فرآورده‌های دهانی	باریج اسانس
428	Dentagel	ژل	فرآورده‌های دهانی	سبز دارو اسپادانا
429	Dentafort	ژل موضعی	فرآورده‌های دهانی	اهورا دارو
430	Dentafort plus	ژل موضعی	فرآورده‌های دهانی	اهورا دارو
431	Dentam	ژل	فرآورده‌های دهانی	شیراز دارو حافظ
432	Dentogan	ژل	فرآورده‌های دهانی	گیاه اسانس
433	Dentol	قطره	فرآورده‌های دهانی	خرمان
434	Dentikid Barij	ژل موضعی	فرآورده‌های دهانی	باریج اسانس
435	Dineh mouth wash	دهانشویه	فرآورده‌های دهانی	مجتمع صنایع دینه ایران
436	Dormin	قرص	آرامبخش	پورسینا
437	Dusin 150 mg	خمیر خوراکی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	سوباتان فارمد

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
438	Dusin 300 mg	خمیر خوراکی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	سوباتان فارمد
439	Doloteffin	قرص روکش دار	سایر داروهای مربوط به اختلالات سیستم عضلانی-اسکلتی	آیریانیک
440	Dologel	ژل	فرآورده های دهانی	آروین آرمان گستر
441	Diamed	ساشه	داروهای مورد مصرف در دیابت	ایران داروک
442	Dillsun	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	باریج اسانس
443	Diuretic	پودر	مدرها	ایران داروک
444	Diurin	قطره	مدرها	ایران داروک
445	Diap-Care	کرم	نرم کننده ها و محافظ ها	ایران داروک
446	Diatussin	شرbet	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	گل دارو
447	Diasin RX	کپسول	داروهای مورد مصرف در دیابت	سونا طب پارسه
448	Diagol	کپسول	داروهای مورد مصرف در دیابت	گل دارو
449	Diaheal barij	کرم	فرآورده های جهت درمان زخم و جراحت	باریج اسانس
450	Dailyeast 250 mg	کپسول	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده ی روده	زیست تخمیر
451	Dineh bran	پودر	ملین و مسهل	مجتمع صنایع دینه ایران
452	Dine soft heel	کرم	نرم کننده ها و محافظ ها	مجتمع صنایع دینه ایران
453	Dineh Veinovital	قرص روکش دار	محافظت کننده ی عروق	مجتمع صنایع دینه ایران
454	Dinehcurcuma	قرص روکش دار	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	مجتمع صنایع دینه ایران

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
455	Diurant	قطره	مدرها	گلچای
456	Rasin	قرص مکیدنی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	ابن ماسویه
457	Razak	قرص	آرامبخش	گیاه اسانس
458	Razak GE	قطره	آرامبخش	گیاه اسانس
459	Raziane TS	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	زردبند
460	Retardil	کپسول	هورمون‌های جنسی	آرمان بهبود سینا
461	Red Ginseng	آمپول خوراکی	تونیک	آیلار طب آذر
462	Redurmyin RAZAK	قرص روکش دار	آرامبخش	رازک
463	Reducid	سوسپانسیون خوراکی	فرآورده‌ها برای اختلالات وابسته به اسید معده	سیمرغ داروی عطار
464	Rosmary sina gol	روغن موضعی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	سینا فرآور اسپادانا
465	Rosescalp	محلول موضعی	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	ایران داروک
466	Rosaflex	قرص روکش دار	سایر داروهای مربوط به اختلالات سیستم عضلانی-اسکلتی	مینا
467	Rosamint	پماد	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	سبز دارو اسپادانا
468	Rosemary	پماد	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گل دارو
469	Rosemary barij	لوسیون موضعی	سایر فرآورده‌های پوستی	باریج اسانس
470	Rosemary ZB	محلول موضعی	سایر فرآورده‌های پوستی	زردبند
471	Rosemary Medipharm	پماد	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	کیش مدیفارم

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
472	Rosmaridin	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	مجتمع صنایع دینه ایران
473	Rosemagel Forte	ژل موضعی	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	مرهم سازان سینا
474	Rejuderm	کرم	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحت	توسعه آلفا
475	Rectol 15 gr	پماد	محافظت کننده‌ی عروق	خرمان
476	Reglis moattar	گرانول	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	ایران داروک
477	Remicold	کپسول	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	اهورا دارو
478	Raha	کپسول	مسکن‌ها- ضددردها	گل دارو
479	Raha	محلول خوراکی	مسکن‌ها- ضددردها	گل دارو
480	Rahamin	پماد	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	رها
481	REHEMORIN	کپسول	محافظت کننده‌ی عروق	گیاهان قائم دارو
482	Rowatinex	کپسول نرم	مدرها	آرام
483	Rowachol	کپسول نرم	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	آرام
484	RUPROSTIN	محلول خوراکی	داروهای مربوط به سیستم ادراری	گیاهان قائم دارو
485	Rotarin	پودر	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	قائم دارو
486	Ruginsing	کپسول	تونیک	قائم دارو
487	Rodiuretic	قطره	مدرها	قائم دارو
488	Rouz-psyllium Seed	گرانول	ملین و مسهل	روزدارو
489	Rouz-psyllium Husk	ساشه	ملین و مسهل	روزدارو
490	ROCINARIN GH	قرص روکش دار	فرآورده‌های ضد چاقی	گیاهان قائم دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
491	Roghan e espond noshad	لینمان	سایر فرآورده‌های پوستی	گنجینه عصاره طبیعت
492	Roghan e ostokhodoos noshad	لینمان	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گنجینه عصاره طبیعت
493	Roghan e baboone noshad	لینمان	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گنجینه عصاره طبیعت
494	Roghan e badam talkh noshad	لینمان	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	گنجینه عصاره طبیعت
495	Roghan e badam shirin noshad	لینمان	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گنجینه عصاره طبیعت
496	Barij pumpkin seed oil	کپسول نرم	داروهای مربوط به سیستم ادراری	باریج اسانس
497	Roghan e darchin noshad	لینمان	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گنجینه عصاره طبیعت
498	Roghan e razianeh noshad	لینمان	سایر فرآورده‌های پوستی	گنجینه عصاره طبیعت
499	Roghan e zanjabil noshad	لینمان	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گنجینه عصاره طبیعت
500	Olive Oil	بالک	ملین و مسهل	آسیا شیمی طب
501	Roghan e zire sabz noshad	لینمان	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گنجینه عصاره طبیعت
502	Roghan e siah daneh noshad	لینمان	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گنجینه عصاره طبیعت
503	Roghan e sir noshad	لینمان	سایر فرآورده‌های پوستی	گنجینه عصاره طبیعت
504	Roghan e felfel ghermez noshad	لینمان	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گنجینه عصاره طبیعت
505	Roghan e fandogh noshad	لینمان	سایر فرآورده‌های پوستی	گنجینه عصاره طبیعت

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
506	Roghan e gol e banafsheh noshad	لینمان	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	گنجینه عصاره طبیعت
507	Roghan e gol sorgh noshad	لینمان	سایر فرآورده‌های پوستی	گنجینه عصاره طبیعت
508	Roghan e nana felfeli noshad	لینمان	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گنجینه عصاره طبیعت
509	Roghan kadoo tebi zb	قطره	داروهای مربوط به سیستم ادراری	زردبند
510	Castor oil	بالک	ملین و مسهل	آسیا شیمی طب
511	Roghan Karchak Hannan	روغن	ملین و مسهل	حنان بروجن
512	Roghan Karchak Khoshtam Hannan	محلول خوراکی	داروهای مورد مصرف در دیابت	حنان بروجن
513	Roghanum	قطره	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	قائم دارو
514	Rogreen	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	قائم دارو
515	Rulax 50 gr	ساشه	ملین و مسهل	قائم دارو
516	Rulax 5 gr	ساشه	ملین و مسهل	قائم دارو
517	Rulax GH	کپسول	ملین و مسهل	قائم دارو
518	Rhumatogol	قرص روکش دار	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	گل دارو
519	Romaran	پماد	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گیاه اسانس
520	Rona prefect	کپسول	داروهای مورد مصرف در دیابت	پیشرو آریا روناک
521	Ronaless	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	پیشرو آریا روناک
522	Rona kara	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	پیشرو آریا روناک
523	Rucardin 2.5 gr	ساشه	درمان بیماری‌های قلبی	قائم دارو
524	Rucardin 50 gr	ساشه	درمان بیماری‌های قلبی	قائم دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
525	Rucardin 500 mg	کپسول	درمان بیماری‌های قلبی	قائم دارو
526	ROCOLDUP GH	قرص	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گیاهان قائم دارو
527	Rectoback	پماد	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گیاه اسانس
528	Rectus	پماد	محافظت کننده‌ی عروق	ایران داروک
529	Rectol 20 gr	پماد	محافظت کننده‌ی عروق	خرمان
530	Recubizul	پماد	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	نو تک فار
531	Recubizul	شامپو	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	نو تک فار
532	Recolic	شربت	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	نو تک فار
533	Repelgol	کرم	فرآورده‌های ازبین برنده‌ی اکتوپارازیت‌ها، جرب، حشره و دافع حشرات	گل دارو
534	Repelgol	لوسیون	فرآورده‌های ازبین برنده‌ی اکتوپارازیت‌ها، جرب، حشره و دافع حشرات	گل دارو
535	Relax Herb	کپسول	آرامبخش	بهتا دارو آفرینش
536	Ricav	پماد	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحات	توسن دارو
537	Zangebil TS	قطره	ضد تهوع و ضد استفراغ	زردبند
538	Zangebil daru darman	پماد	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	دارو درمان سلفچگان
539	Zangebil daru darman (50 g)	پماد	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	دارو درمان سلفچگان
540	Zintoma	کپسول	ضد تهوع و ضد استفراغ	گل دارو
541	Zaitonex	پماد	پادزیست‌ها و داروهای شیمی درمانی بیماری‌های پوستی	دانا کاسیان لرستان

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
542	Zireh Barij 100 mg	کپسول نرم	فرآورده‌های ضد چاقی	باریج اسانس
543	Zireh Barij 25 mg	کپسول نرم	فرآورده‌های ضد چاقی	باریج اسانس
544	Zireh Barij 75 mg	کپسول نرم	فرآورده‌های ضد چاقی	باریج اسانس
545	Zireh TS	قطره	فرآورده‌های ضد چاقی	زردبند
546	Zireh GE	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گیاه اسانس
547	Zea mays parsis pharma	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	پارسیس رایا دارو
548	Zintigo	قرص	ضد تهوع و ضد استفراغ	ایران داروک
549	Zingaman	شربت	محرک اشتها	سلامت گستر آرتیمان
550	Zingavish	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	سلامت گستر آرتیمان
551	Zincold	شربت	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	کیمی‌اگر توس
552	Gelax	کپسول نرم	ملین و مسهل	دانا
553	Gelograph	کپسول نرم	ملین و مسهل	امین
554	Genestrog-100	کپسول	سایر داروهای دستگاه تناسلی	ژنیان فارمد
555	Genilax	کپسول نرم	ملین و مسهل	ژنیان فارمد
556	Jootanci	محلول موضعی	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	سبز دارو جهان
557	Sativa sina	قرص	داروهای مورد مصرف در دیابت	سینا فرآور اسپادانا
558	Saffrotin	کپسول	محرک‌های روانی	گیاهان سبز زندگی
559	Saffromood	کپسول	محرک‌های روانی	گیاهان سبز زندگی

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
560	Salvisan	ژل	فرآورده‌های مربوط به بیماری‌های حلق	گل دارو
561	Salvigol	قرص روکش‌دار	سایر فرآورده‌های پوستی	گل دارو
562	Samilax	قرص	ملین و مسهل	سامی ساز
563	Sawpalmetto stp	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	سونا طب پارسه
564	SAWPALMETTO+ ZINC STP	کپسول نرم	داروهای مربوط به سیستم ادراری	سونا طب پارسه
565	Bio Gene Gut Balance	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	تک ژن زیست
566	Saccharomyces cerevisiae boulardii+ zinc Kian Darou Mad	کپسول	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	کیان دارو ماد
567	Saccharomyces cerevisiae boulardii+ zinc Kian Darou Mad	کپسول	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	کیان دارو ماد
568	Cynar	قرص روکش‌دار	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	پورسینا
569	Sinusol	محلول خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گلپاد
570	Sepi Climax	ژل موضعی	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	سپیداج
571	SepidTeb HerboFiber	قرص جویدنی- مکیدنی	ملین و مسهل	سپید طب نیا
572	Sepidteb cassia nomame	کپسول	ملین و مسهل	سپید طب نیا
573	Sedator	قرص	آرامبخش	سینا فرآور اسپادانا
574	Sedamin	کپسول	آرامبخش	گل دارو
575	Sedanam	شربت	آرامبخش	سینا فرآور اسپادانا

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
576	Sezalin	اسپری بینی	فرآورده‌های بینی	رها
577	Cefamadar	قرص	فرآورده‌های ضد چاقی	آرام
578	Cefaklیمان mono	کپسول	سایر داروهای دستگاه تناسلی	آرام
579	Celer-x Forte ('30)	قرص روکش‌دار	ضد نقرس	درمان یاب دارو
580	Celer-x Forte ('60)	قرص روکش‌دار	ضد نقرس	درمان یاب دارو
581	Senagraph	شربت	ملین و مسهل	ایران داروک
582	Senagole	شربت	ملین و مسهل	گل دارو
583	Senalax	شربت	ملین و مسهل	ایران داروک
584	Senalax	قرص (بلیستر)	ملین و مسهل	ایران داروک
585	Senalax	قرص (قوطی)	ملین و مسهل	ایران داروک
586	Senaline	پودر	ملین و مسهل	گل دارو
587	Senaline 7.5	قرص روکش‌دار	ملین و مسهل	گل دارو
588	sonboletib zb	شربت	آرامبخش	زردبند
589	Sankol	قطره	مدرها	گل دارو
590	Sohalax	قرص روکش‌دار	ملین و مسهل	سها هلال
591	Supermint	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	باریج اسانس
592	Supermint Barij	کپسول نرم	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	باریج اسانس
593	So Salvia	قرص روکش‌دار	سایر فرآورده‌های پوستی	سها جیسا
594	Songha night	قرص	آرامبخش	علم فارمد گستر

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
595	socado	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	امین
596	Soyagol	قرص	هورمون‌های جنسی	گل دارو
597	Soygan	کپسول	هورمون‌های جنسی	گیاه اسانس
598	Soymenopause 250 mg	کپسول	هورمون‌های جنسی	سبز دارو اسپادانا
599	CM Barij	لوسیون موضعی	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	باریج اسانس
600	C-Lax	قرص	ملین و مسهل	مجتمع صنایع دینه ایران
601	Silymarin	قطره	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	امین
602	Cynabile	قطره	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	باریج اسانس
603	Cynarcol	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	مجتمع صنایع دینه ایران
604	Cynarol	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	نیاک
605	Cinnamol	قطره	فرآورده‌های دهانی	گل دارو
606	cm barij	لوسیون	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	باریج اسانس
607	C-Lax	شربت	ملین و مسهل	مجتمع صنایع دینه ایران
608	Sialin RX	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	سونا طب پارسه
609	Garlic ZB	محلول خوراکی	ضد پرفشاری خون	زردبند
610	Cystone	قرص	مدرها	اهران تجارت
611	Cystinol akut	قرص روکش‌دار	داروهای مربوط به سیستم ادراری	بهستان بهداشت
612	Silarin 70 mg	قرص روکش‌دار	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سها هلال
613	Silicarex	کپسول	سایر فرآورده‌های پوستی	پارسیس رایا دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
614	Simodent	ژل تیوپ ۱۰ گرمی	فرآورده‌های دهانی	سیمرغ داروی عطار
615	Simospan	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	سیمرغ داروی عطار
616	Simognus	کپسول	سایر داروهای دستگاه تناسلی	سیمرغ داروی عطار
617	Cimifugol	قرص روکش‌دار	سایر داروهای دستگاه تناسلی	گل دارو
618	Sina-melivaline	قرص	آرامبخش	سینا فرآور اسپادانا
619	Sinacurcumin 80	کپسول نرم	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	اکسیر نانو سینا
620	Sinacurcumin 40	کپسول نرم	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	اکسیر نانو سینا
621	ST JOHN'S WORT STP	کپسول	آرامبخش	سونا طب پارسه
622	Sinorex RX	کپسول	هورمون‌های جنسی	سونا طب پارسه
623	Cinol	اسپری بینی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گیاه اسانس
624	Cyclo3Fort	کپسول	محافظت‌کننده‌ی عروق	کوبل دارو
625	SHARI PROST	قرص روکش‌دار	داروهای مربوط به سیستم ادراری	شاری
626	Shahbalout Hendi Ghaem Darou	قرص	محافظت‌کننده‌ی عروق	قائم دارو
627	Dill GE	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گیاه اسانس
628	Shirafza	کپسول	هورمون‌های جنسی	گل دارو
629	Shirafza	قطره	هورمون‌های جنسی	گل دارو
630	Shirinush	پودر	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی‌کننده‌ی روده	گل دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
631	Chicoridin	قرص	تونیک	مجتمع صنایع دینه ایران
632	Barij Essence Hand Disinfectant	ژل	آنتی‌سپتیک‌ها و ضد عفونی کننده‌ها	باریج اسانس
633	Ferotonic	شربت	تونیک	امید دارو طبرستان
634	Fly off GE	اسپری موضعی	فرآورده‌های ازبین برنده‌ی اکتوپارازیت‌ها، جرب، حشره و دافع حشرات	گیاه اسانس
635	Flexigol	قرص روکش‌دار	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	گل دارو
636	Flaxilax	کپسول نرم	محافظت کننده‌ی عروق	باریج اسانس
637	Femexcite 500 mg	کپسول	هورمون‌های جنسی	قائم دارو
638	Fennelin	قطره	هورمون‌های جنسی	باریج اسانس
639	Fennelin Barij	کپسول نرم	هورمون‌های جنسی	باریج اسانس
640	Formula For Men	قرص	هورمون‌های جنسی	دارو طب سلامت
641	Phytocin	سوسپانسیون غیر خوراکی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گیاه اسانس
642	Phytocold	قرص روکش‌دار	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	گل دارو
643	Phytoven	قرص روکش‌دار	محافظت کننده‌ی عروق	امین
644	Fijan (60 ml)	شربت	ملین و مسهل	رازک
645	Fibrogol	پودر	ملین و مسهل	گل دارو
646	Phytoarthritis	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	گل دارو
647	Phytopan	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
648	Phytopan 140 ml	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک
649	Phytopan plus	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک
650	Phytopan plus 140 ml	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	ایران داروک
651	Phytoton	کپسول	تونیک	گل دارو
652	Phytorelax	قرص روکش دار	محرک های روانی	ایران داروک
653	Phytospirin 100 mg	قرص جویدنی	مهارکننده ی گیرنده های کلسیم	ایران داروک
654	Phytosprin 81 mg	قرص روکش دار	مهارکننده ی گیرنده های کلسیم	ایران داروک
655	Phytosterol shari	قرص روکش دار	عوامل کاهنده ی چربی خون	شاری
656	Phytophage	قرص	داروهای مورد مصرف در دیابت	ایران داروک
657	Phyto grip	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	گل دارو
658	Phytogol	اسپری بینی	فرآورده های بینی	گل دارو
659	Phytoglucosamine	ژل	فرآورده های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گل دارو
660	Phyto-lax	کپسول	ملین و مسهل	گل دارو
661	Phytohist	قرص مکیدنی	فرآورده های مربوط به بیماری های حلق	گل دارو
662	Phytovagex	شیاف واژینال	داروهای ضد قارچ پوستی	سبز دارو اسپادانا
663	Fijan (120 ml)	شربت	ملین و مسهل	رازک
664	Figsin	شربت	ملین و مسهل	پورسینا
665	Figitol 120 ml	شربت	ملین و مسهل	دارو درمان پارس

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
666	Figitol 200 ml	شربت	ملین و مسهل	دارو درمان پارس
667	Figitol 60 ml	شربت	ملین و مسهل	دارو درمان پارس
668	Figplus	شربت	ملین و مسهل	دارو درمان پارس
669	Ficolax (120 ml)	شربت	ملین و مسهل	ایران داروک
670	Ficolax (140 ml)	شربت	ملین و مسهل	ایران داروک
671	Deconjestant	استیک	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	تولید دارو
672	Capsian	پماد	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گل دارو
673	Capsicum	ژل	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	داروپخش
674	Capoderm	پماد	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	نیاک
675	Caramine	پودر	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گل دارو
676	Caraway mixture 120 ml	محلول خوراکی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	ایران داروک
677	Caraway mixture 140 ml	شربت	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	ایران داروک
678	Cardioton	قطره	درمان بیماری‌های قلبی	مجتمع صنایع دینه ایران
679	Cardioton	قرص روکش‌دار	درمان بیماری‌های قلبی	مجتمع صنایع دینه ایران
680	Carminatif	پودر	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	مجتمع صنایع دینه ایران
681	Carmint	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	پورسینا
682	Calendula 15 g	پماد	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	مجتمع صنایع دینه ایران

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
683	Calendula 30 g	پماد	نرم کننده ها و محافظها	مجتمع صنایع دینه ایران
684	Calendula 5 g	پماد	نرم کننده ها و محافظها	مجتمع صنایع دینه ایران
685	Calendit E	کرم	نرم کننده ها و محافظها	گل دارو
686	Kamisol	محلول	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده ی روده	ایران داروک
687	Kamil	کرم	نرم کننده ها و محافظها	نیاک
688	Kamilan	دهانشویه	فرآورده های دهانی	ایران داروک
689	Kamiloderm	کرم	نرم کننده ها و محافظها	پورسینا
690	Cratagol	قرص روکش دار	درمان بیماری های قلبی	گل دارو
691	Crataegus	قطره	درمان بیماری های قلبی	ایران داروک
692	Crataegus	قرص	درمان بیماری های قلبی	ایران داروک
693	Cratavil	قرص روکش دار	درمان بیماری های قلبی	رازک
694	Cratonic-S 100 mg	قرص روکش دار	درمان بیماری های قلبی	سها هلال
695	Colpermin	کپسول	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده ی روده	راسن درمان
696	Cold rub	کرم	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	گل دارو
697	Curcumin	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	تولید دارو
698	Garcin	قرص روکش دار	عوامل کاهنده ی چربی خون	گل دارو
699	Garcin 500	قرص روکش دار	عوامل کاهنده ی چربی خون	گل دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
700	Garcinia cambogia BSK	قرص	فرآورده‌های ضد چاقی	بنیان سلامت کسری
701	Garlet (No:100)	قرص روکش‌دار	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	امین
702	Garlet (No:50)	قرص روکش‌دار	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	امین
703	Garlicap	کپسول	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	هربی دارو
704	Garlic	قطره	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	ایران داروک
705	Garlic shari	قرص	ضد پرفشاری خون	شاری
706	GASTROPWER GH	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گیاهان قائم دارو
707	Gastrodin	قرص	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	مجمع صنایع دینه ایران
708	Gasterolan	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گل دارو
709	Gastrolit	قطره	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	باریج اسانس
710	Gastrolit Barij	کپسول نرم	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	باریج اسانس
711	Gastrira	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	اهورا دارو
712	Gastrisan	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گلچای
713	Gasterin	قرص روکش‌دار	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	گل دارو
714	Galactomade	پودر خوراکی	مغذی عمومی	سلامت پرمون امین
715	Galega ZB	ساشه	داروهای مورد مصرف در دیابت	زردبند
716	Galega dineh	قرص روکش‌دار	داروهای مورد مصرف در دیابت	مجمع صنایع دینه ایران

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
717	Galyx	لوسیون	فرآورده های ضد آکنه	باریج اسانس
718	Gripe mixture	شربت	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	دارویی، آرایشی و بهداشتی مینو
719	Gripe water	محلول خوراکی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	مجتمع صنایع دینه ایران
720	Grape seed shari	قرص روکش دار	فرآورده های ضد چاقی	شاری
721	Green burn	قرص روکش دار	فرآورده های ضد چاقی	امین
722	Green tea T.D	قرص	فرآورده های ضد چاقی	تولید دارو
723	Green tea shari	قرص روکش دار	فرآورده های ضد چاقی	شاری
724	Green tea phytosome	کپسول	فرآورده های ضد چاقی	سپید طب نیا
725	Green teadin	قرص روکش دار	فرآورده های ضد چاقی	مجتمع صنایع دینه ایران
726	Green Mince	قرص	فرآورده های ضد چاقی	ایران داروک
727	Green Coffee BSK	قرص	فرآورده های ضد چاقی	بنیان سلامت کسری
728	Greenex	محلول خوراکی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	رازک
729	Gesjniz TS	قطره	محرک اشتها	زردبند
730	Gol-Sleep	کپسول	آرامبخش	گل دارو
731	Gol-Itch	لوسیون	ضد خارش ها شامل آنتی-هیستامین ها، بی حس کننده ها و ...	گل دارو
732	Golgripe	محلول خوراکی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گل دارو
733	Gole Nastaran+ Rosemari Rosesheed	محلول موضعی	فرآورده های جهت درمان زخم و جراحات	رزشید سلامت ایرانیان

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
734	Golden Immunstim	کپسول	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	گل دارو
735	Glucose 100 g	شربت	مغذی عمومی	آرمان بهبود سینا
736	Glucose 50 g	شربت	مغذی عمومی	آرمان بهبود سینا
737	Glucose 75 g	شربت	مغذی عمومی	آرمان بهبود سینا
738	Glucorex-B	قرص (۳۰ عددی)	داروهای مورد مصرف در دیابت	باریج اسانس
739	Glucorex B	قرص	داروهای مورد مصرف در دیابت	باریج اسانس
740	Glucoherb barij	قرص	محافظت کننده عروق	باریج اسانس
741	Glyburex	کپسول	داروهای مورد مصرف در دیابت	پارسیس رایا دارو
742	Glycogol	قرص روکش دار	داروهای مورد مصرف در دیابت	گل دارو
743	Goosense 500 mg	قرص	هورمون‌های جنسی	باریج اسانس
744	Lagex	کرم	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحات	باریج اسانس
745	Laghari Super Plant Sina Pajoh	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	پژوهشکده‌ی گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی
746	Laghari super plant sina pajoh	پودر	فرآورده‌های ضد چاقی	پژوهشکده‌ی گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی
747	Laxaricin	روغن برای تهیه‌ی امولسیون	ملین و مسهل	مجتمع صنایع دینه ایران
748	Laxarex	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	پارسیس رایا دارو
749	Lamigex	قطره‌ی گوشه‌ی	فرآورده‌های چشمی و گوشه‌ی	باریج اسانس

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
750	Love life	کپسول	هورمون‌های جنسی	اکسیر گستر اسپادانا
751	Lovig	کپسول	هورمون‌های جنسی	سبز دارو اسپادانا
752	Lactobacillus plantarum + cranberry tasnim	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	تسنیم
753	Lacto flora fem	قرص واژینال	سایر داروهای دستگاه تناسلی	تسنیم
754	LactoBarij 610 mg	کپسول	هورمون‌های جنسی	باریج اسانس
755	Lactofem	کپسول	آنتی‌سپتیک و ضد عفونی کننده- های دستگاه تناسلی	زیست تخمیر
756	Lactogan	کپسول	هورمون‌های جنسی	یاس کویر میبد
757	Lactol	پودر	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	پرارین پارس
758	Lactol bioplas	قرص	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	کیش مدیفارم
759	Lactovag	کپسول واژینال	آنتی‌سپتیک و ضد عفونی کننده- های دستگاه تناسلی	زیست تخمیر
760	Laxactive	پودر	ملین و مسهل	سپید طب نیا
761	Laxfull	کپسول	ملین و مسهل	سبز دارو اسپادانا
762	Laxipearl	کپسول نرم	ملین و مسهل	زهرآوی
763	Lepostin	کپسول	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	یاس دارو
764	Leucorex	کرم واژینال	داروهای ضد قارچ پوستی	باریج اسانس
765	Lubri T.D.	شیاف	ملین و مسهل	تولید دارو
766	Lowerchol	قرص	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	دارو درمان سپهر
767	Lomex	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	باریج اسانس
768	Lomex	کپسول نرم	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	باریج اسانس

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
769	Licophar	قرص مکیدنی	فرآورده‌های مربوط به بیماری های حلق	گل دارو
770	Livergol 140	قرص روکش‌دار	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	گل دارو
771	Livergol 70	قرص روکش‌دار	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	گل دارو
772	Livomarin	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	داروپخش
773	Libomax	قرص روکش‌دار	هورمون‌های جنسی	پورسینا
774	Libidofem	کپسول	هورمون‌های جنسی	بهتا دارو آفرینش
775	Libidox	قرص روکش‌دار	هورمون‌های جنسی	ایران داروک
776	libimax barij	کپسول نرم	هورمون‌های جنسی	باریج اسانس
777	Liporan	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	اهورا دارو
778	Lipoherb	کپسول	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	گل دارو
779	Lithorex-B	قرص (۱۰۰ عددی)	مدرها	باریج اسانس
780	Lithorex-B	قرص (۳۰ عددی)	مدرها	باریج اسانس
781	Litholyse	پودر	داروهای مربوط به سیستم ادراری	سپیداج
782	Lady max stp	کپسول	سایر داروهای دستگاه تناسلی	سونا طب پارسه
783	Limu Torsh Barij	کپسول نرم	فرآورده‌های ضد چاقی	باریج اسانس
784	Limu Torsh Barij 25 mg	کپسول نرم	فرآورده‌های ضد چاقی	باریج اسانس
785	Limu Torsh Barij 75mg	کپسول نرم	فرآورده‌های ضد چاقی	باریج اسانس
786	LEAN+EXTRA STRENGTH	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	وانا دارو گستر
787	Linazpam	کپسول نرم	آرامبخش	اروم طب دارو
788	Linoderm	کرم	سایر فرآورده‌های پوستی	باریج اسانس

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
789	Leanofem RX	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	سونا طب پارسه
790	Leniera	قرص	ملین و مسهل	اهورا دارو
791	Liv 52DS	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	اهران تجارت
792	Liver Detox	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	گل دارو
793	Liver fresh	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سویران
794	LIVER FEED NEW	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	بهار پایا
795	Liverherb 140	قرص روکش‌دار	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	امین
796	Liverherb plus B	قرص روکش‌دار	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	امین
797	Liverhealth G	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سبز دارو اسپادانا
798	Liverofit	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	ایران داروک
799	Liverofit	قرص (۶۰ عددی)	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	ایران داروک
800	Livax RX (30)	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سونا طب پارسه
801	Livax RX (36)	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سونا طب پارسه
802	Livax RX (50)	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سونا طب پارسه
803	Livax RX (60)	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سونا طب پارسه
804	Livax RX (90)	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سونا طب پارسه
805	Matrica	قطره	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی‌کننده‌ی روده	باریج اسانس
806	Matrisol	محلول موضعی	فرآورده‌های ضد عفونی‌کننده و گندزدا	سپیداج
807	Matrica-Darouk	قرص جوشان‌دها (نشویه)	فرآورده‌های دهانی	ایران داروک
808	Marilan 140 mg	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	ایران داروک

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
809	Marilan 140 mg	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	ایران داروک
810	Marilan 140 mg	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	ایران داروک
811	Marilan 70 mg	کپسول	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	ایران داروک
812	Marilan 70 mg	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	ایران داروک
813	Marilan 70 mg	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	ایران داروک
814	Marina	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	پورسینا
815	Marynthol	ژل	فرآورده های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	رازک
816	Marynthol forte	ژل	فرآورده های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	رازک
817	Marynthol forte	پماد	فرآورده های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	رازک
818	Masagel	کرم	فرآورده های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	سپیداج
819	Muscle herb	کپسول	هورمون های جنسی	بهتا دارو آفرینش
820	Masumint	قرص مکیدنی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	ابن ماسویه
821	Mamogol	کرم	فرآورده های جهت درمان زخم و جراحت	گل دارو
822	Mango slim -BDA	کپسول ۵۰۰ میلی گرمی	فرآورده های ضد چاقی	بهتا دارو آفرینش
823	Mycoderm	لوسیون	داروهای ضد قارچ پوستی	باریج اسانس
824	Metamosil	ساشه	ملین و مسهل	پورسینا
825	match slim abadis	کپلت	فرآورده های ضد چاقی	آبادیس دارو پרגاس
826	Moderic	قرص روکش دار	مدرها	گل دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
827	Mediherb	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	کیش سایان
828	Medilexy	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	تاک دشت
829	Maryam Goli TS	قطره	سایر داروهای دستگاه تناسلی	زردبند
830	Meso-gen	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	تک زن زیست
831	Megasin	قرص	فرآورده های ضد چاقی	پورسینا
832	Melagol	ژل	فرآورده های ضد آکنه	گل دارو
833	Melissan (30 g)	ژل	پادزیست ها و داروهای شیمی درمانی بیماری های پوستی	گل دارو
834	Melissan (5 g)	ژل	پادزیست ها و داروهای شیمی درمانی بیماری های پوستی	گل دارو
835	Melitropic	کپسول	آرامبخش	پژوهشکده گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی
836	Memoral	کپسول	سایر داروهای سیستم عصبی	گل دارو
837	Memorex	قرص	محرک های روانی	ایران داروک
838	Menastil	محلول موضعی	فرآورده های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	پیشگامان پخش صدیق
839	Mentha	قرص جویدنی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	مجتمع صنایع دینه ایران
840	Mentha barij	لوسیون	محرک های روانی	باریج اسانس
841	Menthazin	قرص مکیدنی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	ابن ماسویه
842	Menthora fort	قطره	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	اهورا دارو
843	Menthol	قطره	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	پورسینا

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
844	Menstrugol	کپسول	هورمون‌های جنسی	گل دارو
845	Menohelp barij	کپسول	سایر داروهای دستگاه تناسلی	باریج اسانس
846	Mahru	کرم	سایر فرآورده های پوستی	شیراز دارو حافظ
847	Mutaflor	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	آیریانیک
848	Musylum	ساشه	ملین و مسهل	ایران داروک
849	Musylum with orange flavor	ساشه	ملین و مسهل	ایران داروک
850	Musylum with strawberry flavor	ساشه	ملین و مسهل	ایران داروک
851	Musylum with benana flavor	ساشه	ملین و مسهل	ایران داروک
852	Musylum sugar free lime flavor	ساشه	ملین و مسهل	ایران داروک
853	Mucilax	ساشه	ملین و مسهل	روزدارو
854	Musylum forte Pineapple	پودر	ملین و مسهل	ایران داروک
855	Musylum forte Orange	پودر	ملین و مسهل	ایران داروک
856	Multi energex	کپسول	تونیک	پارسیس رایا دارو
857	Monopotex	قطره	سایر داروهای دستگاه تناسلی	ایران داروک
858	Monopotex	قرص	سایر داروهای دستگاه تناسلی	ایران داروک
859	Myrtex	قطره	پادزیست‌ها و داروهای شیمی درمانی بیماری‌های پوستی	باریج اسانس
860	Myrtex 5 g	خمیر دهانی	پادزیست‌ها و داروهای شیمی درمانی بیماری‌های پوستی	باریج اسانس
861	Myrtoplex 10%	پماد	پادزیست‌ها و داروهای شیمی درمانی بیماری‌های پوستی	داروپخش
862	Mintagel	ژل	داروهای ضد قارچ پوستی	فارماشیمی
863	Myrtoroid	شیاف مقعدی	محافظت کننده‌ی عروق	تولید دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
864	Myrtlx GE	قطره	پادزیست‌ها و داروهای شیمی درمانی بیماری‌های پوستی	گیاه اسانس
865	MYRTLX GE	ژل موضعی	پادزیست‌ها و داروهای شیمی درمانی بیماری‌های پوستی	گیاه اسانس
866	Myrtuheal	محلول موضعی	پادزیست‌ها و داروهای شیمی درمانی بیماری‌های پوستی	ایران داروک
867	Migraphar	کپسول	مسکن‌ها- ضد دردها	نو تک فار
868	Migragol	قرص روکش‌دار	مسکن‌ها- ضد دردها	گل دارو
869	Migra vent	کپسول	مسکن‌ها- ضد دردها	پاک درمان دارو
870	Migriheal	پودر	مسکن‌ها- ضد دردها	میم دارو
871	MILK THISTLE SHARI 240	قرص روکش‌دار ۲۴۰	درمان مشکلات کبدی و صفاوی	شاری
872	THISTLE SHARI 140	قرص روکش‌دار ۱۴۰	درمان مشکلات کبدی و صفاوی	شاری
873	Mina-detox	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفاوی	مینا
874	Mina sage	قرص	سایر فرآورده‌های پوستی	مینا
875	Mycocin	کرم واژینال	داروهای ضد قارچ پوستی	گل دارو
876	Mlele c	قرص جوشان	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	تسنیم
877	Narenj TS	قطره	محرک اشتها	زردبند
878	Nausophar	کپسول	ضد تهوع و ضد استفراغ	نو تک فار
879	Nasophyt	اسپری	فرآورده‌های بینی	گل دارو
880	Naso immune	افشانه‌ی بینی	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گیاهان سبز زندگی
881	Navishan	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	نوش داروی البرز

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
882	Nice Dream	کپسول	آرامبخش	سپیداج
883	Nabid daro	قطره	فرآورده‌های دهانی	نبید داروی ایرانیان
884	Nabid daro	محلول (دهانشویه)	فرآورده‌های دهانی	نبید داروی ایرانیان
885	Nabid daro	محلول (دهانشویه)	فرآورده‌های دهانی	نبید داروی ایرانیان
886	Netonal-B	قرص	داروهای مربوط به سیستم ادراری	باریج اسانس
887	Natural Life Evening Primrose Oil 1000 mg	کپسول نرم	سایر فرآورده‌های غیردرمانی	ندای محیا
888	Nurse Harvy's Gripe Mixture	محلول خوراکی	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	دارو درمان سپهر
889	Nervoxin	قرص	محرک‌های روانی	مجتمع صنایع دینه ایران
890	Nana Felfeli TS	قطره	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	زردبند
891	No Stone	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	پاک درمان دارو
892	Nutri-Gol	کپسول	تونیک	گل دارو
893	Neurogol	قرص روکش‌دار	آرامبخش	گل دارو
894	Neurogol	شربت	آرامبخش	گل دارو
895	Neurogol Fort	قرص روکش‌دار	آرامبخش	گل دارو
896	Nurose	کپسول نرم ۵۰۰ میلی- گرمی	مغذی عمومی	اکسیر مد پارس
897	Neuro Aid II MLC 901	کپسول	محرک‌های روانی	شفایاب گستر
898	Neurotec	کپسول	ضد باکتری‌های سیستمیک	نانو حیات دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
899	Neurotec	کپسول ۶۰ عددی	ضد باکتری‌های سیستمیک	نانو حیات دارو
900	Neurotec	کپسول	ضد باکتری‌های سیستمیک	نانو حیات دارو
901	Neurogic Mentholated	اسپری	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گل دارو
902	No-lice	محلول	فرآورده‌های از بین برنده‌ی اکتوبارازیت‌ها، جرب، حشره و دافع حشرات	ژرف اندیشان سلامت
903	NINI LAX	شربت	ملین و مسهل	سیمرخ داروی عطار
904	Hotice GE	ژل	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	گیاه اسانس
905	Honeskin	کرم	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحی	سپیداج
906	Honey Tuss-Amin	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	امین
907	Honey TD	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	تولید دارو
908	Honythyme	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	یاس دارو
909	Hypiran	قطره	محرک‌های روانی	پورسینا
910	Hypiran	قرص روکش‌دار	محرک‌های روانی	پورسینا
911	Hypicum	کپسول	محرک‌های روانی	داروپخش
912	Hi-Rest	قرص	آرامبخش	سپید طب نیا
913	Hyporex-B	قرص	ضد پرفشاری خون	باریج اسانس
914	Hypifor 425mg	کپسول	محرک‌های روانی	سها هلال
915	Hypifor 250	قرص روکش‌دار	محرک‌های روانی	سها هلال
916	Hizest 120	دهانشویه	فرآورده‌های دهانی	پورسینا

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
917	Hizest 240	دهانشویه	فرآورده‌های دهانی	پورسینا
918	Hepatan barij	قرص	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	باریج اسانس
919	Hepatoheal	قرص جویدنی	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	باریج اسانس
920	Ivytuss	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	امین
921	Heracles	قرص روکش‌دار	تونیک	ایران داروک
922	Herbasil	ساشه	ملین و مسهل	گلچای
923	Herbal burn	پماد	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحت	رازک
924	Herbal Mixture	شربت	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	داور تدبیر پارس
925	Herbalaxative	شربت	ملین و مسهل	دارو تدبیر پارس
926	Herbalife 30 ml	قطره	درمان بیماری‌های قلبی	دارو تدبیر پارس
927	Herbalife 60 ml	قطره	درمان بیماری‌های قلبی	دارو تدبیر پارس
928	Herbalexxy	قطره	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	تاک دشت
929	Herbacough	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	داور تدبیر پارس
930	Herbacold	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	دارو تدبیر پارس
931	Herbilax	کپسول	ملین و مسهل	هربی دارو
932	Herbilax	قرص	ملین و مسهل	هربی دارو
933	Herpamelis 10 gr	ژل	پادزیست‌ها و داروهای شیمی درمانی بیماری‌های پوستی	سبز دارو اسپادانا
934	Hel TS	قطره	محرک اشتها	زردبند
935	Healthimin Aloe Vera	کپسول نرم	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	دارویی، آرایشی و بهداشتی مینو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
936	Healthimin pumpkin seed oil	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	دارویی، آرایشی و بهداشتی مینو
937	Healthimin Primrose oil	کپسول نرم	سایر فرآورده‌های غیر درمانی	دارویی، آرایشی و بهداشتی مینو
938	Healthimin Ginseng	کپسول نرم	تونیک	دارویی، آرایشی و بهداشتی مینو
939	Healthimin Rice bran oil	کپسول نرم	عوامل کاهنده‌ی چربی خون	دارویی، آرایشی و بهداشتی مینو
940	Healthy Liver	قرص روکش‌دار	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	درمان یاب دارو
941	Healthy liver	قرص روکش‌دار	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	درمان یاب دارو
942	Hematogol	شربت	تونیک	گل دارو
943	Hemrex	پماد	محافظت کننده‌ی عروق	سبز دارو اسپادانا
944	Hemoroherb	پماد	محافظت کننده‌ی عروق	گل دارو
945	Hemolax Sina	قرص	ملین و مسهل	سینا فرآور اسپادانا
946	Hemoclin	فوم	سایر فرآورده‌های پوستی	شفایاب گستر
947	Havachoobe sanabel	پماد	فرآورده های جهت درمان زخم و جراحی	سنابل دارو
948	Hipotension Yootaam	قرص	ضد پرفشاری خون	رایا آتیس آریا
949	Hypophar	کپسول	ضد پرفشاری خون	نو تک فار
950	Hirsutan	کرم	سایر فرآورده‌های پوستی	گل دارو
951	Hirudoid	کرم	محافظت کننده‌ی عروق	هفت روز تجارت تهران
952	Healcatrix	کرم	نرم کننده‌ها و محافظها	ایران داروک
953	Himplasia	قرص روکش‌دار	داروهای مربوط به سیستم ادراری	فرنوش دارو طب

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
954	Varigel	ژل	محافظت کننده‌ی عروق	رازک
955	Varico-heal	ژل موضعی	محافظت کننده‌ی عروق	سپیداج
956	Vasogol	قرص روکش‌دار	ضد پرفشاری خون	گل دارو
957	vagiheal	کپسول	سایر داروهای دستگاه تناسلی	باریج اسانس
958	Vascoherb	قرص روکش‌دار	ضد پرفشاری خون	امین
959	Valerian	کپسول	آرامبخش	هربی دارو
960	Valeriana Sina	قطره	آرامبخش	سینا فرآور اسپادانا
961	Valeric	شربت	آرامبخش	مینا
962	Valeric	قرص	آرامبخش	مینا
963	Walnugel 500 mg	کپسول نرم	محافظت کننده‌ی عروق	دانا
964	Valiflor	قرص روکش‌دار	آرامبخش	نیاک
965	Valirest	قطره	آرامبخش	دارو برگ شرق
966	Valiris 545 mg	قرص روکش‌دار	آرامبخش	سها هلال
967	Westcoast Naturals Saw Palmetto	کپسول نرم	داروهای مربوط به سیستم ادراری	آروین آرمان گستر
968	Well mood	کپسول	آرامبخش	سپید طب نیا
969	Valy (30 gr)	پماد ۳۰ گرمی	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحت	آترا دارو صدر آزما
970	Valy (250 gr)	پماد ۲۵۰ گرمی	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحت	آترا دارو صدر آزما
971	Valy (500 gr)	پماد ۵۰۰ گرمی	فرآورده‌های جهت درمان زخم و جراحت	آترا دارو صدر آزما

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
972	Vomigone	قرص روکش دار	ضد تهوع و ضد استفراغ	مجتمع صنایع دینه ایران
973	Venogol	کرم	محافظت کننده‌ی عروق	گل دارو
974	Venogol	قرص روکش دار	محافظت کننده‌ی عروق	گل دارو
975	Dineh Veinovital	کرم	محافظت کننده‌ی عروق	مجتمع صنایع دینه ایران
976	Venovine	قرص	محافظت کننده‌ی عروق	وشا دارو پارس
977	Vitagnus	قطره	سایر داروهای دستگاه تناسلی	پورسینا
978	V-Flu	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	ورسک فارمد
979	Viabet	کپسول	داروهای مورد مصرف در دیابت	گیاه اسانس
980	Vitagrape	کپسول	سایر فرآورده‌های غیر درمانی	دارو پژوه جابر
981	Vitagnus	قرص روکش دار	سایر داروهای دستگاه تناسلی	پورسینا
982	VitaLact	قرص	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	زیست تخمیر
983	Visstop 15 g	کرم	ضد خارش‌ها شامل آنتی- هیستامین‌ها، بی‌حس کننده‌ها و ...	باریج اسانس
984	Visstop 30 g	کرم	ضد خارش‌ها شامل آنتی- هیستامین‌ها، بی‌حس کننده‌ها و ...	باریج اسانس
985	Vigorman	قرص	هورمون‌های جنسی	سیمرغ داروی عطار
986	Vigorman	قرص	هورمون‌های جنسی	سیمرغ داروی عطار
987	Vinoplus	قرص	محرک‌های روانی	مینا
988	strauss heart drops	قطره	درمان بیماری‌های قلبی	قطره حیات
989	Viniscin Barij	کپسول	محافظت کننده‌ی عروق	باریج اسانس

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
990	Capsicin medipharm 0/025	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	کیش مدیفارم
991	Capsicin medipharm 0/075	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	کیش مدیفارم
992	Capsaicin-najo	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	ایران نازو
993	Capsaicin (0.025)% 30 gr	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	دارو درمان پارس
994	Capsaicin (0.025)% 60 gr	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	دارو درمان پارس
995	Capsaicin (0.075)% 30gr	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	دارو درمان پارس
996	Capsaicin (0.075)% 60 gr	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	دارو درمان پارس
997	Capsiderm	پماد	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	ایران داروک
998	Capsidin	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	مجتمع صنایع دینه ایران
999	CAPSIMO	کرم ۳۰ گرمی	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	سیمرغ داروی عطار
1000	Capsicum	پلاستر	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	بهنوار ایران
1001	Capsicum porous plaster	پلاستر	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	پایدار فرد
1002	Cardiatonic	شربت	درمان بیماری‌های قلبی	اکسیر گل سرخ
1003	Castoroma	روغن	ملین و مسهل	کیمی‌اگر توس
1004	Castorex Barij	کپسول نرم	ملین و مسهل	باریج اسانس
1005	Castelina antifistula	لینمان	محافظت کننده‌ی عروق	بارش طبیعت یاران

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
1006	Castelina antifissure	پماد	محافظت کننده‌ی عروق	بارش طبیعت یاران
1007	Castelina anticonstipation	لینمان	ملین و مسهل	بارش طبیعت یاران
1008	Castorex Barij	کپسول نرم	ملین و مسهل	باریج اسانس
1009	Cassia sina	پماد	درمان مشکلات کبدی و صفراوی	سینا فرآور اسپادانا
1010	Cough stop barij	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	باریج اسانس
1011	Calendu T.D	پماد	نرم کننده‌ها و محافظها	تولید دارو
1012	Calendula ND 2%	پماد	نرم کننده‌ها و محافظها	نانو دارو پژوهان پردیس
1013	Calendula fort ND 4%	پماد	نرم کننده‌ها و محافظها	نانو دارو پژوهان پردیس
1014	Calandunix	کرم	نرم کننده‌ها و محافظها	سبز دارو اسپادانا
1015	Calm Energy	کپسول	آرامبخش	لیوار
1016	Calendula Medipharm	پماد	نرم کننده‌ها و محافظها	کیش مدیفارم
1017	Calendula Hypericum Soha Jissa	پماد	نرم کننده‌ها و محافظها	سها جیسا
1018	Calendolive Forte	کرم	آرامبخش	مرهم سازان سینا
1019	Culic	شربت	داروهای مرثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	نو تک فار
1020	Cam green	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	گیاه اسانس
1021	Cam green	قرص	فرآورده‌های ضد چاقی	گیاه اسانس
1022	Chamazule Sina	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	سینا فرآور اسپادانا
1023	Kamasotra ('30)	کپسول	تونیک	درمان یاب دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
1024	Kamasotra ('60)	کپسول	تونیک	درمان یاب دارو
1025	Comfort formula	قرص روکش دار	آرامبخش	درمان یاب دارو
1026	Comfort formula ('30)	قرص روکش دار	آرامبخش	درمان یاب دارو
1027	Kamoderma	پماد	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	رازک
1028	Kamoderma	پماد موضعی	نرم کننده‌ها و محافظ‌ها	رازک
1029	Chamomile Soha Jissa	پماد	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	سها جیسا
1030	Chamisan	محلول	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	گلچای
1031	Camilasin	قطره	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	پورسینا
1032	Chamillogol 120 ml	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های ضد عفونی کننده و گندزدا	گل دارو
1033	Chamillogol 250 ml	محلول غیر خوراکی	فرآورده‌های ضد عفونی کننده و گندزدا	گل دارو
1034	Contrafissure	پماد	محافظت کننده‌ی عروق	گیاه اسانس
1035	Capex	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	باریج اسانس
1036	Capex Barij	کرم	فرآورده‌های موضعی جهت دردهای مفاصل و عضلات	باریج اسانس
1037	Cratasin	قطره	درمان بیماری‌های قلبی	پورسینا
1038	Carbo blocker Natural World/Phaseolus vulgaris	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	لیوار
1039	Carbofight karen	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	مکمل غذایی- حیاتی کارن
1040	Carbogol	کپسول	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	گل دارو

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
1041	Cranberry shari	قرص روکش دار	آنتی سبتیک و ضد عفونی کننده- های دستگاه تناسلی	شاری
1042	Cranberry herbalio green	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	دایان فارمد بهین تولید
1043	Krocina	قرص روکش دار	مغذی عمومی	پویش داروی سینا
1044	Castopearl	کپسول نرم	ملین و مسهل	جابرین حیان
1045	Collastix	کپسول	فرآورده های ضد التهاب و ضد روماتیسم	بهستان بهداشت
1046	Cold Ice	ژل موضعی	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	تولید دارو
1047	Cold Stop Razak	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	رازک
1048	STOP RAZAK+Vit C+Zink	شربت	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	رازک
1049	Cold cough sepidaj	پماد	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	سپیداج
1050	Califig	شربت	ملین و مسهل	آرمان ستد
1051	Colin Eucalyptus	محلول غیر خوراکی	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	کلین آسا پارس
1052	Colin Eucalyptus menthol	محلول غیر خوراکی	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	کلین آسا پارس
1053	Clindaphyt GE	محلول موضعی	فرآورده های ضد آکنه	گیاه اسانس
1054	Colin Castor oil	روغن برای تهیه ی امولسیون	ملین و مسهل	کلین آسا پارس
1055	Colin Castor oil orange	روغن برای تهیه ی امولسیون	ملین و مسهل	کلین آسا پارس
1056	Colinfant New Born	پودر	فرآورده های جهت سرفه و سرماخوردگی	هزار طب تهران

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
1057	Curcumin- Aburaihan 250 mg	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	ابوریحان
1058	Curcumin- Aburaihan 500 mg	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	ابوریحان
1059	Curcumin Razak (30's)	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	رازک
1060	Curcumin Razak (60's)	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	رازک
1061	Curcumin Fluid Gel 2%	ژل	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	عرفان طب پارس
1062	Curcumin Karen	کپسول	فرآورده‌های ضد التهاب و ضد روماتیسم	مکمل غذایی- حیاتی کارن
1063	Colitic GE	قطره	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	گیاه اسانس
1064	Colief BSK	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	بنیان سلامت کسری
1065	Colic ped	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	کیمیدارو
1066	Colic mixture	شربت	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	سیمرغ داروی عطار
1067	Colicez	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	دارو درمان سپهر
1068	Colicaid	قطره	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	ویتابیوتیکس تهران
1069	Chitosan Taba	کپسول	فرآورده‌های ضد چاقی	تابا دارو پیشگام
1070	KID HELIX	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	کیمیگر توس
1071	Kids Bee mmune	اسپری دهانی	تحریک کننده‌ی دستگاه ایمنی	گیاهان سبز زندگی
1072	Kidnex	کپسول	مدرها	مرهم سازان سینا

ردیف	نام انگلیسی فرآورده	شکل دارویی	(ATC)	لابراتوار
1073	Kiddi Aptan	شربت	محرك اشتها	سوباتان فارمد
1074	KiddiBen	شربت	تحريك كنده‌ی دستگاه ایمنی	سوباتان فارمد
1075	Kiddi tussin	شربت	فرآورده‌های جهت سرفه و سرماخوردگی	سوباتان فارمد
1076	kiddi gas	شربت	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	سوباتان فارمد
1077	Kiddi Lala	شربت	آرامبخش	سوباتان فارمد
1078	Kidilact	پودر	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	زیست تخمیر
1079	Kidi Lact Zinc	ساشه	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	زیست تخمیر
1080	KIMI HERBAL MIXTURE	شربت	داروهای مؤثر در مشکلات عملکرد دستگاه گوارش	کیمیگر توس
1081	YO-GEN	ژل واژینال	سایر داروهای دستگاه تناسلی	تک ژن زیست
1082	Uragin	قرص	داروهای مربوط به سیستم ادراری	سینا فرآور اسپادانا
1083	Urospasmed	کپسول	داروهای مربوط به سیستم ادراری	آرشام دارو آریا
1084	Uriseptic Cranberry	کپسول	ضد باکتری‌های سیستمیک	گل دارو
1085	Urifect	قرص روکش‌دار	ضد باکتری‌های سیستمیک	امین
1086	Yomogi	کپسول	عوامل ضد اسهال، ضد التهاب و ضد عفونی کننده‌ی روده	آیریانیک
1087	Uniqpharma Primrose Oil	کپسول نرم	سایر فرآورده‌های غیر درمانی	آدونیس کیش

منابع و مآخذ

- ۱) فرهنگ جامع داروهای ژنریک و گیاهی ایران همراه با اقدامات پرستاری-پزشکی و ملاحظات دندان‌پزشکی، مؤلفین احمدعلی اسدی نوقابی و پونه حشمتی، اندیشه رفیع، ۱۳۸۸.
- ۲) دارونامه‌ی رسمی ایران، مؤلفین عبدالمجید چراغعلی و جمشید نارنجکار، اندیشه ماندگار ۱۳۹۵.
- ۳) مرجع کامل داروهای ژنریک ایران، مؤلفین بهروز حیدری و فرزانه علی محمدی، حیدری، چاپ دوم ۱۳۹۶.
- ۴) کتاب جامع نسخه‌پیچی در داروخانه، تألیف مهران ملکی، ایده نوین، چاپ سوم ۱۳۹۶.
- ۵) سازمان غذا و دارو: www.fda.gov.ir
- ۶) دارویاب: www.darooyab.com
- ۷) شبکه‌ی خبری آموزشی گیاهان دارویی: www.medplant.ir
- ۸) ستاد توسعه‌ی علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی: www.chtm.isti.ir
- ۹) شبکه‌ی ملی پژوهش و فناوری گیاهان دارویی جمهوری اسلامی ایران: www.mpnet.ir
- ۱۰) شرکت لابراتوار اخوی: www.seagullcosmetics.com
- ۱۱) شرکت دانش‌بنیان طبیعت زنده: www.tezlabs.com
- ۱۲) شرکت پارس حیان: www.parshayan.com
- ۱۳) شرکت گروه بهداشتی فیروز: www.firooz.com
- ۱۴) شرکت ایران نازو: www.irannajo.ir
- ۱۵) شرکت اوژن: www.owjen.com
- ۱۶) شرکت صنایع آرایش-بهداشتی سبز گل‌سار: www.atousaco.com

انتشارات پژوهشگر برتر

مرکز نشر کتاب‌های علمی، آموزشی و پژوهشی
برای تمام رشته‌های تخصصی و عمومی